"LIETUVA" SAVAITINIS LAIKRAŠTIS
Išeina kas Pětnyčia, Chicago, Ill.
Prenumerata metams:
Suvienytose Valstijose..... .....$2.00
Kanadoje ir Mexike..... 2.50
Kitose viešpatystėse..... 3.00
Prenumerata apmokama iš viršaus. Prenumeratos metas skaitosi nuo dienos užsirašymo, ne nuo Naujų Metų. Apgarsinimų kainos klausk laiške. Visada adresuok:
A. OLSZEWSKI
3252 SO. HALSTED STREET, CHICAGO, ILL.

LIETUVA

THE LITHUANIAN WEEKLY "LIETUVA"
Published every Friday at Chicago, Ill.
Yearly Subscribtion rate:
In the United States.....$2.00
Canada and Mexiko 2.50
To Foreign Countries..... 3.00
Advertising rates on application. Address all communications to publisher:
A. OLSZEWSKI
3252 SO. HALSTED STREET, CHICAGO, ILL.

Nr. 43 CHICAGO, ILL., PENKTADIENIS, 22d. SPALIS, (October), 1909 m. Metas XVIII

Entered as Second-Class Matter July 13th, 1893, at the Post Office at Chicago, Illinois, under Act of March 3rd, 1879.

POLITIŠKOS ŽINIOS.

AMERIKA.

Prezidentas Taft važinėja dar vis po visokias Amerikos valstijas. Daro jis tą patį, ką ir valdonai monachiškoj Europoj, kur iki pusei pereito amžiaus valdonų norai laikomi buvo Dievo prisakymais; o Moskolijoj gi tokios nuomonės užsilaikė iki karui su Japonija. Šiądien Europos tautos iškovoja sau vis daugiau laisvės, o valdonai žudo savo senas privilegijas, Amerikoj gi laisvė juo toliau, juo labiau varžoma. Jau šiądien kaip kokiuose dalykuose Amerikos prezidentas turi didesnę valdžią negu tuli Europos valdonai.

Savo kelionėj prezidentas Taft, ant rubežiaus susitiks su Mexico kitos tvirčiausios šiaurinėj Amerikoj respublikos prezidentu Diazu. Iki šiol dar kaimyniškų respublikų prezidentai nesusivažiavo. Jeigu dabar susivažiuoja, tai, turbut, ne viens kitam labas dienas pasakyti, bet turbut atsirado koki svarbesni reikalai.

Iki šiol, nors Šiaurinės Amerikos anglosaksiškos kilmės respublika pasigarsino savę apginėja silpnesnių respubliktų, bet ištikro ji labiausiai išplatino savo rubežius žemės plotais tų silpnų, be apginėjų esančių išpaniškos kilmės žmonių apgyventų respublikų. Ir nuo Mexico Jungtinės valstijos paglemžė ne mažus žemės plotus, o respubliką Texas visai sau paėmė. Ne įstabu todėl, jeigu mažos išpaniškos respublikos labiau bijosi visur besisiulančio apginėjo negu Europos tautų, kurias toje apginėja užpuolikais stengiasi kitiems perstatyti.

Neužsitikėjimas todėl auga didžiausiai šiaurinės Amerikos respublikai. Tą ant galo pamatė ir Šiaurinės Amerikos politikieriai ir todėl jie dabar stengiasi visokiais budais naikinti neužsitikėjimą išpaniškų respublikų. Ne su kitokiu mieriu parengtas ir dabar susivažiavimas prezidento Tafto su Mexico prezidentu Diazu, kuris, nors turi jau suviršum 70 metų, bet kad ir su kariumenės pagelba, kaip maskoliškasis caras moka savo užsimanymus pervaryti. Be abejonės susivažiavę prezidentai apkalbės Amerikos reikalus. Reikalų gi tų yra ne mažai. Antai vidurinėj Amerikoj nesiliauja revoliucijos, kurioms reiktų galą padaryti. Jungtinės Valstijos, bijodamos nustoti įtekmės ant kitų respublikų, stumia Mexiką, kad ji jai bulves iš karštų pelenų iškrapštytų ir užimtų revoliucijų lizdą — vidurinės Amerikos respublikas. Gal Diaz tą ir padarys. Jis parodė, kad revoliucijas moka naikinti, o drąsos jam netruksta. Ir pačiame Mexike pirma revoliucijų netruko; jas geležine ranka [illegible]gniaužė prezidentas Diaz. Rods [illegible] supančiojo žmonės kaip ir Mas[illegible]ijos caras, bet visgi ir kraštui [illegible]k tiek gero padarė: jam prezi[illegible]ntaujant gana ilgai, kraštas pa[illegible]o ekonomiškai, pakilo žymiai ir [illegible]onių apšvietimas. Naikinančios [illegible]rna kraštą nuolatinės revoliuci[illegible]s išnyko. Todėl ir dabar, jeigu [illegible]exike ir ne truksta Diazo prie[illegible], bet keliaujant jam susitikti su [illegible]aurinės Amerikos prezidentu [illegible]aftu, gyventojų daugumas ke[illegible]onėj beveik entuzijastiškai Diazą [illegible]riima. Artinasi dabar Mexike [illegible]rezidento rinkimai. Matant kaip [illegible]elionėse gyventojai karštai Diazą [illegible]jima, galima tikėtiesi, kad jis [illegible] bus išrinktu. Tokiu budu urė[illegible] Mexiko prezidento, nors neva [illegible] žmonės renka, Diazo rankose [illegible]ps urėdu ant viso amžiaus; to [illegible]au jis gal bandyti apsieiti ir be [illegible]nkimų. Tokiu budu Mexika gali [illegible] monarchiją persikeisti. To pa[illegible]es geidžia ir Jungtinių valstijų [illegible]rezidentas Taft ir daugelis mili[illegible]onierių ir įtekmingų republikoniš[illegible]kų politikierių. Tie vienodi sie[illegible]kiai ir geismai ir riša abiejų res[illegible]publikų prezidentus, bet ne gyven[illegible]us abiejų respublikų. Susiarti[illegible]žv[illegible]imas, pasimatymas prezidentų vie[illegible]nok neišnaikys mexikonų neužsiti[illegible]kėjimo Jungtinėms Valstijoms.

IŠPANIJA.

Dėl sušaudymo Barcelionoj perdėtinio laisvosios mokyklos, revoliucijonierio Francisco Ferrer, visuose Europos kraštuose, išėmus tik Turkiją ir Maskoliją, gyventojai kėlė neprilankias Išpanijai demonstracijas. Daugelyj vietų Italijoj., Austrijoj ir Prancuzijoj buvo net kruvini susirėmimai policijos ir kariumenės su keliančioms demonstracijas žmonių minioms. Paryžiuj, Lyone, Florencijoj, Ryme demonstrantai rengė ant gatvių barikadas, kurias atsiėjo, kaip sukilimų laikuose, veržti policistams ir kareiviams. Laimė dar, kad tuose susirėmimuose mažai žuvo žmonių, bet sužeistų skaitlių šimtais apskaito. Demonstracijos, tik ne teip triukšmingos buvo net Prusuose, taigi krašte po Maskolijai labiausiai reakcijonieriškame. Visokių pakraipų laikraščiai, išėmus reakcijonieriškus ir klierikališkus smarkiai užsipuola ant Išpanijos rando, jos karaliaus už sušaudymą Ferrero; laisvamaniškieji laikraščiai užsipuola už tai ir ant popiežiaus, nes mano, kad dvasiškija kurstė randą iš tarpo gyvųjų prašalinti Ferrerą už įrengimą ir laikymą laisvamaniškos mokyklos. Ryme popiežiaus rumą saugoja Italijos kariumenė, nes bijosi neprilankių popiežiui minių užpuolimo ant Vatikano.

Demonstracijas kėlė net pietinės Amerikos respublikose, svarbiausios buvo mieste Buenos Aires, Argentinoj. Jungtinėse Valstijose jas pradėjo kelti daug vėliau, nes dabar visokiuose laisvės krutijimuose jau Jungtinės Valstijos atsiliko nuo kitų Europos tautų. New Yorke buvo parengtas susirinkimas, kurin atėjo, kaip laikraščiai paduoda, vos apie tukstantis žmonių. Kalbėjo pagarsėjusi Amerikoj revoliucijonierė Emma Goldman. Susirinkiman atėjo ir daug policistų, bet jie nerado progos kištiesi su savo lazdoms.

Berlyne tuli pagarsėję mokslinčiai ir literatai surašė protestą, kuris bus perduotas Išpanijos randui.

Žinoma, dėl nužudymo Ferrer'o smarkiausiai verda Išpanijoj, nes jos karišksis teismas pasmerkė jį mirtim ir nusprendimo išpildytojai dar tyčiojosi iš žudomojo, kada tas prašė, kad jam akių neužrištų. Uždraudė kuną laidoti ant tikėjimiškų kapinių, o kitokių Išpanijoj beveik nėra.

Revoliucijonierių piktumas kreipiasi ypač prieš karalių, kad jis turėdamas atleidimo kaltės tiesą, iš to nepasinaudojo. Kilus visuose civilizuotuose kraštuose neprilankioms Išpanijai demonstracijoms, karalius smarkiai susipyko su ministerių pirmininku Maura, kad jis ne davė karaliui progos pasinaudoti iš atleidimo teisių. Tai reikia manyti, kad Maura karaliui visai neperstatė teismo, nusprendimo, bet be jo žinios pasiskubino Ferrerą sušaudyti.

Manoma, kad susirinkus parlamentui, Maura turės pasitraukti nuo vietos ministerių pirmininko, bet jis pirmame posėdyj žmonių atstovams, darantiems jam užmetinėjimus, apreiškė, jog jis tik tąsyk nuo vietos pasitrauks, kada to reikalaus tauta. Taigi reikia manyti, kad jis pasirengęs išvaikyti dabartinį jam neprilankų parlamenta, ir paskirti naujus rinkimus; gal jis su kariumenės pagelba stengsis naujan parlamentan pervaryti savo pasekėjus. Bet toks pasielgimas dar labiau suerzintų ir teip jau suerzintus dėl Ferrer'o nužudymo žmonis, suskubintų tik nuo seniai rengiamą prieš karalių revoliuciją.

Apie prietikius Išpanijoj dabar negalima tikrų žinių gauti, nes ne tik einanti užrubežin telegramai, bet ir laiškai valdžių cenzuruojami. Bet visgi žinia, kad kovoj su randu bent Barcelionoj revoliucijonieriai vartoja jau bombas. Revoliucijonieriai gyvenę Prancuzijoj ir Šveicarijoj iškeliavo, matyt, į Išpaniją. Pirmiau jau prakalbose jie apreiškė, jog už gyvastį Ferrero karalius bus nužudytas. Ir randas Katalionijoj laukia žmonių sukilimo.

Pasekmės nužudymo Ferrero demonstracijos kilusios visuose civilizuotuose kraštuose prieš Išpanijos randą, uždengė visai jos karą su Morokko maurais, nes ištikro sulyginus galimą Išpanijoj revoliuciją su karu svetimam krašte, karas tas butų menkniekis; jo gal dėl revoliucijos atsieitų išsižadėti. Dabar vienok atsitinka gana tankiai susirėmimai su maurais. 18 d. spalių aplinkinėse Nador išpanijonai turėjo susirėmimą su maurais. Mušyje išpanijonai nužudė trįs oficierus ir 14 kareivių.

MASKOLIJA.

Matyt caro randas rengia dar daugiau pančių Finlandijai ir dėl jų bijosi Finlandijos sukilimo, bet ne mano savo užsimanymų išsižadėti. Išsiuntė dabar Finlandijon, sustiprinimui ten esančios maskoliškos kariumenės du regimentu kazokų ir bateriją artilerijos; rengiasi kariumenės siųsti dar daugiau. Mat nori turėti pakaktinai kareivių, jeigu dėl naikinimo laisvės Finlandija sukiltų. Iki šiol vienok finlandiečiai užsilaiko ramiai; bet, turbut, randas nori ir toliau erzinti finlandiečius.

Randui tarnaujantis vienas iš fanatiškiausių maskoliškų laikraščių, "Sviet" praneša, buk prasidėjo terp Amerikos ir Maskolijos tarybos žydų reikaluose. Caro randas ant toliau mano amerikoniškiems žydams nedaryti sunkenybių atkakus jiems Maskolijon. Iki šiol amerikoniškiejie žydai tik trumpą laiką galėdavo gyventi Maskolijoj; jeigu ilgiau užsilikdavo, juos su prievarta išveždavo užrubežin.

Caras jau keliauja Italijon, bet prieš patį išvažiavimą perkeitė jo kelią. Mat Bavarijos seime viešai tapo išpeiktas caro valdymo budas; su Austrija dar neišnyko piktumai už pasisavinimą Bosnijos ir Hercegovinos; Šveicarijos caras ir pirma bijojo, nes ten užsilaiko visoki revoliucijonieriai, o kad Turkijos sultanas atsisakė per Dardanėlius išleisti lydinčius carą kariškus laivus, tai caras keliaus ne jurėmis ir toj savo kelionėj aplenks Austriją, Bavariją ir Šveicariją, išsirinks sau daug ilgesnį kelią. Jis iškeliaus iš Odesos geležkeliu į Poznanių, kur, žinoma, ir lenkai ne labai maloniomis į jį akimis žiurės; iš čia per Frankfurtą pervažiuos į Prancuziją, o iš jos į Italiją. Kur jis susitiks su Italijos karaliumi, tikrai nežinia, nes tas slepiama. Bijosi mat, kad revoliucijonieriai, už laisvės naikinimą, neparodytų carui ypatiškos meilės, kad su bomba jo nepagarbintų.

VIDURINĖ IR PIETINĖ AMERIKA.

Išpaniškas pasiuntinys ant salos Kubos pakėlė protestą, kadangi mat laike demonstracijų dėl Ferrero nužudymo mieste Havanoj studentai sudegino viešai ant miesto pliaciaus paveikslą Išpanijos karaliaus. Studentai, traukdami gatvėmis, nešė karaliaus paveikslą galva žemyn, lyg tuom norėdami parodyti, kad jis vertas ant virvės kyboti, ar kad bus pakartas.

Užgimė revoliucija respublikoj San Domingo, ant didžiųjų Antilių salos. to paties vardo. Nors iš ten mažai ateina žinių, bet visgi žinia, kad iš pradžių bent, revoliucijonieriams sekasi; jiems pasisekė sumušti kelias prieš juos išsiųstas kariumenės dalis. Aplinkinėse Conango revoliucijonieriai įsiviliojo rando kariumenės dalį į jų užimtų terpkalnę ir sumušė; nuotrotos rando buvo didelės. Buvo teipgi gana kruvinas mūšis aplinkinėse Dejaban. Paskui revoliucijonieriai užėmė miestus Guaynbin ir Sabaneta. Visi parubežiai prie Hayti respublikos rubežių yra revoliucijonierių rankose.

Revoliucija prieš valdžią prezidento Zelaya kilo ir respublikoj Nicaragua, Vidurinėj Amerikoj Ir čia revoliucijonieriai tvirtai laikosi, jų rankose yra visas Bluefield apskritys

Revoliucija kilo ir pietinės Amerikos respublikoj Ecuador. Revoliucijonieriai, vedami jenerolo Emilio Taran, pasirodė aplinkinėse Ambato. Bet pasirodžius rando kareiviams, jie išbėgiojo. Tulą revoliucijonierių skaitlių pasisekė suimti, bet jų vadovas Taran ištruko. Kadangi tas apskritys kalnuotas ir sunkiai prieinamas, jame revoliucijonieriai gali gana ilgai laikytiesi.

IŠ LIETUVOS.

IŠ VILNIAUS.

Dvasiškijon Vilniaus Seminarijon šįmet priimta 44 jaunikaičiai.

Neperseniai Vilniaus apskričio teismas už bėgimą iš Vilniaus kalėjimo pasmerkė 4 žmonės pakarti. Apginėjas gen. I. M. Drazdovičius mušė telegramas į visas puses, kad du iš jų — Rotenbergą ir Renkacišeką — taip greit dar nežudytų, kad jų bylą išnaujo peržiurėtų. Bet Vilniaus gen.-gub. Geršelmanas teismo nutarimą tuoj patvirtino ir rugp. 3 d. naktį visus pakorė. Į parą po tam ateina iš Peterburgo telegrama, kad Ros. ir Renk. dar nekartų. . . Žinoma, tas paliepimas pasivėlino. . . .

Rugsėjo 8 d. pradėjo teisti Bezdanų stoties apiplėšimo kaltininkus. Kaltininkų yra 6 liudytojų 82, advokatų 5. Kaltinamuosius baisiai sergsti.

Per rugpiutį mėn. vyriausybė be teismo nubaudė 17 laikraščių. 4 tukstančiais 200 rub. Tarp nubaustųjų yra ir lietuviškas laikraštis "Lietuvos Žinios" (100 r.). Išviso gi šiais metais nubausta 126 laikraščiai 59 tukstančiais 325 rub. Ne blogas pelnas! Kiek tai šnipų galima tais pinigais užlaikyti.

Rugsėjo 10 dieną Vilniuje buvo atstovo nuo Vilniaus gub. Valstybės Tarybon rinkimai. Išrinkta J. Korvin-Milevskis.

Vilniaus general-gubernatorija tikrai nebusianti panaikinta. Šio mėnesio dvidešimtose dienose busiąs jau paskirtas, kaip rašo "Siev. Zap. Golos", ir general-gubernatorius. Pranešimą apie tat vidaus dalykų ministerija paduosianti carui Jaltoje. Greičiausiai Vilniaus general-gub. paliksiąs buvusis Odesos viršininkas Neugardtas.

Vilniaus karo apygardos teismas po 6 dienų posėdžių rugsėjo 15 dieną pabaigė tyrinėti krasos traukinio Bezdanų stotyje eksproprijacijos bylą. Teismas pripažino kaltais už priklausymą prie lenkų socijalistų partijos šiuos kaltinamuosius: Fijalkoskį, Svirskį, Grabovskį, Zakrzevskį ir Kozakievičaitę. Beto dar teismas pripažino, kad Fijalkovskis 25 metų, Zakrzevskis 34 metų ir Svirskis 25 metų amžiaus, išplėšę Bezdanų stotyje kasos traukinį, sunkiai sužeidę geležkelio tarnus ir užmušę žandarą. Visus tris teismas pasmerkė mirtim. Gi Joną Grabovskį, 40 metų, teismas pasmerkė 4 metams prie sunkių darbų, ir Kazakevičaitę, 29 metų amžiaus, 7 metams katargon.

Teismas nutarė dar iš nuteistųjų turtų išjieškoti Valstybės Bankui 165.304 rub., o krasai 220.000 rublių.

Karo teismas už ginkluotą užpuolimą ir plėšimą pasmerkė pakarti: Artiuchovičių, Leviną ir Antonovičių, o Kočkarą neapribotam laikui katargon.

Karo apygardos viršininkas rugsėjo 14 d. pasmerktiesiems mirtim: Gorkunui už ginkluotą užpuolimą, Novickiui už miestasargio užmušimą ir A. Posevičiui mirties bausmę pakeitė katorga lig gyvos galvos.

Prekybos mokykloje pasibaigė įstojamieji kvotimai. Priimta 70 mokinių.

"Birutės" knygynas Vilniuje likviduoja, baigia vesti savo reikalus, ir rugsėjo 29 dieną, nuo "ta-Mykolo, jau uždedamas pažinti,

Vilniaus, Gardino ir Cholmo stačiatikių konsistorijos kreipėsi į stčiatikių sinodą, prašydamos leisti daryti kasmet po visą Rusiją vieną dieną rinkliavą kovai su katalikybe.

Nuo lapkričio pirmos dienos atsidengia Vilniuje nauja mokykla, kur bus mokoma daržininkavimo: apie vaisius, daržoves, gėles ir bitininkavimą. Nuo įstojančiųjų įrašus pradės priimti pusėje spalių mėnesio. Į mokyklą bus priimami baigusieji 15 metų ir mokantieji rašyti ir skaityti. Mokslas tęsis 3 metus. Mokys per apvalius metus: žiemą mokykloje, o vasarą po daržus, po laukus, po miesto sodus ir "aranžerijas" (kur ankstybas daržoves augina). Mokykla bus įtaisyta miesto dovanotajame dvarelyje prie-pat Vilniaus, už Užupiō (Zarzecz), ties Belmontu, ant Vilnelės kranto. Už mokymą per metus reikės mokėti 10 rublių. Prie mokyklos bus ir pensijonas, kur už visą užlaikymą (ir apdarą) ims metams 120 rub., o už užlaikymą be apdaro 78 rub., Mokykla jokių teisių neduoda, tiktai mokslą. Mokykla bus ukio ministerijos ir jos įsteigėjo, Juozo Paulavičiaus, globoje.

IŠ KRONIO,
Trakų pav.

Per šią vasarą musų apygardoje vilkai daugel jeibių pridarė žmonėms. Kronių miestelio papiovė keturis jaunnus arklius ir tris aveles. Mankaviškių kaimo — taippat du jaunu arkliuku; Vilčių viensėdyje puikų jautį suėdė, įsivarė į raistą. Jezalinos, Murkunėlių ir Skarbiškių kaimų išpiovė po vieną arklinuką, o Gyntautiškių kaimo tik apdraskė, nes tuokart žmonės visai arti buvo ir vilką nuvaikė. Toliau, Tadaravoje vilkai papiovė telyčią; Vaiguvos kaimo jauną arkliuką, 50 rublių vertės, įsivaręs vilkas nuo lauko į kaimą, kur gerokai jam kojas apėdęs. Kaip girdėti, ir kitose apylinkėse nemažai šią vasarą vilkai pridarę nuostolių žmonėms. Žmonės aimanuoja, kad vilkų negalima išnaikinti ir didelėmis medžioklėmis.

("V-tis").

IŠ KAUNO.

Pradėjus sirgti Kaune žmonėms cholera, Kauno gubernijos valdytojui įsakius, nebepriimama iš giminių vietinio kalėjimo kaliniams produktai, bet perkama jie mieste pačių kalinių lėšomis.

Kaip girdėti, grapas Jurgis Broel-Plioteris norįs parduoti valstiečių bankui didelį savo Aleksandravo dvarą Telšių pav. Prie dvaro priklauso 2000 dešimtinių žemės. Geri musų dvarininkų nuopelnai ukio r krašto kulturos dirvoje, nieko sakant.

Rugpiučio 22 d. pildąs Kauno gubernatoriaus priedermes vicegubernatorius Griazevas išleido šitokį užlaikytiną įsakymą:

1) Visos prekybos įstaigos, kuriose parduodama valgomieji daiktai, turi buti užlaikomos švariai; produktai turi buti geros rųšies ir apsergėti nuo apdulkėpimo ir suvimo, todėl reikia jie laikyti uždarytose vietose, arba pridengti švaria marška, marle, rėčiu ar kitu dangčiu. 2) Prekyba neprinokusiais ir supuvusiais vaisiais draudžiama. 3) Visuomenės įstaigose, kaip antai: miestų, valsčių valdybose ir tam panašiose, o taipgi arbatinėse, prigulinčiose kaip privatinėms ypatoms, taip ir liaudies blaivybės taryboms, turi buti kasdien pagaminamas virintas vanduo, supilamas į švarų indą ir pastatomas ženklioje vietoje dovanai atsigerti ateinantiems. 4) Prie kiekvieno šulinio turi buti pakabinti kibirai, kuriais tiktai ir tesemti vanduo. 5) Miestų ir miestelių gyventojai turi duoti taką nubėgti vandeniui iš gatvės griovių į esančius ant jų žemės griovius. 6) Užlaikantieji viešas karietas, omnibusus ir diližanus, važinėjančius vieškeliais ir šošiejais Kauno gubernijos, turi išmušti viduje paminėtuosius vežimus klevonka, kurią kasdien mazgoti dezinfekcijos skįstimais. 7) Išmetas iš išeinamų vietų draudžiama išlieti ant sėdybos žemių netoli gyvenamųjų namų ir užkasti jas į žemę, kad ir jos nutręšimui; tos išmetos reikia išvežti į vietas, paskirtas visuomenės valdybų, arba policijos.

Valijimas išeinamų veitų turi buti atliekamas laiku, paskirtu sanitarinio globėjo, susitarus su policija. Kalti neužlaikymo šių įsakymų — gubernatoriaus paliepimu baudžiami areštu lig trijų mėnesių arba štriopą nedaugiaus trijų šimtų rublių.

("Saltinis").

IŠ ILUKŠTOS,
Kauno gub.

Apšvietimo ministerija paduos sumanymą dumai kitų miestų tarpe ir Ilukštoje įsteigti valdžios gimnaziją.

("Saltinis").

IŠ ROKIŠKIO,
Kauno gub., Ežerėnų pavieto.

Čionai vyresnybė ketina steigti valdišką progimnaziją. Grapas Przezdzeckis, kaipo pašelpą, duoda namus, lentas suolams ir kitą medžiagą.

("Saltinis").

IŠ ŠIAULIŲ,
Kauno gub.

Šiaulių apšviestesnieji žmonės įsikurė sau draugiją "Varpas". "Varpas" turi nusisamdęs butą, kur esti subatvakariais susirinkimai. Beto "Varpas" rengia vakarus. Garsus tai vardas ir todėl plačiai praskambėjo netik Šiauliuos, bet ir toliau. Tik paskutiniu laiku pastebiama vis mažiau ir mažiau gyvybės. Susirinkimuose daimų beveik nėra, skaitymų irgi labai mažai; skaityklos nėra, publika labai vėlai susirenka: 10—11 valandą. Žaislų tautiškų nėra kam atsakančiai vesti. Šokiai taipgi netvarkiai vedami. Ką, žmogus, beveiksi 12—1 valandą arba ir vėliau? Daugumas pradeda nebelankyti susirinkimų. Taipogi labai kvepia poniškumu, o drauge ir lenkiškumu. Nebeskamba "Vilniaus Kanklės", mažai ką girdėti "Rygos Kanklės". Daug pradeda abejoti, bene tik džiovos apimtas ir Šiaulių "Varpas". *L. Ž.*

("Saltinis").

IŠ PAPILĖS,
Kauno gub.

Papilė stovi gan gražioj vietoje. Iš vienos pusės teka upė Venta, kurios augšti krantai gražiai apaugę, iš kitos — geležinkelis eina. Stotis ten-pat — visiškai arti miestelio. Patsai miestelis gan švarus. Yra mergaičių ir berniukų mokyklos. Mokytojai lietuviai. Beto — keletas lietuvių sankrovų, vartotojų draugija.

Žemė apie Papilę gan gera. Ukininkai gyvena sodžiais; skirstytis į viensėdžius nenori. Ukis vienok ant tokios geros žemės galėtų daug augščiau stovėti. Girdėjau, tik vienas sudegęs sodžius žadąs skirstyties į viensėdžius.

Laikraščius ne kiek skaito. Daug jaunųjų bėga Amerikon laimės jieškoti. Iš ten gentims parsiunčia Amerikoje leidžiamus laikraščius. Geriau padarytų, kad išrašytų velyj Lietuvoje išeinančius, nes užsieninių laikraščių didesnė dalis žųva.

Netoli miestelio už Ventos ant pilekalnio yra gan gražiai medžiais apaugę kapai. Tenai ilsis musų gerbiamas *Simanas Daukantas.* Apleistas jo kapas, — apaugęs medžiais netoli koplytėlės; mažai tėžymus; tiktai šaltas akmuo apie tai liudija. Bet tikram lietuviui užtenka pažvelgti į šitą akmenį ir pilekalnį, kaip širdis pradeda degti, kraujas virti, o iš akių skausmo ašaros byrėti. Kad galėtum, rodos, stotum ant to paties pilekalnio viršunės, priešais tyliai plaukiančią Ventą, šauktum, ranką ištiesęs, vaitojančiu balsu: "Milžinai! kelkitės iš kapų, pažvelgkite, ką daro jusų sunųs — pamina po kojomis savo kalbą, išsižada savo Motinos-Tėvynės, bėga į Ameriką ir kitąs šalis Lietuvai žuti. Tikrai neišturėtų Jusų milžiniškos širdįs, iš gailesščio plyštų per pusę!"

Lietuvos Žolynėlis.

("Saltinis").

IŠ JONIŠKIO,
Šiaulių pav.

Rugpiučio 27 d. iš Kauno kalėjimo paleido V. Galiuną ir B. Baltoką, kurie jau išsėdėjo po 3 mėnesius už "pirmos gegužės šventę". Paliusuoti tik ligi teismo. Pas V. Galiuną rado daug visokių "priešvaldiškų" dainų ir eilių ui tai dabar ir kaltina. *Artojas.*

("L. U.").

IŠ KRIUKŲ,
Šiaulių pav.

Rugpiučio 24 d. pas Veikšių K. Armoną užsimušė stogdengys K. Balėjunas 57 metų. Užsimušimo priežastis: sukirmiję grebėstai (lotos) nulužo ir žmogelis iš viršaus nukrito ties klojimu. Buvo gyvas tik 15 minutų. Mirusį reikėjo laikyti 5 dienas, kol antstolis apžiurėjo, o darbymetėj daug sugaišties. *Darbininkas.*

("L. U.").

IŠ PANEVĖŽIO.

Ant kelio tarp Panevėžio ir Pinavos trįs piktadariai užpuolė važiuojantį pirklio Bliumšteino lentpiuvės tarnautojantį Geršovą ir atėmė iš jo 470 rub.

("Lietuvos Žinios").

IŠ NAIVIŲ,
Ukmergės pav.

Ant Liepojaus-Romno geležkelio naktį iš rugpiučio 23 į 24 d. trukis suvažinėjo vieno ukininko 2 arklių. Policijai kabinanties keno tie arkliai, buvo atsakyta, kad čigonų ir gana. Bet kaszin-kas iš kaimynų pranešė, kad arkliai to ukininko. Ir dabar žmogeliui negana, kad netekus arklių, rugiai liko nesėti, ale per kaimynų liežuvį dar turės užmokėti kelias dešimtis rublių pabaudos. — Rugpiučio 31 d. nakčia trukis vėl suvažinėjo porą arklių Bajorų kaimo. Reikėtų ukininkams atsargesniems buti, leidžiant arklius naktimis.

S-as Glazdikėlis

("L. U.").

IŠ TRAUPIO,
Ukmergės pav.

Pas mus šįmet rugiai užaugo gerai. Neblogas ir vasarojus, suvežėm labai sausą. Bulvės geros, tik ne tokios gardžios, kaip kitais metais. Gerų yra burokų, kopustų. Gerai uždėrėjo ir soduose: slyvų gorčius po 2 kap.

Dėl manevrų ne kiek nuostolių turėjome. Kad ir išrovė kitiems morkų ar bulvių, bet užmokėjo pilnai kiek reikiant. Buvo nuganę klebono dobilus, už kuriuos užmokėjo 17 rublių. Reikėjo šugaišti išvežant kareivius iš Troškunų. Prisiėjo važiuoti visais arkliais, kiek kas turėjo. Verkiškių viensėdis, susirgęs, nebegalėjo nei gydytojo parsivežti. Numirė.

Nuliudęs Brolis.

("V-tis").

IŠ KUPIŠKIO,
Ukmergės pav.

Kupiškio miestelis yra netoli gelžkelio stoties (už dviejų viorstų). Miestelyje yra krasos stotis, du biuru "amerikantams" gabenti, yra 4 malunai; vienas garinis, kuris ir vėjo nėsant gali malti ir per valandą sumala 30—40 purų. Yra vartotojų draugijos sankrova; dabar ši sankrova persikelsianti kitan butan, tuomet busią įtaisyti geležies ir kailių skyriai, kurių ligšiol nebuvo. Čia apšaukė, kad nuo rugsėjo 14 dienos ir pirmadieniais busiančios mugės; lig šioliai tebuvo tiktai ketvirtadieniais. Musų miestelyje jau pabaigė statyti dvikliasę liaudies mokyklą.

I. Paukštelis.

("V-tis").

IŠ BATAKIŲ,
Raseinių pavieto.

Rugsėjo 8 d. buvo čia atlaidai. Ant pliaciaus vienas gerai jau įkaušęs vaikinas susipešė su žydeliu-pirkliu ir duonos kepalu pramušė jam galvą. Atėjęs urėdninkas suėmė vaikiną ir pradėjo mušti. Žmonės atėmė iš urėdninko mušamąjį vaikiną ir paleido. Bet urėdninkas nesiliovė — sugrįžo ir vėl suėmė vaikiną. Subėgę žmonės ir vėl pavijė iš urėdninko vai-

kiną ir dagi patį urėdninką apkulė: nutraukė kardą, nutraukė nuo galvos kepurę ir įmetė sodan. Ištrukęs iš žmonių nagų, urėdninkas tuoj telegrafavo apie tai antstoliui. *Veidmainys.*

("Lietuvos Žinios").

IŠ OBELIŲ,
Ežerėnų pavieto.

Rugsėjo 7 d. naktį iš Obelių valsčiaus krasos buvo pražuvę apie 510 rublių su visa geležine skrynia, kurioje pinigai buvo sudėti; tačiau policijai pasisekė viską surasti. Pasirodė, kad vagies buta namiškio, vieno iš valsčiaus raštininko (kartu ir krasos viršininko) padėjėjų, vaikino 19 metų, ruso. Tasai vaikinas minėtąją naktį turėjo sergėti kasą ir, besergėdamas, patsai išnešė per langą laukan, atplėšė ir, išėmęs pinigus, užkasė žemėn, išryto gi pranešė, kad kažkokie plėšikai buvę užpuolę. Policija neįtikėjo, pasodino jį belangėn ir privertė prisipažinti ir pasakyti, kur pinigai. Taipogi rasta pastogėje daug paprastųjų laiškų be markių ir sužinota, kad tas pats vagilėlis imdavęs laiškus iš dežutės, atlipydavęs markes ir kurnors paslėpdavęs. *O-lis.*

("V-tis").

IŠ JURBARKO,
Raseinių pav.

Neseniai vyskupas Cirtautas pašventino čionai naujai pastatytą gražią, didelę, gotiško styliaus muro bažnyčią. Buvo daug kunigų ir daug žmonių iš čia pat, iš užnemunio, Suvalkų gubernijos, net ir iš Prusų Lietuvos.

("V-tis").

IŠ TELŠIŲ,

Rugsėjo 8 dieną buvo čia surengta Telšių vyrų gimnazijos naudai lietuvių vakaras. Vaidinta farsas "Audra giedroje". Visi artistai-mėgėjai atliko savo roles gerai; ypač gerai vaidino p. Vaiciekauskis (Kupečio rolę) ir p. Milevičia (senio Bertašiaus rolę). Pirm ir po vaidinimo neblogai padainavo keletą dainelių p. Koneiaus vedamas choras. Po vaidinimo p. Niuniava gana gražiai padekliamavo eiles "Trakų pilis" ir "Keistučio mirtis". Paskiau buvo šokiai, skrajojanti krasa.

Publikos susirinko daug. Tik tvarka per vakarą buvo nepagirtina: nebuvo kam tvarką daboti. Kai-kurie pirmose eilėse sėdėdami per vaidinimą stovėjo, todėl užpakaliniams žmonėms nieko nesimatė. Čia reikėjo tvarkdariams pasirupinti, kad to nebutų.

Dauguma interesuojasi, kiek liko iš vakaro pelno, tatgi neprošali butų įrengėjams pranešti tai per laikraščius.

Ten buvęs L. Klevas.

("Lietuvos Žinios").

IŠ SEINŲ.

Rugsėjo mėn. 19, 20 ir 21 dieną buvo Seinuose ukio paroda, Suvalkų draugijos įrengta. Pirmutinė tai paroda Suvalkų gubernijoj ir visai nenusisekė. Išsirinkta tamsiausia Suvalkų gubernijos dalis, kur žmonės mažiausiai susipratę, kur daug dar yra sodžių ir ukis vedamas senoviškai. Galima buvo iš anksto tikėties, kad vietiniai gyventojai nedalyvaus parodoje. Ištikrųjų taip ir atsitiko. Ne tik ką nestatė jie savo gyvulių nei daiktų parodon, bet ir žiurėti jos maža kurie teėjo. Valstiečių, atvažiavusių nuo toliau, beveik daugiau buvo negu vietinių. Jei butų paroda padaryta Vilkaviškyje ar Marijampolėje, žinoma, visai kitaip butų ėję. Darymą parodos Seinuose negu tiktai tuo galima išaiškinti, kad darė ją lenkai savo pakraščiams sustiprinti, bet patįs pamatė, jog laukiamojo tikslo nepasiekė.

Parodoje buvo daugiausiai dvarininkų gyvulių ir daiktų išstatyta. Valstiečių tik maža dalelė. Lietuviai nuo Marijampolės ir Kalvarijos atvedė keletą arklių. Beveik visi gavo dovanų: Steponavičius 30 rub., Zienius 30 rub., Sirutis 25 rub.

Rankų darbų skyrius atrodė gražiai. Čionai taip-pat netruko lietuvių moterų darbų. Agota Bielskienė iš Balsupių, Marijampolės pav., išstatė keletą gražių staltiesių, plonų verpalų tolkelę, puikų rankų darbo divoną ir daržovių. Ji gavo pagyrimo laišką. Kita lietuvė valstietė, Gavėnienė, gavo už savo darbus pagyrimo laišką ir bronzo medalį.

Mašinų skyriuje visų akį atkreipė gana plačiai apie Marijampolę vartojama Balsupių Bielskiaus (Marijampolės pav.) prieš keleris metus išrasta kuliam: mašina. Tiek valstiečiai, tiek dvarininkai gerėjosi ja kaipo praktiška: per valandą galima daugiau kaip kapą kulių prikulti. Pati mašina nublaškia rugius ir iškrečia kulius.

Musų jaunas "Žagrės" sindikatas taip-pat nepatingėjo viešai pasirodyti. Atsivežė keletą mašinų ir tarpininkavo Marijampolės apielinkės valstiečiams pristatyti savo daiktus parodon. Iš visako buvo matyti, kad "Žagrės" rupestingai ruoštasi prie parodos. Ji turėjo puikią iškabą su parašu trijose kalbose: Lietuvių Krikščionių ukininkų draugija "Žagrė". Kiekvienas nenorėdamas turėjo pastekėti ir susipažinti su jos rodomaisiais daiktais. Jaunutė "Žagrė" matyt supranta, kaip reikia prekyboje dirbti. Galima tikėties, kad ji augs ir stiprės!

Paroda turėjo visame lenkišką žymę. Tvarką darė vieni lenkai. Lietuviams sunku buvo susikalbėti. Net pagyrimo laiškai buvo išduodami lietuviams lenkiškai ir dar pavardės iškraipytos. Tiesa, atidarant parodą buvo pagiedota greta lenkiškos ir lietuviškai giesmė, bet čia jau neparodos įrengėjų, o tiktai kun. Narijausko, chorų vedėjo, rupestis. Per parodą buvo paskaitos ir lietuvių kalboje, bet visai parodai stengtasi priduoti kuodidžiausią lenkiškumo žymę. Lietuviai neužganėdinti vienpusišku lenkų pasielgimu.

Ateinančiais metais rengiama paroda Suvalkuose. Vargu lietuviai panorės joje dalyvauti. Mes tikimės, kad ateinančiais metais "Žagrė" įtaisys parodą Marijampolėje. Daryti bendras parodas su lenkais mums neapsimoka, nes lenkai dar nemoka su lietuviais, kaipo su sau lygiais, apsieiti.

— Parodos vakarais kaip lietuviai, taip ir lenkai darė pasilinksminimus. Lietuviai padarė du vakaru. Buvo vaidinta kas vakaras po du neperilgu dalyku: nedėlioje, 19 rugsėjo "Velnias — neboba" ir "Į mokslą",—panedėlyje—"Trįs Mylimos" ir "Neatmezgamasai mazgas". Beto abu vakaru padainuota po kelioliką lietuviškų dainų. Vakarai nusisekė gerai. *Svečias.*

("Šaltinis").

IŠ VILKAVIŠKIO,
Suvalkų gub.

Vilkaviškio gyventojai turi 27 valakus žemės. Ta žemė ikišiolei buvo šniuruose. Vieni turi žemės ¼ valako, kiti — pusę, kiti — net po valaką ar po pusantro. Dabar jie nutarė skirstytis į kolionijas. Nutarimas jau parašytas ir visi gyventojai pasirašė. Žemė dalinsis tokiu budu: tuos 27 valakus padalins į sklypus po ¼ valako dalį ir tas ketvirtdales paskirstys į 3 rųšis: geriausios, vidutinės ir blogos žemės. Paskui padarys licitaciją ir, kas kurį sklypą norės, tą galės imti, tik, žinoma, už gerus turės primokėti. Geresniąją žemę paims tas, kas daugiausia pinigų duos. O tie, kurie ims blogesniąją žemę, gaus pinigų. Žemė labai nevienoda. Man rodos toks skirstymasis yra geras, teisingas ir lengvas. *J. B—tis.*

("L. U.").

IŠ SKRIAUDŽIŲ,
Marijampolės pav.

Pas mus irgi laikai mainosi, tik liudna, kad blogojon pusėn. Tie vaikinai, kurie prieš du — tris metus karštai griebėsi už knygų ir laikraščių, dabar taip lygiai karštai griebiasi už stiklielio.... O ką kiti — tai gėda ir sakyti: kiekvieną šventadienį galima matyti girtus, o dar taip ir nepraeina. Taip neperseniai vieną vaikiną (Brundzą) gerokai apkulė, nuo ko tas gavo smegenų uždegimą ir pasimirė. Bet galima tikėtis, kad musų jaunuomenė visgi prasiblaivys, visada taip nebus. *J. Steponas.*

("L. U.").

IŠ GUDELIŲ,
Marijampolės pav.

Neseniai žandarų viršininkas atpyškėjo pas Kuprių k. A. Motuzą jieškoti jo sunaus. Neradęs namie pareikalavo atiduoti "Kovą". Gavęs atsakymą, jog neturi, padarė kratą, pasiėmė po vieną numerį visų kokių tik rado laikraščių (net kauniškės "Vienybės" nepaliko), apie 20 cenzuros leistų knygučių ir keletą laiškų ir išsidangino. "Kovos" visgi nerado. *J. Steponas.*

("L. U.").

IŠ DABRAVALĖS,
Naumiesčio pav.

Čia labai pagarsėjęs savo darbais Jedagonų kaimo ukininkaitis S. Bačėnas. Jis sakosi nieko nebijąs ir naktimis dirba visokius "šposus". Bet visgi už išleidimą iš tvenkynio vietinio malunininko vandens gavo užmokėti 100 rub. baudos. Beto už tą darbą jo kaimynas J. Ruzgė jį į akis išpeikė. Už tai Bačėnes Ruzgei pastojo kelią ir taip sumušė, kad vos išsigydė. Už sumušimą R. padavė teisman, bet valsčiaus teismas Bačėną išteisino. R. padavė apeliaciją susivažiaviman ir ten Bač. gavo porą mėnesių kalėjimo. Už tai keršydamas Bačėnas nakčia išvedė Ruzgės du arkliu viršaus per 200 rub. vertės ir miške pakorė. Dabar Bačėnas sėdi kalėjime. Tai kokių esama! *Jaunaturkis.*

("L. U.").

IŠ TAMOŠBUDŽIO,
Suvalkų gub., Naumiesčio pavieto.

Žmonės tamsus. Mokyklos nė jokios. Apie mokyklas ir žmonių apšvietimą valstiečiai nei kalbėti nenori. Pernai per sueigą viršininkas kalbėjo apie įsteigimą mokyklos. Koliai kalbėjo, tai ir tamošbudiečiams mokyklų reikėjo. Jau metai praėjo, o mokyklos kaip nebuvo, taip ir nėra.

Per teisėjo ar viršaičio rinkimus išrinktasis aukoja valstiečiams po keletą rublių. Per vieną teisėjo rinkimą valstiečiai gavo 100 rublių, o per antrą — 70 rub, O kurgi tie pinigai eina? Nagi smuklėsna. O prie tų pridėjo, žinoma, savo tiek.

Ar ne laikas gi jau but pamesti girtuokliavimus, o tverties apšvietimo *Tamošbudietis.*

("Šaltinis").

IŠ UDRIJOS,
Suvalkų gub., Kalvarijos pavieto.

Musų parapija neperdidžiausia. Žmonės neperturtingiausi. Vienok išlaikoma net penkios karčiamos (viena neseniai sudegė). Gražu.... Kitos parapijos pasigiria elgėtnamiais, mokyklomis, vakariniais ir nedėliniais kursais.... Mes gi galime pasigirti penkiomis karčiamomis, jau gerai apšupėjusia bažnytėle, na da.... ir goldberniais, kurie butinai užsimanė atidaryti karčiamas nedėliomis ir šventomis dienomis. Parapija juda, siubuoja; jau matyt truks į tris dalis: viena norės butinai atidaryti karčiamas, kita — uždaryti, o trečioji — kuoskaitlingiausioji — pasakys: "O man kas galvoj! — tegu ant mano galvos ir kuolus tašo, by tik pakaušio neprakirs".

Ne! udrijiečiai, — taip negerai! Per valsčiaus susirinkimus išdrįskime ir mokėkime tiems goldberniams burnas uždaryti, kad keli rėksniai nepadarytų gėdos visam valsčiui. Stebėtinas daiktas. Pavasarį lengva buvo uždaryti karčiamas, o rudeniop.... mat kitur gėrybos pėdus leidžia, o pas mus taipgi leidžia.... ale tik per gerklę.... tu man ir nepasipašink!

A! bučiau ir užmiršęs! Vietinis žydas nežinia iš kur sugriebė popierius, pavelijačius jam pardavinėti ir šventadieniais. Žydas mat buklus (kytras), ale ir kiti nekvaili. Griežtai jo popieriams įtikėta ir protokolu net pagrasinta. Žydas aprimo. Mat, protokolas turi didesnę galę negu tariamasis pavelijimas.

Visur, mat, reikia akylumo ir drąsos! *Blaivusis.*

("Šaltinis").

DVARŲ LICITACIJOS.

Pirmą kartą bus šiose gubernijose: Pskovo ir Minsko — lapkričio 23 d., Pskovo ir Vilniaus — lapkričio 24 d., Kauno ir Minsko — 25 d. lapkričio, Vilniaus ir Vitebsko — lapkričio 26 d., Kauno ir Mogilevo — lapkr. 27 d., Vilniaus ir Vitebsko — lapkr. 28 d., Kauno ir Gardino — gruodžio 1 dieną.

Antrą kartą licituos Minsko, Pskovo ir Mogilevo gub. dvarus gruodžio 17 d., Vitebsko ir Vilniaus — gruodžio 18 d., Kauno ir Gardino — gruodžio 19 dieną.

Dvarų ir jų savininkų vardai ir skolos didumas bus apskelbta "Prav. Viestn." spalių 3 d., "Gub. Vied." spal. 14 dieną, "Viestnik Finansov" ir "Novoje Vremia" lapkričio 2 dieną.

("V-tis").

IŠ AMERIKOS.

PABĖGĘ JURININKAI.

New York. Sugrįžo jau namon dalyvavę Hudson-Foultono iškilmėse svetimų kraštų kariškieji laivai. Bet nevisi jurininkai svetimų kraštų grįžta namon: nuo angliškų laivų pabėgo 200 jurininkų, prancuziškieji laivai, ant kurių buvo 2500 įgulos žmonių, nužudė tik trįs jurininkus. Daugiausiai mat pabėgo nuo angliškų laivų.

SUĖMĖ PLĖSIKĄ.

Cleveland, O. Važiuojant karu žmonės išgirdo, jog Martinas Jerus iš Detroito kitam vyrui gratuliavo, kad jam Buffaloj plėšimas pasisekė. Išlipant, norėta jį suimti, bet jis nesidavė; likosi vienok pašautas ir suimtas. Pas jį rado plėšikų prietaisas, daug pinigų ir brangių akmenėlių. Jo sandraugas vienok pabėgo.

PIRMUTINĖ PRISAIKINTA TEISĖJA AMERIKOJ.

Los Angelos, Cal. Gyvenanti čia moteris Johanna Engleman tapo įnešta į surašą prisaikintųjų teisėjų. Jeigu ji bus išrinkta, bus tai pirmutinė moteris Amerikoj sėdinti ant prisaikintųjų teisėjų suolo.

SUSTREIKAVO STUDENTAI.

Old Town, Me. Kadangi užmušimą naujai pastojusių suspendavo kelis studentus čianykščio universitėto, tai sustreikavo 200 studentų lankančių vidutines universiteto kliasas.

GELŽKELIO TRAUKINIŲ PERVAŽIUOTI.

Sulyg žinių surinktų Terpvalstijinės Vaizbos Komisijos, paskutiniuose 7 metuose einančių gelžkelio vėžėms užmušta 47416 ypatų, o su viršum 50000 sužeista. Skaitlius užmuštų kas metai dauginasi: 1898 m. užmušta 4063 ypatos, 1903 m. 5000, 1907 m. — 6512. Europoj pervažiavimų ant gelžkelių vėžių beveik nėra.

SUSITIKIMAS PREZIDENTŲ.

El Paso, Tex. Ant tilto Santa Fe upės susitiks prezidentai dviejų didžiausių šiaurinės Amerikos respublikų — Jungtinių Valstijų prezidetnas Taft ir Mexico prezidentas Diaz. Susitikimui prezidentų iš abiejų pusių puošia dabar tiltą.

AUKA UNIVERSITETUI.

Toronton, O. Nežinomas, pasislėpęs aukautojas padovanojo $150000 dol. Woostero universitetui. Musų rengiamam universitetui Vilniuje iki šiol nesurinkta nuo visų trijų milijonų lietuvių nei tukstantis rublų.

IŠVIJO MEXIKONUS.

Los Angeles, Cal. Atsilankius čia prezidentui Taft socijalistai surengė neprilankias jam demonstracijas. Demonstracijose dalyvavo ir šeši mexikonai. Tuos tai suėmė ir išvežė per rubežių į Mexiką. Tai mat vis ženklai laisvės Amerikoj.

GEROS SIRDIES PRASIŽENGĖLIS.

Wilkesbarre, Pa. Čia už žmogžudystę likosi nužudytas Stanislovas Nazarko. Prieš nužudymą pas šerifą atėjo prašyti leisti žudymui prisižiurėti jo pati ir jos numylėtinis Nazarovski, su kuriuom ji apsives, kaip tik jos vyrą pakars. Nazarko sutiko, kad jo žudymui prisižiurėtų pati ir jos numylėtinis, bet šerifas neleido. Reikia dar pridurti, kad Nazarko testamentu užrašė 1000 dol. savo pačiai ir savo tiesų palaikėjui prie pačios.

PASKENDO GARLAIVYS.

Detroit, Mich. Netoli Point Pelee paskendo garlaivys George Stone. Iš buvusių ant jo žmonių, prigėrė penki įgulos tarnai ir vienas pasažierius.

STUDENTŲ SIAUSMAS.

New York. Studentai dviejų žemesniųjų kliasų New Yorko universiteto iš dalies išnaikino esantį prie Cortland Parko hotelį Grove. Mat užgimė terp pačių studentų vaidai ir jie savo piktumą ant hotelio išliejė.

AMERIKONŲ SKAITLIUS NESIDAUGINA.

Sulyg žinių surinktų profesoriaus Columbia universiteto Franko H. Gildih, tulose Jungtinių Valstijų valstijose, paveikslan Vermonte, gema dar mažesnis vaikų nuošimtis, negu Prancuzijoj. Su tiek vaikų, kiek jų gema tikrų amerikonų šeimynose, negalima tikrų amerikonų veislės užlaikyti; gyventojų skaitlius dauginasi tik per ateivystę. Kad amerikonų rasą galima but užlaikyti, reikia, kad kiekviena amerikoniška šeimyna turėtų [illegible] vidutiniškai po ketvertą vaikų, o [illegible] vos po du.

NE SVARBUS PRIEŠAS.

New York. Buvęs Peary'o expedicijoj prie šiaurinio žemgalio, negras Malt Henson mano laikyti pranešimus apie savo kelionę prie žemgalio ir tai tuose jau miestuose, kur pranešimus laikys Dr. Cook, su mieriu jam priešstarauti. Prastą savo kovoj su Cooku pagelbininką išsirinko sau Peary!

VĖTROS.

Memphis, Ten. Smarki vėtra siautusi šitose aplinkinėse išgriovė miestelį Denmark. Prie to dvi ypatos likosi užmuštos, o daug tapo sužeistų. Vėtros tos siautė vidurinėj Tennessee ir šiaurinėj Alabamoj ir labai daug nuostolių pridirbo. Mieste Atlanta, Ga. vėtra pridirbo nuostolių ant 100000 dol.

New Orleans, La. 11 d. spalių visose Golfo pakrantėse siautė baisios vėtros, kuries veik su visų išgriovė pagarsėjusį savo tabako pliantacijoms ir cigarų dirbtuvėms miestą Key West. Vėtros tos ant salos Kubos dar daugiau nuostolių ir nelaimių pridirbo.

SNIEGO DARGANA.

Winnipeg, Manitoba. 14 d. spalių čia siautė sniego dargana; sniegas užklojo laukus ant 16 colių storai. Gelžkelio traukiniai turėjo paimti snieginius plugus, nes kitaip užsnigtoms vėžėms bėgti negalėjo. Termometras nupuolė iki 6 laipsnių augščiau zero.

NELAIMĖS ANT GELŽKELIŲ.

Leroy, Kans. Netoli Moody, ant Missouri, Kansas & Texas gelžkelio susimušė du traukiniai. Prie to viena ypata likosi užmušta, o 32 sunkiai apkultos.

Poughkeepsie, N. Y. Ant vėžių New York Central gelžkelio iššoko iš vėžių traukinys. Prie to vienas vyriškis, koksai Krakeski, tapo užmuštas, o 10 ypatų tapo sužeistų.

Austin, Tex. Traukinys Houston & Texas Central gelžkelio, užbėgęs ant degančio tilto, nupuolė. Prie to keturi pasažieriai likosi užmušti, o daug tapo sužeistų.

GAISRAI.

Milwaukee, Wis. Mieste Mariminee, Mich., sudegė lentų piovykla Wells Lumber Co. Per tai 200 darbininkų neteko darbo.

Springfield, O. Nuo negerai įtaisyto pečiaus užgimė gaisras Cartmell trioboj. Nuostolius gaisro padarytus skaito ant 150000 dol.

IŠ DARBO LAUKO.

¶ Pereitą sanvaitę Jungtiniuose valsčiuose buvo išviso 222 nusibankrutinimai, arba ant 19 daugiau negu užpereitą.

¶ Mieste Manillėj, ant Filipinų salų, streikuoja cigarų dirbėjai.

LIETUVIAI AMERIKOJ.

WENDELL PHILLIPS HIGH SCHOOL CHICAGOJ LIETUVIŲ MOKINIŲ GYVENIMAS.

Iš lietuvių, p-lė H Horodeckaitė 1902 metuose pirmiausiai įstojo į Wendell Phillips High School. Ji pirma vadinosi South Division High School, bet miestui naują mokyklą pastačius ant 39tos ir Prairie ave., jai davė vardą Wendell Phillips High School. Šita High School lietuviškai sakant, gimnazija, yra viena iš didžiausių ir gražiausių. Yra joje 1800 mokinių. Wendell Phillips High School turi savo organą "Red and Black", kuris išeidinėja kartą mėnesyj. Abelnai sakant, Wendell Phillips High School žinoma kaipo geriausia mokykla (gimnazija), nė vien Chicagoje, bet visoj Šiaurinėj Amerikoj.

Visokių tautų mokinių yra Wendell Phillips High Scool, yra ir lietuvių. Kaip sakiau p-lė M. Horodeckaitė pirmutinė lietuvė buvo šitoj gimnazijoj, bet šiuose metuose apleido ji mokyklą ir išvažiavo į Roseland, Ill., ir Visų Šventų parapijos mokykloj užėmė mokytojos vietą. 1905 metuose įstojo į Wendell Phillips High Scooll Antanas Tananevičia. Šiuose metuose jis apleido Wendell Phillips High School. "Katalikas" No. 42 garsina, buk Ant. Tananevičia pabaigė Wendell Phillips High School. Tai ne tiesa: da kei vienas lietuvis nepabaigė Wendell Phillips High School. Šįmet jam pasisekė įstoti į P. & S. Medical College,

1907 metuose įstojo į Wendell Philips High School Antanas Šliakis. Jis 1906 metuose įstojo į Lake High School, bet po metų persikėlė į Wendell Phillips High School, kurią ir dabar lanko. Antanas Šliakis dabar paskutinius metus lanko Wendell Phillips High School. 1908 metuose įstojo į W. P. H. S. Jonas Bijanskas, ir jau antras metas tą mokyklą lanko. Prasidėjus šiems mokslo metams įstojo į Wendell Phillips High School E. Damijonaitis ir p-lė Paulina Rudauskiutė.

Butų labai linksma, jei dar daugiau lietuvių atsirastų musų High Schoolėj. Dabar tik keturi lietuviai lanko tą mokyklą, bet ateityj mes mokiniai, tikimės ir geidžiam, kad daugiau lietuvių pradėtų lenkyti šitą mokyklą. *Studentas.*

IŠ HERRIN, ILL.

12 d. spalių čia buvo paminėjimui Kolumbo paroda, kurią padengė savo garsiam vietaučiui čianykščiai italijonui.

7 d. spalių užsidegė butas Jurgio Pečiukaičio ir ugnis teip greitai platinosi, kad nespėjo nieko išnešti. Namai buvo apdrausti, tai nuostolius turėjo tik įnamiai.

6 d. spalių buvo susirinkimas L. S. S. 21 kuopos, kuriame raštininkas perskaitė atskaitą iš buvusių prakalbų. Pasirodė 10 dol. įplaukimų.

Pasibaigė čia byla už muštynes buvusias per velykas, kuriose vieną lietuvį teip sumušė, kad jis net pas Abraomą nukeliavo. Kadangi sumuštasis pas mušėjus atėjo, tai jie užsimokėjo tik teismo uždėtą bausmę. Byla atsiėjo apie 800 dol. *Adomaitis.*

IŠ HARRISBURG, ILL.

Lietuvių čia gyvena nemažas skaitlius; visi dirba anglių kasyklose. Veik visi veltui galvas nešioja, keli tik iš jos naudojas, ar laikraštį, knygelę paskaito, dauguma gi yra bačkutės vedžiojama — kur ji, ten ir jie. Patėmitina, kad ir moterįs nori lygių tiesų prie bačkutės. Ant vienos sesijos tapo sužeistas V. Geraltauskas, pavizdingo gyvenimo vaikinas, auka draugijos. Girtas anglas jį pašovė. Šovėjas suareštuotas. Ligonis gyja. *Svajotojas.*

IŠ LEDFORD, ILL.

Kur šiandien nerastum lietuvių? Gal tik ant šiaurinio poliaus. Kas metai jie traukia iš tėvynės kur akįs veda, kojos neša. Ir Ledforde yra nemažas jų burelis. Dieną jie po žeme dirba ant duonos, vakare nėra kur laiko praleisti, tad nestebėtina, jai bačkutė palinksmina porą valandų. Nors alaus čia neleista pardavinėti, bet alaus galima gauti, kad tik pinigų butų. Taigi bačkutė viešpatauja Ledforde. Ar atsiras anarchistų ar republikonų nuverst sostą bačkutės, sunku įspėti, bet pasekmės panašių papročių apgailėtinos. Vardas lietuvių pažemintas akįse svetimtaučių, kurie lietuvį mulu laiko ir piktinas, jai jis kada nori savę žmogumi laikyti.

Čia pernai vienas anglas nušovė nekaltai L. Bukauskį. Žmonės panorėjo teisybę surast, padavė teisman, nemažai pinigų sumetė tiems patiems anglams, kad jie paskui išteisintų žmogžudį ir viešai išniekintų lietuvių vardą. Išvadino jie lietuvius anarchistais, girtuokliais, kuriems pripažinus tiesą, buk Amerikos įstatai butų pažeminti. Vietoj alaus, geriaus butų knygynėlį įsitaisyti, skaityti knygeles, vietoj apie bačkutę tupinėti. *Svajotojas.*

IŠ SPRINGFIELD, ILL.

Spalių 1 d. prasidėjo čionai, kaip lietuviai vadina "ferai" ir tęsėsi iki spalių 9 d. Per tą visą laiką į Springfieldą atsilankė arti 200 tukstančių žmonių. Galima buvo pamatyti daug ką gero, ypač daug buvo gyvulių ir javų visokių ryšių.

Į rudenį ir darbai Springfielde pasitaisė, — visos mainos jau dirba, o veik visą vasarą buvo sustoję. Bet važiuoti iš kitur į Springfieldą nepatariu, nes čia ant vietos buvo daug bedarbių, ir vasaros laike išvažiavę, dabar vėl grįžta.

Liet. Sunų Draugija rengia paminėjimą 40 metų imigracijos sukatuvių, prie to paminėjimo pridėda ir kitos draugijos.

10 d. spalių atsibuvo bertaininis S. L. A. kuopos susirinkimas. Žmonių atėjo suviršum 30. Pirmiausiai buvo svarstoma apie atlyginimą p. Pestininkienei už dabojimą lavono Adomaičio nuo S. L. A. Sena tai istorija.

Mat 1907 m. rudenyje pasimirė narys S. L. A. Adomaitis. Vietinė kuopa paskyrė kelis žmonės buti prie lavono, terp jų pateko ir p. Pestininkienė. Visiems lavono sergėtojams buvo žadėta užmokėti po 3 dol. iš kuopos iždo. Vėliau p. Pestininkienė dažinojo, kad kitiems dviem sergėtojams užmokėjo, terp jų buvo net vienas neprigulintis prie S. L. A., ją gi aplenkė. Tada ir ji kuopos susirinkime reikalavo atlyginimo, arba sugrąžinimo į kuopos iždą ir aniem dviem išmokėtų pinigų. Per mitingą iš jos vien pasijuokė pirmininkas p. Jonas Žvingila, stebėdamasis, kad moteriškė drįsta reikalauti lygaus su vyrais atlyginimo. Ji kas kuopos susirinkimas reikalavo atlyginimo, o pirmininkas tik tyčiojosi. Pagalios kuomet kuopos viršininkams nubodo klausyti tolygių reikalavimų atlyginimo — jie paskyrė komisiją ištyrimui to dalyko. Kamisija, ar tai tyčia, ar teip dėl sau žinomų priežasčių ėjo pas finansų sekr., o ne pas protokolų sekr., pas kurį ir yra visi dokumentai, todėl nieko neištyrė. Per sekantį susirinkimą nutarė užmokėt. Nutarė, bet nemokėjo. Ir teip iigai siuntinėjo žmonelę nuo Ainošiaus pas Kaifošių, kol ir jai pritruko kantrybės ir ji griežtai pareikalavo atlyginimo. Tuomet kuopos pirmininkas, pasityčiodamas iš jos, patarė jai pačiai išsirinkti komisiją, kuri peržiurėtų knygas. Šiuom kartu komisija nebuvo po slėgimu kuopos valdininkų ir surado, kad ji sergėjo lavoną ir kad jai reikią užmokėti teip kaip ir kitiems. Bet nepaisant komisijos darodymų ir žudininkų — jai nemokėjo. Taigi spalių 10 d. vėl tą dalyką perkratinėjo, nes p. Pestininkienė reikalavo, kad jau kartą užbaigtų tą dalyką. Komisija prirodė, ką surado ir pripažino reikalingu atlyginti. Bet "jenerolai" į tai pažiurėjo savo akimis. Ir vėl pradėjo tyčiotis iš moteriškės. Paleidus per balsus, visi nubalsavo, nemokėti, nors protestavo komisija, pati p. Pestininkienė ir keletas kitų.

Užbaigus su S. L. A. kuopos reikalais, buvo susirinkimas Liet. Sunų draugijos, nes veik tie patįs, ką priguli prie S. L. A. kuopos, priguli ir prie L. S. Dr. Svarstė apie Susivienyjimą Pašelpinių Draugijų, imdami po punktą iš prisiųstos blankos nuo liglaikinio Susivienyjimo komiteto. Susirinkimas buvo labai triukšmingas. (Koks buvo, tas ne svarbu, svarbesniu yra — ką svarstė ir ką nutarė? Asabiški gi besipykimai ypatų visuomenei ne rupi, todėl ir laikraščiui ne tinka. Red.). Daugelis, keikdami apleido svetainę, liko vos 10 ypatų. Pagalios, šeipteip nusimalšino ir tapo padalytos popierelės balsavimui.

Dar turiu pridurti, kad apart sauvalės "jenerolų", tose draugijose yra net nepageidaujami "išmintingesni" už "jenerolus" nariai. Teip, pavyzdin, vasario mėn. š. m. iš S.L.A. kuopos tapo šmestas K. Šnuolis, drįsęs protestuoti prieš sauvalę ir parašęs žinutę į "Tėvynę" kuri nepatiko valdžiai. *Pranas Siulelis.*

IŠ GARY, IND.

Lietuvių čia gyvena apie 20 šeimynų. Dirba jie geležiniuose fabrikuose, hoteliuose ir mėsinyčiose. Vienas turi gertuvę, o kitas taikosi uždėti drapanų ir mėsos pardavyklą. Čionai 15 d. rugsėjo susitvėrė Kliubas vardu Lietuvių Ukėsų Kliubas. Iš karto prisirašė 32 nariai. Mokame po 10 centų mėnesyj.

Nors čia smuklės uždarytos, bet mažai yra prižiurėtos. Einant gerai darbams žmones nežiuri skaitymo, gavę algas važiuoja į smuklės į tolimesnius miestelius. Čionai daugelis turi apsipirkę lotus ant išmokesčio. *J. Budgin.*

IŠ BROOKLYN, N. Y.

Lietuvių Gimnastikų Kliubas sudrutinęs savo jiegas, pradeda darbuoties. Susirinkimuose nutarta įsteigti savo namą, kuriame talpinsis knygynas, bus vieta paskaitoms, kambarys gimnastikams ir mokykla. Butų labai gerai, kad tas Kliubo nutarimas butų įkunytas. O padaryt tą nebutų sunku, jeigu tik visi lietuviai su noru prisidėtų, kad visi darbuotusi. Juk Brooklyne skaitoma lietuvių į 25

tukstančius; jei jų nors trečia dalis prigulėtų į Kliubą, lengvai galima but įsteigti didžiausią namą, ir galima but įrengti ir sceną teatrališkiems perstatytams. Tas mums butinai reikalingas, nes mes dabar, norėdami pastatyti ant scenos mažiausią veikalėlį, ne galime surasti atsakančios vietos, o ką bešnekėti apie tokius veikalus kaip Živilė, Keistutis, Mindaugis, Orleano Mergelė, kuriems reikia ne mažos scenos. Taigi Brooklyno lietuviai sukruskite, ateikite ir prisidėkite prie to darbo, padėkitė įvykdinti tą teip kiltą sumanymą.

Gimnastikų Kliubo nariai nutarė, kad kiekvienas narys iki nąujų metų įmokėtų namo pirkimui į Kliubo kasą po 10 dol., daugelis prižadėjo įmokėti po 50 dol. Vėliau tuos pinigus Kliubas skolintojams sugrąžįs. Narių Kliubas šiuom tarpu turi apie 90.

Pradžia puiki; galima tikėtiesi, kad sėjama sėkla išduos gerus vaisius. Gimnastikų Kliubas yra be partyviškas, į jį gali prigulėti visokių pažiurų žmonės, ir Kliube niekas neturi tiesos viens kito tikybos žiurėti. Kliubas užsiima vien tautos reikalais. Mokestis norintiems Kliuban pastoti: įstojimo 50c., mėnesinės 25c., arba metams $3.00. Susirinkimus Lietuvių Gimnastikų Kliubas laiko kas sanvaitė, seredomis, 8 valandą vakare p. Draugelio svetainėje pn. 73 Grand st., Brooklyne.

Ramanauskas.

78 kuopa S. L. A., kartu S. Daukanto Dramatiška draugija sutarė statyti ant scenos Živilę. Pradėta mokytiesi. Bus perstatyta apie kalėdas ar užgavėnes. Vargas vien, kad ne galima gauti atsakančios svetainės. Yra dar ir kitoki trukdymai.

Nors dailė nieko bendro neturi su partijoms, bet randasi gana kvailių, kurie įkalbinėja, buk nėra nė jokios naudos iš tautiškumo ir tautiškų darbų, geresnis, girdi, terptautiškumas ir terptautiški veikalai, (tie, teip kalbanti, turbut, tiek išmaño apie terptautiškumą, kiek ir apie tautiškumą. Su tokiais ne verta ginčytiesi. Red.).

Kaip girdėti, Brooklyne jau įsikurė Aušros draugijos konkurento — Paskolos Ratelio kuopa, kuri šelps besimokinančius revoliucijonierius. Moksleivius apskritai šelpia Aušros draugija, todėl ją reiktų remti ir jos pakaktų. Moksleiviais rupinasi Aušros draugija. Tai kam jai reikalingas konkurentas? (Konkurencija visuomenės reikalams ne kenkia. Konkurencija sukrutinimui miegančių draugijų net reikalinga. Red.). Argi ne geriaus butų visiems bendromis spėkomis imties už darbo, o ne skirstyties (Gal butų geriau veikti bendrai, bet kągi daryti, jei mes bendrai veikti ne mokame. Red.). Pasiskirstę į partijas mes nieko ne galėsime nuveikti, kruvoj gi veikdami, galime ir sunkiausius darbus atlikti. Tad kam skirstyties? Mat dabar terp mus daugelis serga terptautiškumo liga.

Susitvėrė čia nauja draugija Liaudies mokykla. Ji, kaip girdėti užsiims rengimu lekcijų ir referatų. Draugija gera, tik įstabu, kodėl ji nauja? Juk tokiu darbu užsimdavo ir Progreso Ratelis, kuris poras metų atgal su socijalistais net už plaukų tąsėsi, o dabar tos pačios, besitąsusios ypatos naują tveria, o senąją griauja. Kam [illegible]ikia griauti tą, kas vakar sutverė, o tverti naujas tokias pat tik [illegible]tu vardu užvadintas?

Dalis čianykščių lietuvių ypač [illegible] XIV seimo išrinktoji komisija [illegible]bai interesuojasi ateivių pagelb[illegible] Žinoma, reikia rupintiesi atv[illegible]akančiais Amerikon musų brol[illegible]al. Musų visuomenė turėtų atkreipti atidą ant musų ateivių, tu[illegible]ėtų paremti tą darbą, o jau visi [illegible]ino, kad kiekvienas viešas darbas [illegible]eikalauja doliario, tai ir aprupi[illegible]imas ateivių be doliarių apsieiti [illegible]gali. Ateivių aprupinimo rei[illegible]kalais, kaip tai daro švedai ir ho[illegible]andiečiai, turėtų rupintiesi lietu[illegible]viškos parapijos, kunigai ir S. L. R. K. d. (turėtų tuom rupintiesi [illegible]isi, ne vien tie. Red.), nes su[illegible]ukomiėji ant Ellis Island yra die[illegible]obaimingi katalikai. Teipgi tuo[illegible]ni turėtų rupintiesi ir socjalistai, kurie savę vadina nelaimingųjų užtarėjais. Bet ištikro pasirodo, kad ateiviais nesirupina nė karšti katalikai, nė žadanti visiems laimę socjalstai, viskas suverčiama ant sprando bedievių, šliuptarnių, buržujų, tautiečių. Kiti musų tautos vadovai ant pilvų rankas su[illegible]inėrę ramiai sau sėdi. Kada žmogus išsikasa iš vargo, tai jie visi jį apspinta draugiškai, siulo jam savo draugiškumą, bet buvant jam nelaimėj, apie jį nesirupina. Argi tai ne veidmainystė? Vieni savę garsina dušių gelbėtojais, antri vargdienių darbininkų užtarytojais. Bet kada žmogus šaukias pagelbos, tąsyk jie visi atsisuka užpakaliu, kad ne girdėti dejavimų ir tyli sau ausis suglaudę. S. L. A. 24 seimas ateivių reikalui paskyrė 200 doliarių, o S. L. R. K. A. ir L. S. S. A. nei cento, tartum apie reikalą šėlpimo ateivių nei negirdėjo! Ar tai ne puikus veidmainiai? Ar ne puikus vargdienių užtarytojai?

Žemaičių Antanas.

16 d. spalių, vakare, L. S. S. 19 kuopa surėngė teatrą. Lošė Jasukaičio Alkani Žmonės. Artistai-mėgėjai sulošė neblogiausiai; toliau tie artistai gal pripras lošt gana puikiai

Svarbiausia rolė buvo jaunos merginos Agnieškos. Tą rolę musų lošėja atliko kuo gražiausiai. Žmonių buvo pilna svetainė, galėjo but arti 400 ypatų. Matyt musų žmoneliai pageidauja teatrų, susirinkimų, prelekcijų, prakalbų. Turėtų Brooklyno inteligentai užganėdinti žmones.

Po teatrui vietinis choras, vedamas p. Bukšnaičio, padainavo porą dainų, kaip tai: "Sunku gyventi", nenusisekė, geriaus butų buvę, kad tos dainos nebutų dainavę. "Linelius roviau" neblogiausiai padainavo, per ką publika iššaukė antru sykiu padainuoti. Nepasisekimą pirmos dainos p. Bukšnaitis paaiškino publikai, prisipažindamas prie kaltės. P. J. Kidolius dainavo solo, bet tas publiką neteip interesavo, nes lietuviai nepratę prie tokių dainų.

Teatra pertraukose ir jam pasibaigus lietuviai muzikantai griežė marselietę ir šokius, o jaunimas šoko. Pirmiaus socijalistai savo baliams imdavo muzikantus žydelius ar vokiečius, bet šįmet paėmė lietuvius.

Skruzdė.

IŠ PITTSTON, PA.

Rugsėjo 29 d. buvo čia apvaikščiotas paminėjimas keturios dešimties m etų sukaktuvių lietuvių emigracijos. Buvo kalbos ir dekilamacijos. Kalbėjo kun. J. Žilinskis iš So. Boston, Mass. Tėma kalbos buvo: "Lietuvių emigracija ir jos priežastįs". Kas privertė musiškius kelaiuti į svetimus kraštus? Vargas. Kodėl lietuviai pradėjo Amerikon keliauti vėliau negu kitos tautos? Kalbėtojas kaipo priežastį paminėjo ano laiko baudžiavą. Lietuviai su kunu ir dvasia prigulėjo ponams, o ponai su savo baudžiauninkais elgėsi kaip jie norėjo: jei baudžiauninkas prasišalindavo į užsienį, į Prusus ir tapo susektas, sugautas, tokį drąsuolį parvarydavo atgal į Lietuvą ir jis gaudavo nuo pono šimtą bizunų. Tarpuose kalbos buvo rinktos aukos mokslo vadovėlių išleidimui. Surinkta $43.50. Girdėjau tulus žmonis kalbant, buk kun. Žilinskas, po priedanga mokslo, renka aukas išleidimui katekizmo; kuris busiąs reikalingu įrengus lietuviškų seserų vienuolyną. Kiek tame tiesos, negaliu pasakyti.

Rugsėjo 30 d. panašaus apvaikščiojimas buvo Plymouthe, Pa. Kalbėtojai buvo užkviesti: kun. J. Žilinskas ir Dr. J Šliupas. "Šliupas, tas musų ėdikas. Jei Šliupas kalbės, tai mes apvaikščiojime nedalyvausim", sušuko vienas lietuviškas kunigėlis.

Kunigų buvo keliolikas, o Šliupas tik vienas. Nors Šliupas pribuvo susirinkiman, bet kunigai kalbėti neleido, bijojo! Vietoje Dr. Šliupo, kalbėjo anglai politikieriai demokratai ir republikonai. Kiekvienas gyrė save ir savo partiją. Argi pritinka kunigėliams lietuvių tautiškus apvaikščiojimus panaudoti politikai, politikierių partijoms! Gaila ir gėda!

Kalnavertis.

IŠ DU BOIS, PA.

"Darbo dienoj" čia, teip kaip ir kitur, buvo didelės parodos, kuriose dalyvavo apie 1000 žmonių, sanarių visokių unijų. Buvo vežami ir nešami visoki parašai ir paveikslai. Buvo ženklai kalnakasių, dirbančių valgomų daiktų sankrose, bet tik citrinos buvo žmonėms dalinamos.

Čia neseniai vieton kunigo Šukevičiaus parėjo kun. J. Abromaitis iš Homestead, Pa. Iš syk naujas kunigėlis pasirodė geras, bet ne ilgai truko, kaip paprastai musų kunigai, parodė žmonelėms savo nagus. Per pamokslus pradeda neapikantą sėti, siundyti vienus ant kitų. Paskutiniame pamoksle pasakė, jog nenori, kad socijalistai į bažnyčią vaikščiotų, nes jie, girdi, išpažintin neina. Bandė sau padidinti algą paimant nuo kiekvieno parapijono po vieną doliarį tiesiog iš kompanijos ofiso, nutraukiant jį nuo darbininkų uždarbio, bet kompanija ne leido.

Dabar parapija turi vargoninininką lietuvį, bet tas, turbut kunigui įsakius, pradėjo suplikacijas lenkiškai giedot nežinia keno naudai. Tas vienok parapijonams nepatiko. Parapijonai per savo delegatus pareikalavo sustabdymo lenkiškų giesmių. Dabar lenkiškai gieda kas antras nedėldienis. Atsiradus naujam vargonininkui, likosi atidaryta ir mokykla, kurioje mokina lygiai lenkų, kaip ir lietuvių vaikus. Nežinia, ar lenkučius išmokys lietuviškai.

Praeivis.

LAIKAS JAU BUTŲ IŠMOKTI ŽMOGIŠKIAU ELGTIS!

Perskaitę Dr. J. Šliupo pasiskundimą, tilpusį "Lietuvos" No. 42, kuriame parodyta kaip negražiai su juom pasielgė Komitetas perengto 40-metinio Lietuvių Imigracijos apvaikščiojimo, Plymouthe, Pa., didelei nusistebėjome, kad šiuose XXto šimtmečio laikuose, žmonims pakilus ant augščiausio civilizacijos laipsnio, dar atsiranda žmonės nepažįstanti nė elementariškų mandagumo taisyklių.

Jeigų Dr. Šliupo ypata, ar jo nuomonės yra kam nors priešingos tai nereikėjo jo kviesti. Pasikvietus kalbėtoją, atsakyti jam, kad nesikištų, gali tik žemiausios kilties žmonės. Teip pasielgęs Komitetas pažemina ne užkviestąjį daktarą Šliupą, bet pats savę išsistato ant juoko ir paniekos akyse lietuviškos visuomenės.

Lietuvių Inteligentų Ratelis
Chicago, Ill.

KAS IR KAIP REMIA LIETUVIUS MOKSLEIVIUS?

Da pradžioj tautos atbudimo, kuomet da spauda buvo uždrausta, susitvėrė kuopelė moterų, kurios pastatė sau tikslu šelpti moksluan einančią jaunuomenę. Buvo duotas tai kuopelei labai atsakantis vardas — "Žiburėlis". Kapitalas kuopelės buvo nedidelis, susidėdavo iš narių mokesčių, po 5 rub. į metus, įplaukdavo kiek iš taisomų lioterijų, vakarėlių, pardavinėjimo savo laidos atvirų laiškelių, ir aukų. "Žiburėlis" tuo laiko vos 2—3 tejstengdavo sušelpti. Spaudą išgavus, laisvės laikams prasidėjus, "Žiburėlio" draugija tapo legalizuota ir Vilniaus general-gubernatoriaus patvirtinta. Prasidėjo kiek gyvesnis draugijos veikimas, biudžėtas padidėjo, ir dabar kasmet "Žiburėlis" suteikia iki 10 žmonių ar tai stipendiją ar vienkartinę pašelpą. Bepartijinė, su taip puikia praeičia, taip augštą tiklą pasistačiusi, —draugija beabėjo turi puikią ateitį, prasiplatįs, liks populiariška. Jau ir dabar matome, kad įvairiose Lietuvos vietose lošiami "Žiburėlio" naudai spektakliai. Tik baimė ima, kad valdžia jos neuždarytų, kaip jau daugelį draugijų uždarė.

Apart "Žiburėlio", Lietuvoj yra da ir "Motinėlė", kunigų įsteigta ir remiama, ji išduoda pašelpą tik tiems, kurie pasižada atvirai neeiti prieš tikėjimą. "Motinėlė" mažesniam žmonių skaitliui duoda pašelpą.

Be minėtų draugijų yra da pačių studentų draugijos, kurios stato sau tikslu ir savitarpinę pašelpą. Tokios draugijos yra: Peterburge, Maskvoj, Dorpate. Apart narių mokesčių, draugijos didina savo biudžetą ir vakarų taisymu. Ne daug tejstengia pagelbėti tos studentų draugijos, bet sunkiausiame padėjime visgi gali vienam kitam suteikti paskolą nuo 10 iki 40 rublių.

Visos augščiau minėtos draugijos, ką surenka, tą ir išleidžia, nejudinamojo kapitalo neturi. Regis turėtų kasmet biudžetas tų draugijų augti, juk gi skolininkai ir stipendijatai baigia mokslus, reiktų tikėtis, kad visi pirmučiausia atsilygina skolas draugijoms, nes tų pinigų laukia didžiausiame varge besimokinantieji. Bet kaip pasirodo, ne taip ėsama.

Studentų draugijos jau dveji metai primena skolininkams, kurių net dabartinių adresų nebežino, kad atsilygintų. Bet šiltose vietelėse nutupusiems inteligentams maža ką gelbsti ir grąsinimas apskelbti jų pavardes, jei neatsilygįs. Ir kaip gi visi buvome nustebę, kuomet Maskvos studentų draugija apskelbė skolininkų pavardes; pasirodė jų tarpe ne tik tolimose gubernijose apsigyvenę, bet daugelis jų čia Lietuvoj gyvena, veikia, ir negalima sakyti, kad gailėtų skatiko visuomenės reikalams; neatidavimą daugiausia keleto desėtkų rublių skolos studentų draugijai galima aiškinti ne kuo kitu kaip tik grynai lietuvišku nerangumu ir apsileidimu, pamiršimu paimtų pareigų.

"Žiburelis" nors jau seniai gyvuoja, nors jau daugelis jo stipendijatų pabaigė mokslus ir dabar tuli užima ir visai sočias vietas, tačiaus draugija nuo ne daugelio susilaukia grąžinimo skolos, o ką jau bekalbėti apie rėnimą draugijos.

Be paminėtų Lietuvos draugijų yra Amerikoj "Aušra" ir paskutiniu laiku susitvėręs "Moksleivių Paskolos Ratelis".

Ar daugeliui "Aušra" suteikia paskolą, tuo tarpu nežinau, ar pabaigusiejie mokslą "Aušros" skolininkai grąžina pinigus, irgi nežinau (sugrąžino du. Red.), tačiaus sprendžiant pagal žinias, kurios pakliuva spaudon, ir atsiminus, kaip daug pinigų amerikiečiai išleidžia visuomenės reikalams ir kaip pas juos pageidaujami baigusiejie mokslus, galima butų laukti didesnio ir platesnio moksleivių rėmimo draugijų išsipletojimo.

Dėlkogi moksleivių rėmimo draugijos taip palengva auga? Prigulėtų gi, kraštui, kurs tik pabudo, kurs laisvių laiku pamatė, kaip reikalingi yra mokslo vyrai, rupinties einančiais mokslus, kad jie galėtų atlikti savo darbą ir prisirengtų prie busiančio veikimo. Tiesa, pačioj Lietuvoj to negalima plačiai daryti, viena — ten yra jeibės kitų reikalų, o kita — nuolat reikia bijoti, kad valdžia ne uždarytų pradėjusią plačiai veikti draugiją. Neseniai, padėkim, Skalonas uždengė lenkų draugiją "Towarzystwo wpisow szkolnych", kuri už gana didelį skaitlių moksleivių, lankančių privatines lenkų gimnazijas, mokestį už mokslą užmokėdavo; be to, draugija suteikdavo stipendijas apie 40 žmonių besimokinančių užsienio universitetuose. Vienu plunksnos pabriežimu draugijos dienos liko pertrauktos neva už tai, kad ji rėmė privatines (pridursiu valdžios patvirtintas) lenkų gimnazijas. Amerikoj to nereikia bijoties ir moksleivių rėmimo draugija galėtų geriau gyvuoti negu dabar.

Visos draugijos savo įstatuose turi įrašę pareigą: šelpti "genijališkus", "talentus", "atsižymėjusius". Bet matant, kaip daugelis tais gražiais vardais apskrikštytų stipendijatų paskui užmiršta draugijos, savo sulyg visuomenės pareigas, reikia abejoti, ar stipendijatų išrinkimas visados pavyksta.

Žinoma, aš nenoriu kaltinti draugijas, buk jos nebešališkos, buk jos remiasi partyviškumu ar kuo kitu. Bet mano nuomonė, minėti epitetai: "genijai", "talentai", "atsižymėjusieji" ir tt., — moksleivių rėmimo draugijų įstatuose visai bereikalingi. Ilgai prireikia laukti genijų, retai jie gema, o jeigu kalbėti jau apie talentus, tai beveik kiekvieną žmogų galima pavadinti "talentu", nes vis pas jį rasime kokią nors ypatybę, kuri bus labiau išlavinta negu pas kitus žmonės. "Atsižymėti" gi pas mus labai lengva, užtenka parašyti kokią nors apysaką, eilių rinkinėlį ir jau ėsi — "musų" "garsus" "rašėjas", "poėtas"; užtenka pasiųsti dailės parodon keletą paveikslų ir jau — "musų dailininkas". Taip pat lengvai įgijamas vardas "musų" "garsių" veikėjų.

Bet lengvai ir per anksti įgytas vardas ir liaurai maišina žmogaus ištvarumą, atpratina nuo darbo, vietoj to, kad mokytis, sužinoti kas kitų padaryta, pradeda pats "tverti". Stato savę, žinoma, pats, augščiau kitų, kokių raštuose ir prakalbose ne garbina. Jei visi kuriems yra duodama pašelpa, butų tikrai genijai, talentai, tai mes gal turėtume savo eilėse daugiau talentų negu kas nors kitas; bet praeina keli metai ir visi šelpiamiejie ir išgirtiejie lieka paprastais žmonėmis: "genijų" nematyti, "talentai" aptemsta, "atsižymėjusieji", įsimaišo į pulką kitų ir pranyksta minioj. Liudnas dalykas, bet taip yra.

Taigi moksleivių rėmimo draugijoms nėra reikalo afišuotis savo įstatuose, kad šelps "genijus", "talentus", nes jų negalima pažinti, ir "atsižymėjusius", ar "pagarsėjusius", nes tokių labai daug pas mus.

Pagalios labai nesmagiai jaučiasi moksleiviai jieškanti paskolos ar pešelpos tose draugijose, kurios, sulyg įstatų, šelpia tik "genijališkus", "talentuotus", "atsižymėjusius", nes juk turi prisipažinti tokiais esą. O tas gal ne vieną ir vertą pašelpos sulaiko nuo besikreipimo į draugiją.

Skyrimui pašelpų reiktų surasti tinkamesnis kriteriumas.

P. Mikulis.

DANGAUS STEBUKLAI PARGRYŽTA.

Halleyo kometa, kuri pasirodė ant dangaus apskaitytu laiku, yra įdomi tuomi, kad jos betaisykliniai perijodiškieji apsilankymai yra galutinai prirodyti. Šitam dangiškam kunui ima apie 77 metai atlikti savo ilgą kelionę aplink saulę, kuriuo laiku ji nuskrieja už tolimiausios planetos orbitos. Paskutiniu kartu ji aplankė mus lapkrityj, 1838 m. ir mes jos vėl nematysime iki 1987 m. Tikras laikas nėra pasakomas, kadanki kometai nėra leista eiti savo keliu ramiai; ji yra traukiama tai vienon, tai kiton pusėn ir jos greitumas gali buti didesnis ar mažesnis, žiurint pagal planetų pritraukimą, arti kurių ji nuskrieja savo ilgoj kelionėj. Šita kometa turi vardą Edmundo Halleyo, anglų žvaigždininko, kuris 1682 m., budamas tik 26 metų amžiaus, ją tardė ir priparodė josios perijodiškumą. T. M. Raulein apie šitą kometą savo straipsnyje aprašo teip:

"Daugelis žmonių matė šitą kometą, aplankiančią mus kas 76.8 metai po kelis mėnesius ir paskui nuskriejančią į patį musų saulinio taislo kraštą — anapus Neptuno orbitos — pilnai 3.220.000.000 mylių atstu nuo mųs. Žinoma, žmonės nežinojo, jog kometa yra žemes kaip ir sesuo, jog abidvi tos pačios motinos — saulės vaikai. Viskas, ką jie numanė, tai tiek, kad stebuklingoji žvaigždė su kardo pavidalo vuodega gražiai, bet grumojančiai kabojo viršuj žemės; kad ji atėjo nežinia iškur ir pranyko nežinia kur, pridirbusi išgąsties ir baimės. Kartas po kartui ji rodėsi, po 76 metų savo nebuvimo ir tokiu budu jai antru syk ant dangaus pasirodžius, kuone visi tie, kurie ją sykį buvo matę, buvo jau išmirę. Šiteipos ji nesiliovė skleidusi baimę metašimtis po metašimčiui, kol E. Halley ne atidengė paslaptį ir pastatė ją į jai tinkamą vietą terp saulės šeimynos narių. Jis, teip sakant, stovėjo ant kometos uodegos ir darė jos orbitos išlankos apskaitas, imdamas ją parabola. Jis paėmė kitas kometas ir išanalyzavo jų judėjimus, savo darbe užeidamas ant vienos — 1607 m. — turėjusios tolygią išlanką, greitį ir abelnus 1682 m. planetos gaivalus. Halley nusistebėjo. Jis skaitė toliau ir užėjo ant 1531 m. kometos, kur jis vėl atrado tuos pačius gaivalus. Tąsyk jis žengė drąsų žingsnį, kuris ant visados pastatė jo vardą į didžiausių šios dienos žvaigždininkų eilę — jis nupranašavo didžiosios 1682 m. planetos sugryžimą 1758 m. Žinodamas tikrai, kad nesulauksiąs to laiko, jis šiteip pasakė Europos mokslininkams, "Ir jei ji ištikro pasirodys, nepamirškite, jog tai buvo anglas, kuris pirmas nuspėjo kokios nors kometos sugryžimą".

"Halley pasimirė šešiolika metų anksčiau išskaityto laiko planetos apsireiškimui, pavadintos jo vardu, bet šitam laikui atėjus žvaigždininkai ir matematikai užsidavė didžiųjų planetų kliučių apskaitymu ir atėjo prie nuomonės, kad Saturnas sulaiko kometos judėjimą ant 100 dienų, o Jupiteris ant 518 dienų, viso ant 618 dienų, skaitant greitį, tolį ir saulės pritraukimą. Clairant, garsusis matematikas, paskyrė šitą datą bal. 13, 1759 m., imdamas vieną mėnesį kaipo galimą klaidą. Kometa ištikro — perėjo savo saulratį — savo orbitos arčiausią nuo saulės tašką — kovo 12, 1759 m. Tai buvo pirmutinis veizdus prirodymas, jog kometos — ar bent tulos jų, ištikro priklauso saulės sistemai.

Sunku šiądien suprasti tas žvaigždininkų užsidegimas ir džiaugsmas dėl šitos žmogaus mąsties pergalės. Simtai garsiųjų matematikų ir žvaigzdininkų pradėjo apskaitinėti kometas ir persitikrino, kad daugybė jų buvo perijodiškomis, devynios jų skrieja vidui Saturno orbitos".

Rauleino šitos didėsės kometos apsilankymo aprašymas, įvykusio spal. 2, 1835 m. yra įdomus kaipo nurodymas to, ką mes galime išvysti, jai prisiartinus prie mųs arčiausiai. Jis sako:

"Jei paprastas žmogus butų pamatęs šitą kometą terp rugpiučio 20 d. ir spal. 2, 1835 m., tai jis nebutų sakęs, kad tai ji pati, nes ji pasirodė pailgokos miglotinės pavidale be uodegos, turinti vaiškios šviesos tašką miglotinės masos viduryj. Paskui pradėjo darytis uodega ir augo teip greitai, kad 15 d. to paties mėnesio ištyso pilnai per 20 matomojo dangaus laipsnių. Saulearties perėjimo laiku — lapkričio 14—18 uodegos visai nebuvo, bet išaugo vėl, kometai pradėjus trauktis nuo saulės. Ji buvo matoma iki gegužiui ir jos vienvalinės permainos buvo gerai ištirtos žvaigždininkų visame pasaulyj.

"Nuo to laiko, kaip Halley parodė, kad šita didėji 1607 m. ir 1682 m. kometa buvo perijodiškąja musiškės planetos aprubių aplankytoja, žvaigždiniukai ir matematikai stengėsi nusekti josios pirmesniuosius pasirodymus iki tolimiausių istoriškųjų laikų ir jie padarė be paklaidos sąrašą, paduodami kiekvieną kometos sugryžimą iki geg. 15, 240 m. prieš Christų. Vidutinis kiekvienam apibėgimui aplink saulę laikas, skaitant pagal 29 žinomus sugryžimus, yra 28031 diena, arba 76,8 metai; kuomet greičiausias pagryžimas buvo 27335 dienas, ilgiausia gi kelionė paėmė pilnai 28990 dienų. Apibėgimas dabar beinąs prie galo, yra skaitoma trumpiausiu iš visų buvusių lygšioliai, nes apima tik 27180 dienas.

Žingeidžiausiu dalyku vidutiniškai apšviestam skaitytojui yra tas: "Kuomet aš ją galėsiu matyti ir kur?" Sulyg tikriausio išskaitymo, kometa pasirodys, per didelius žiuronus žiurint (ar bent ant fotografijų nuimtų su jais) šį mėnesį, arti Oriono žvaigždyno vasario pradžioje 1910 m. ji gal bus matoma gryna akia Žuvių žvaigždyne. Kovo mėnesyj ji apeis aplink saulę. Toliaus ji darysis šviesesnė ir matomesnė balandžio ir pirmą gegužio sanvaitę tuojaus po saulėleidžiui. Kovo 17 ji vėl praeis pro saulę ir nuo to laiko iki geg. 25 bus savo didžiausioj vaiskybėj. Jos tolis geg. 18 bus apie 11.800.000 mylių, arba apie ⅛ žemės nuo saulės tolio ir bus vaizdžiausia šiauriniame pusgumulyj. Josios skriejimas čia bus greitas, kadangi ji žvaigždynus Taurus, Hydra ir Sextans perbėgs su šešiomis dienomis. Po kelių dienų vėliaus ji eis blyškyn, pamaži išnykdama žmonėms iš akių; kelis mėnesius ji bus matoma dar per didelius teleskopus; dar toliaus ji išrodys kaip neaiškus taškelis ant fotografiškųjų platų ir galiaus gruodyje 1910 m. išnyks didėsėse tolybėse, nepasirodydama mums, kol kuone visi, kurie šitą straipsnį skaito, atsidurs anapus kapo, kur nei nuostabų nei paklausų nėra.

X.

KITOKIA ATMAINŲ PRADŽIA.

Nuo to laiko kaip Anglijos mokslininkas, Chas. Darwinas, 1859 m. išleido savo veikalą "The Origin of Species" (atmainų pradžia), lygšiol mokslininkų buvo tikima, kad, teip gyvunų, kaip ir augalų veislių atmainos gema sulyg, teip vadinamojo, gamtiškojo pasirinkimo. Prmiausiai palengva įvyksta šalies sąlygų permainos; paskui prie tų sąlygų, norėdami išlikti, truputis po truputį prisitaiko, nuo tų sanlygų priklausą augalai ir gyvunai. Jie permaino savo budą, savo palinkimus ir galiaus net ir visą savo prigimtį. Tokiu budu gaunama nauja augalų ar gyvunų atmaina, kurios budas ir visa prigimtis pilnai susitaiko su įvykusiomis šalyje permainomis. Tos vienatos ar atmainos, kurios pataiko prisitaikyti prie įvykstančių šalyj permainų, išlošia kovą ir išlieka; tos gi jų, kurios su bejvykstančiomis jų gyvenime permainomis nespėja žengti, kovą pralošią ir išnyksta. Šitas vienvalinis besitaikymas prie nuolatos įvykstančių gyvenime sąlygų pavadinta kova už buvį. Šitoji ve kova, arba besitaikymas prie įvykstančių gyvenime permainų ir yra mokslininkų pripažinta, sulyg Darwino, ji yra naujų atmainų davėja.

Bet dabar vienas įžymus Amerikos gamtininkas, Luter Burbank, gyvenąs Kalifornijoje, Santa Rosa, savo tyrinėjimais augalų, surado naują budą augalų atmainų pagimdymui. Jis, savo straipsnyje, tilpusiame laikraštyje "The Popular Science Monthly" sako, kad sukeršavus dvi augalų atmainas, gaunama visiškai nauja atmaina. Jei gimdomosios atmainos yra laukinės, tai pagimdytoji gali apturėti didesnę gyvybę ir tokiu budu augintas gali išstumti. Jis mano, kad šitas tankiai gali buti atmainų pradžia, o ne lygšiol laikomoji kova už buvį. Reikia pasakyti, kad taip vadinamoji stebuklauogių atmaina (tai ne Burbanko surasta, teorija, ji žinoma ir taikoma ypač sodauninkų; tarpe gyvunų atmainos stovinčios tolimesnėj giminystoj ne išduoda naujos atmainos, nes vaikai buva nevaisingi. Red.). Burbanko šituo budu išgauta buvo kritikuojama kaipo panaši vienai savo tėvinių veislių. Atsakydamas į tą p. Burbank sako, kad abelnai parinkimas, kuris paseka pasekmingą sukeršavimą, yra svarbesnis negu patsai sukiršavimas. Jo paties žodžiais tarus:

"Augalų auklėjimas turi buti vedamas teip lygiai kaip namastatyba. Tam tikri augalai turi buti dedama atsargiai rengiamam sutvarui; tinkamas medžiagas dorai suradus, jos reikia gerai sudėti į joms tinkamą tvarką ir vietą. Jokis užsiėmimas nereikalauja tokios akilybės, nuoregybės ir mokėjimo kaip moksliškasis augalų ir gyvulių auklėjimas.

"Kaip augščiau nurodyta, pirmoji po sukeršavimui karta paprastai yra maždaug pilnu abiejų tėvų visų pobudžių sąmišliu; netik matomieji pobudžiai, bet ir begalinis nematomųjų skaitlius yra perimama ir sužeidžiama busimasis ainių pobudis bei likimas, tankiai padarant kitaip neišaiškinamas, teip vadinamas, permainas, peršokimus, ar iškrypimus, kurių parinkimas ir išlaikymas naujiems augalų tveralams duoda jų patogias išvaizdas ir tankiai neįkainojamas vertybes, kaip Burbankinės bulvės, išgautos trisdešimts šeši metai atgal ir dabar vakarų pakraščių kuone išimhtinai apginamos (14 milijonų bušelių kas metas, neskaitant didelės daugybės auginamų rytinėse Jungtinių Valsčių dalyse ir kitose šalyse), arba Barttleto kriaušės, Baldwino obuoliai ir bambuotiejie apelsinai, kurie visi yra atmainomis parinktomis kokių nors akylų tėmytojų. Milijonai kitų yra ant visados užkasta užmirštin dėlei tokio tėmytojo nebuvimo.

"Bet čion aš noriu atkreipti atidą į nepaprastą visai kitoniškų laukinių veislių keršiavimo išdavą, vertą kuoakyliausio tirinėjimo, kadangi ji regis žada naują dalyką moksliškam tardymui, ypatingai iš biometriškosios pusės. Ypatingai mano atidą atkreipė dvidešimts metų atgal savotiškas avietserbenčių sėklainių antrosios kartos pasielgimas. Sukeršavus sibyriškąsias avietes su draikiomsioms naminėmis serbentomis išėjo galų gale tikrai nauja atmaina. Šito sandėlio Rubus (vadinamo Primus) sėklainiai, nors pilnas abiejų tėvų sąmišis, bet nepanašųs nei į vieną, niekuomet neatkrito atgal nei ton nei kiton pusėn; visi tolesnieji sėklainiai buvo vis daugiau panašųs į naują atmainą negu paprastos laukinės avietės sėklainiai. Tukstančiai tukstančių augmenų buvo užauginta gentkartė po gentkartei, visoms vis nusiduodant į naująją, patogiąją atmainą. Jokis botanikas negalėtų kitaip padaryti, radęs jas laukinėmis, kaip tik pavadinti jas nauja atmaina, kuo jos ištikro ir tapo per sukeršavimą".

Išgavimas naujos atmainos ar gatunko Primus, Burbanką užakyvino ir daugelis kitų panašių atsitikimų, kaip ve: jojo mišrės žinomos vardu "Phenomenal", išgautos sukeršavimu Cuthker aviečių su rytinio pakraščio vietinėmis serbentėmis ir Loganinės uogos, kurios abėjos, nors tai pilningas dviejų tokių atskirų atmainų sąmišis, iš sėklos atsigema teip tikrai, kaip ir jeib kokia kita laukinė veislė. Toliaus jis sako:

"Šitas naujas budas yra tikru netik apidarboje": atmainos galų gale pasidaro laukiniame stovyje gamtiškuoju susikeršavimu.

Vakarinės juodkepurės ir rytinės raudonosios avietės, augdamos greta, kas labai tankiai atsitinka Vidurinėj Angliškojoj Amerikoj, tankiai susikeršiuoja, padarydamos tarpinę naują atmainą, kuri kartais be pasigailėjimo išvaro abi tėviškės atmainas ir paimta po apdarba vis laikor[illegible] savo tarpinis pavienis

ypatybių kad ir kaszin kaip tankiai išauginta iš sėklos. Panašios išdavos terp laukinių žalinoklių ir krintalapių medžių bei krumų ir žolinių augalų pertikrino manę, nepalikdamos nei mažiausios abejonės mano mintyj, kad atmainų besivystymas eina daugiau kaip pripažinamu keliu."

Šitai p. Burbanko surasta buitis, jog naujos atmainos atsiranda netik tebėsančioms veislėms besitaikant prie įvykstančiųjų gyvenime permainų, bet ir, ar net gal tankiau, joms terp savęs susimaišant ir padarant vieną atmainą, kurioj vienoj visos susimaišusių veislių ypatybės apsireiškia ir ją padaro geresne ir patvaresne už ją sutvėrusias, yra didelės išnašybės.

Kazių. Juozas.

PERYKLA....

Tame kampe, kur Jieva Buizienė mesdavo visokias liekanas — pradėjo šnypšti.... Kampas dvokė ir, kaip Buizienė užpylė karšto vandens pylimas pradėjo krutėti....

Per jos nuodėmingą kuną — nuo galvos viršaus iki kojų padų, perėjo šiurpuliai.... Iš to sąšlavyno, jai rodėsi, kad velnias ragus pradėjo kišti....

— Vaidinas!.... — ji sušuko.

— Kas? — užklausė, ant juodo šieniko gulėdamas jos vyras.

— Velnias!....

— Eik jau!

— Tikrai mačiau ragus!....

— Tu blusti!?

— Ne, Joakymai, ne.

Vyras nuėjo į krautuvę ir, parsinešęs, įsipylė kerosino. Paskui užsidegė liamputę ir ėjo pažiurėt į kampą, kuriame buvo pilamos išmetos.... Tas atsitikimas buvo Chicagoje. Moteris, kaip ir kitos jos kaimynės, buvo taip nešvari, kad niekuomet aslos nešluodavo, bet viską subraukdavo į kampą.

Vyras su koja pajudino kugį....

— Šššš!.... — girdėjosi balsas. Ten mat angis išpėrėjo vaikus....

— Teisybė — tarė vyras — yra velnias!....

— Tai mat!

— Tai per tave! — vyras tarė, žiurėdamas į savo moterį.

— O kuom jau kalta aš?

— Nugi, poterių nekalbėjai ir atsirado velnias....

— O ja! Ką mes dabar darysim?

— Aš nežinau....

Vyras papurtė galvą, užputė liamputę ir nuėjęs, vėl augštininkas užvirto ant lovos. Buizienė negalėjo nusiraminti.... Ji atsiminė, kad seniai buvo išpažinties, o dabar gal todėl ir tas velnias atsirado....

— Reikia nueit pas kunigėlį.

— O ką ten?

— Atėjęs, pašventįs ir išeis....

— Taip, bet juk reikia užmokėt.

— Tai kas, bet bus ramu.

Vyras įkišo savo juodą ranką į susivėlusius plaukus ir pradėjo kasinėti. Jam rupėjo, kaip jis, tokis nuskuręs vargšas, eis pas tokį didelį ir šventą žmogų, kunigą.

— Turi eit! — pasakė moteris ir drąsiai pridurė: — aš negaliu su velniais gyvent!....

— Tu priveisei, tu ir eik!

—O gal išvarytų.... Tai musų namas but stebuklinga vieta.

— Stebuklinga....

— Kunigėlis nepatingės — eik!

Vyras apsiplovė veidą ir išėjo pas kunigėlį. Nuėjęs, tarė:

— Tegul bus pagarbints....

— Ant amžių, o ką, ką pasakysi?

— Atėjau.

— Aš matau, kad atėjai; tai ko nori?

— Vaidinas....

— Ką? — arti priėjęs, klausė kunigas.

— Vaidinasi — atkartojo Buizys.

Kunigas smarkiai žiurėjo jam į akis. Tas žiurėjimas nugazdino ji taip, kad jis jau negalėjo nė žodžio ištarti.

— Kas pasidarė? — klausė kunigas.

— Velnias.... — tarė Buizys

— Taip, o kur tu jį matei?

— Ne, aš nemačiau.

— Tai ką pasakoji?

— Mano moteris, Jieva matė....

— Kur matė ir koks išrodo?

— Ragus matė?

— Tavo Jieva ir tu sapnuojate.

— Ne, kunigėli.

Buizys nulenkė galvą ir bučiuodamas kunigui į ranką, įspaudė porą muštinių. Kunigo širdis suminkštėjo.... Jis pasiėmė lazdą ir šventąją su raudonu viršum

(Tąsa ant 5 pusl.)

Tikėjimų Istorijos Rankvedis

Su paveikslais

Parašė, bendradarbiaujant kitiems mokslininkams,

P. D. Chantepie de la Saussaye,

Teologijos profesor. Amsterdame,

Vertė J. Laukis

formulas "Abelną Maldą", kuomet ritualo knygos turi padavadijimus sulyg kulto; jos padaro kaipir rankvedį ir kartais buva išaiškinimai to, kas kulte dedasi. Toki rituališki aprašymai buvo visur, jei kultas kame nors buvo painus, k. a. Egypte. Ypatingai skaitlingi jie yra Indijoje, kur Brahmanas ir dalis vediškos rašliavos Sutras iš jų susideda. Teipogi sulyg etrurų žinavimo, žynių astovaujamo Romoje, taisyklė buvo užrašyta knygose, priskaitomose senovės mytiškiems Tages. Daugelyje knygų yra kitokių padavadijimų, neliečiančių kulto veiksmų, bet kitas tikėjimiškas priedermes, k. a. izraėlitų kuniginiame kodekse, kur greta su aukojimo taisyklėmis yra abelni padavadijimai sulyg valybos. Šitas vadinasi ceremonijišku įstatymu. Indų Dharmasutras, persų Vendidad ir chinų Liki yra tolygių ceremonijiškų padavadijimų rinkimais. Šitie padavadijimai yra dabotingai išauklėti judaizme, o Talmudo raštai kuone išimtinai pašvęsta jiems.

Be šitų keturių tikėjimiškų tekstų rųšių, kurie daugiausiai gal buvo kunigų sudėti ir surinkti, kunigiškosios collegia parašė kitas taisykles, savinančias sau autoritetą. Toki šventnaminiai archyvai, be abejo, buvo Egypte, Graikijoje ir kitur. Mums yra gerai žinoma, kad Romoje pontifikai išlaikė savo collegiumo nusprendimus, savo sueigų nutarimus ir savo narių surašus.

Nešnekame čion apie tikėjimo istorijos versmes, bet apie knygas, turinčias iš vienos ar kitos priežasties tikėjimišką autoritetą; dėl šito tai neturime apleisti nepaminėję tulų mytologiškų, kosmogoniškų, epiškų ir istoriškų raštų, kurie, nors nebuvo laikomi tikromis šventomis knygomis, bet jie buvo žiurimi su baime, kaipo turį seną ir šventą padavimą. Dėlto tai vėlesnieji šventų knygų rinkėjai priėmė daugelį sakmiškų dalių, kuriose yra mytai apie dievus, pasakojimai apie senovės karžygius ir tolygių kiti dalykai, neturinti susirišimo su kultu. Pavyzdžiai galima rasti Sename Įstatyme kaipo ir Ovestoje. Indijoje teipgi kosmogoniška ir mytiška medžiaga, perėjusi į Puranas ir epiškas poėmas, buvo laikoma šventu padavimu. Homero ir Heziodo poėzija yra pilnai svietiška ne kuniginė, bet jei Herodotas sako, jog šitos dvi poėmos davė graikams jų teogoniją, tai aišku, kad tulas tikėjimiškas autoritetas buvo pripažinamas ioms.

Kalbant apie šventas knygas pirmiausiai reikia manyti apie tas, kurios turi kanonišką vertę, t. y. tas, kurios yra žiurimos valdybiškai kaipo bažnyčios įstatymas, kaipo tikėjimiškos bendrijos taisyklė kultui, tikėjimui ir gyvenimui. Tokiomis yra chinų Kingai ir Šuai, indų Vedos, buddistų Tripitaka, persų Avesta, žydų Senas Įstatymas, krikščionių Biblija, mahometonų Koranas; josios yra siauresnėje prasmėje žmonijos Biblijomis, prie kurių galima dar kelias pridėti kaip taoistų Taoteking, sykų Adi Granth, ir tt. Kanoniškas šitų veikalų autoritetas yra matomas iš mąsties apie jų pradžią. Avesta yra įstatymu apreikštu Athura Mazdos Zarathustrai, Vedos yra dieviškos paeigos, Biblija yra įkvėpta, o Koranas yra amžinas. Arba knygų šventumas yra remiamas jų žmogiška paeiga, nes jos yra darbu arba tikėjimų uždėtojų, arba jų pirmųjų mokinių. Jų kanoniškoji vertė yra tame, kad žmonės savo tikėjimiškuose dalykuose, ar net įvairiuose gyvenimo prietikiuose seka šituos raštus ir atsiduoda jų sprendimui.

Turime paminėti dar vieną raštų rųšį, turinčią bažnytinį, nors ne kanonišką autoritetą. Jie tiek pat svarbus tikėjimui, kaip ir ritualas bei ceremonijiški raštai kultui bei tikėjimiškam užlaikymui. Šitie simboliški raštai apima ne tik tikėjimo išpažinimus, priimtus įvairių krikščioniškų bažnyčių ir islamo, kaipo ir katekizmus, užtvirtintus bažnytinio autoriteto, bet ir kitus raštus, duodančius išraišką tikėjimui ne ypatos, bet visos bažnytinės bendrijos ir vartojamus teip plačiai, kad juos galima laikyti simboliškais mokymo typais. Šitas budas priklauso nevien nuo susirinkimų bei sinodų sprendimų, k. v. susirinkimai Nicėjoj, Trente ir Dordrechte, bet lygiai tiek pat nuo dogmatiškų veikalų tokių vyrų kaip Ghazzali islamui, Tamošius iš Akvino Romos katalikybei, Luteris ir Kalvinas dviem vyriausioms protestantizmo bažnyčioms.

Tą patį galima pasakyti apie tulas maldų knygas, kurios teip plačiai yra vartojamos ir įgijusios tokią gilią įtekmę, jog jos kuone ant lygios atsistojo su Biblijomis, pav. Nuopelnų ir Bausmių knyga šiolaikiniuose Chinuose, Bhagavat Gita pas Vaišnavas indus ir pas krikščionis Tamošiaus iš Kempės Imitatio Christi bei Bunyano, keleivio pirmyneiga į šventas vietas.

Yra kiti raštai, ką tuo patim laiku priklauso kelioms šitų katagorijų. Daugelis yra priimta į kanoniškuosius rinkinius, ką pirmiaus buvo liturgiškais, rituališkais ar ceremonijiškais, kanono gi dalys yra vartojama liturgiškiems tikslams. Persų Vendidad, paveizdan, yra daugiausiai iš ceremonijiškų padavadijimų ir drauge su kitomis dalimis padaro liturgiją Vendidad-Sade; bet jis teipgi turi vietą Avestoje, kanoniškame Parsų šventų raštų rinkinyj. Teipgi daugelis psalmių iš pirmo nebuvo nieku kitu, kaip ypatiško dievotumo išreiškimais, paskui jos buvo priimta į rinkinį, vartojamą antrame šventnamyj liturgiškiems tikslams ir dabar jos priklauso musų pačių bibliškam kanonui ir tokiu budu vėl įgijo vietą krikščioniškų bažnyčių liturgijoje.

24. SVARBIAUSIOS TIKĖJIMIŠKŲ MOKYKLŲ FORMOS.

Apie tikėjimiškus supratimus esame jau pasakę šį-tą drauge su tikėjimiškais veiksmais skyriuje 9. Klausimai liečianti šitą dalyką daugiausiai priklauso filozofijos sričiai ir ypatingai psychologijos sričiai. Paskutinėji turi pasakyti kame yra tikėjimiškas supratimo pobudis; ji turi nurodyti tikėjimiškų supratimų vietą, užimamą mąsties sviete pas įvairių civilizacijos laipsnių tautas; ji turi atrasti ar asmenybė daugelyje tikėjimiškų supratimų formų yra liekanti ar ne. Nuo apsireiškiamosios atžvalgos mums reikia padaryti tik sekančius patėmijimus sulyg šitų klausimų, kuriuos kuone visus galima sutraukti į vieną. Viena: tankiai atkartojama nuomonė, laikanti tikėjimo mokybas didžiumoj kaipo bandymą išaiškinti svietą, yra silpna ne tik filozofiška (kadangi svieto aiškinimo reikalas, nors jis net ir yra tulo prasmėje tikėjimišku reikalu, bet jis anaiptol nėra patikėjimiško gyvenimo branduoliu), bet ji nesutinka net su istoriškais faktais, nes yra daugelis tikėjimiškų supratimų, kuriuos vargiai tegalima butų laikyti bandymais aiškinti apsireiškimus, arba ir visai ne. Antra: nėra galima surasti reiškus budas atskyrimui tikėjimiškų mokybų nuo daugelio kitokių. Mytologijoje, pav., tikėjimiškos ir netikėjimiškos mokybos yra randamos greta ir sumaišytos iš vieno. Daugelis to, ką priklauso filozofijai, priklauso teipgi tikėjimui, ypatingai kosmologijos, psychologijos ir etikos apšnekėjimas. Galiaus: nėra teisybė, kad tos pačios tikėjimiškos mokybos, arba abelnos pagrindinės dogmos randasi visuose tikėjimuose; nors, be abejonės, tikėjimiški supratimai apšneka kaikuriuos dalykus, bet įvairiais budais. Tula mokyba apie vėlę, tula nuomonė apie dievą ir tula mąstis neliovos buvio atsitinka abelnai visuose tikėjimuose. Šituos tris dalykus nemanome statyti kaipo dogmos ar tikėjimo dalyką ir tokiu budu atkurti seniai atsižadėtą manymą abelnos tikėjimo prigimties. Norime tik pasakyti, jog tuli supratimai, nors labai neišsivystę ir tik pusiau įgyvendinti sulyg šitų trijų dalykų, yra ant dugno tikėjimiškų apeigų ir mąsčių.

Dėl išaiškintų jau priežasčių maža kas yra pasakyti apie laukinių supratimus. Galime tik pasakyti, jog tie supratimai atsitinka pavieniui, budami ne tiek organizuoto viso dalimis, kiek diegais, niekuomet nepasiekiančiais pilno augio, arba išlaikytais, bet klaidingai suprantamais trupalais augštesnių mąsčių, priklausančių pirmesniam perijodui ar svetimai pradžiai. Tik pas civilizuotas tautas, ką tikėjimiškos mokyklos darosi tikrai svarbiomis. Mokyba yra labiau išsivysčiusi ir sutvarkyta, padavimiškoji medžiaga akylai sutrumpinta ir padauginta ir padaryta asmeniški taislai, nuo jos priklausanti, ar priešingi jai. Bet tai ne mokyba, ką daro bendrystės ryšį. Eretikybės mąstis yra svetima didumai senoviškų tikėjimų; žmonės buvo peikiami, nes jie nepripažino dievams teisių ar kenkė jų kultui. Trigubas teologijos dalinimas Varro psisiųlomas ir tankiai minimas bažnyčios tėvų, kaipo poėtiškas, filozofiškas ir politiškas, yra labai įžymus. Senovybė niekuomet nebuvo pilnai atsidavusi mytologiškoms mąstims ar filozofijos taislams, bet tik trečiajam, butent, valstijos tikėjimui, kuriame vienos apeigos, o ne mokybos turėjo svarbą.

Sulyg šitų tikėjimiškų supratimų formos didžiausias skirtumas yra tame, ar vyrauja vaizdinimas ar mąstis. Mokybos formos suteikiamos vaizdinimo, yra simboliškos ir mystiškos, kuomet mąstis tveria dogmas ir filozofijas. Kiti skirtumai sulyg mokybos formos yra tik antrinės svarbos, nes kaip didelė estetiško ir etiško ideėlo įtekmė nebutų buvusi į mokybų tvėrimąsi, tai ji daugiausiai ką pasako apie asmenybę ir tik paskui apie supratimo formą. Jei męs statome simbolus ir mytus kaipo vaizdinimo produktą, tai nemanome prirašyti jiems savarankišką pobudį. Upi vaizdinimo pasekmė gali, tarytum, net sekti tulas taisykles ir bet ji yra rybojama patyrimo ir padavimo, nors pašalinės ir asmeniškos įtekmės turėtų didesnę galę joje negu daug asmeniškiasneme mąsties darbe. Šitas yra priežastim dėlko simbolai ir mytai daro daug daugiau kliučių negu dogmos ir filozofijos; vienok jokis tyrinėtojas negali jų atmesti. Simbolas priklauso nuo grynai ideėliškos analogijos, laikomos tikra ir tuomi vienas daiktas ar esybė yra giminiuojama su kitu ar yra vartojama išreiškimui mąsties. Šiteipos randame gyvulį atstovu dievystės, arba medį vaizdu našumo jiegos. Šitos rųšies ideėliškos analogijos, anaiptol, nėra svetimos nė mytologijai, bet myte svarbiausiu tašku yra priskaitymas gyvasties įvairioms esybėms ir jų antropopatiškas supratimas. Simbolas tankiausiai yra pavienys supratimas; mytas yra visa istorija. Simbolas nurodo tik, vieną apreiškimo pusę ar vieną savybę, mytas paduoda jį jo visumoje.

Absoliutiško priešinimosi terp vaizdinimo ir supratimo tikėjimiškos mokybos formų nėra; yra tik tarpinės formos, bet jos visuomet ima ką nors viena nuo kitos arba rimsta šale viena kitos. Nuo senų laikų mytai yra sutaikyta kaipo visa kas ir padaro mytologijas. Daugiau civilizuotos tautos nesitenkina tuomi ir tveria tikėjimiškus supratimus, kuriuos, arba spraudžia į savo mytus, arba auklėja juos neprigulmingai nuo mytologijos. Net dogmos niekuomet neišaugo visiškai iš simboliškos mytologijos kalbos. Jei jos išaugtų, liautųsi buti tikėjimiškais supratimais. Grynai abstraktiška mąstis netinka tikėjimiškai mokybai, nes ji yra nužudžiusi palypstą praktiškojo gyvenimo ir sentimento. Šitą parodysime pilniau, bet šituos įžanginius patėmijimus norėjome parodyti pirma pradėjimo apšnekėti mytoliogiją.

25. MYTOLOGIJA.

Geriausiai prisižiurėsime įvairioms mytologijos pusėms apžvalgydami svarbiausius mytų aiškinimus, bandomus iki šiai dienai, ir, perleidę per kritiką, priimdami visus tinkamus išvadus ir naudingas metodas.

Vos žmonių civilizacija pasiekia tulą laipsnį, tuojaus padavimiška mytologijos asmenybė, pasakos apie dievus ir didvyrius pradeda matytis keistai apšviestiems ir mąstingiems žmonėms. Šitas iki tulam laipsniui atsitiko Indijoje ir Egypte, bet ypatingai Graikijoje. Jog graikai piktinosi savo mytais, tai yra parodyta jų nepripažinimu ar net atmetimu jų (kaip tą yra padaręs Ksenofontas, Platonas ir kiti filozofai); arba pertaisymu jų maža-daug, padarymu jų priimtinais išdirbtesniam skoniui ar augštesniems doriškiems ir tikėjimiškiems jausmams (kaip tą yra daręs Herodotas ir Pindaras); arba prirašymui jiems kitokios, ne jų paprastos ir tiesioginės prasmės, butent, aiškinant juos alegoriškai. Šitas paskutinis kėsinimasi įteikimo mytams tiesapanašybės buvo niekinamas Sokrato kaipo bevertis pastebėtiname skirsnyje 229 Platono Fedraus. Bet ką jis peikė, tas vis su didesniu uolumu buvo daroma. Orifikai pradėjo maišyti senus mytus su naujais ir vartoti juos išreiškimui filozofiškų ir tikėjimiškų mąsčių. Vėliau stoikai ir pusplatoniniai, toki kaip Plutarchas, stengėsi padaryti mytus skaidresniais. Anot nežinomo mytų užrašinėtojo pasakojimo, šitas buvo daroma aiškinimu jų *pragmatikos, psychikos,* ir *stoicheiakos.* Pragmatiškasis aiškinimas matė dievų mytuose karalius arba tik žmonės; psychiškasis vėlę jos įvairiuose stoviuose; stoiškasis — elementus gamtos apsireiškimų. Atėnė, pav., sulyg pirmutinio aiškinimo yra karalienė, sulyg antrojo, supratimas, sulyg trečiojo, tirštesnis oras terp mėnulio ir žemės. Šitos yra svarbiausios vagos, ilgą laiką sektos alegoriškame mytų aiškinime ir, iki tulam laipsniui, sekamos lygšiol.

Nuomonė, kad mytologija yra paremta istoriškais nuotikiais senovėje buvo parodyta ypatingai Euhemeraus, prie casedonų karaliaus Kassandro, parašiusio savo knygą *hiera anagrafe.* Joje jis tvirtino buk jis atradęs ant salos Panchaia tikrą mytams prasmę, butent, kad dievai ištikro buvę žmonėmis: Hephaestus, pav., buvęs atradėju ugnies, Demetra buvo žmona, pamokinusi kepti. Jo aiškinimas buvo [illegible] priimtas, pav., Diodoraus, suteikiančio mums sutrauką Euhemeraus knygos; Ennijaus, populiarizavusio jo aiškinimą Romoje; Polybijaus ir mytrašio Palaephataus, davusio sekliausius aiškinimus. Jis buvo teipgi priimtas keletos bažnyčios tėvų, kuriems, jų užsipuldinėjime ant pagonybės, šitas mytų aiškinimas buvo patogesnis už alegoriškąjį, surandantį po myto uždanga arba gamtos apsireiškimus, arba neužginamas teisybes. Šitas istoriškas mytų aiškinimas užlaikė istorijoje vardą euhemerizmo ir turėjo daugybę pasekėjų terp ankstyvesnių mytologų, k. v. Vossius (Thealogia gentelis), Banier, Huet, Avronšo (Avranches) vyskupas, ir kiti. Jie stengėsi matyti graikų dievuose žydiškus partriarchus, arba parodyti mytus kaipo paprastas pasakas; vienas jų, Leclerc nuėjo teip toli, jog tvirtino, kad graikų mytologija yra senų vaisbių ir marininkų dienaraščiu. Dabar euhemerizmo laikosi vos keli raštininkai, reakcija gi prieš jį pasidarė tokia stipri, jog jis yra laikomas didžiausiu blogu mytologiškam tardymui ir daugumą jis nuvarė į priešingą kraštą. Ar šitoje labai niekinamoje teorijoje yra kiek teisybės, pašnekesime vėliau.

Kitus du aiškinimus, psychologišką ir gamtišką galime suprasti abelnu vardu alegoriško; jie tankiai eina ranka rankon. Prie pirmutinio priklauso Basono aiškinimai, atrandančio Narcize saumylystę, Dionyze aistrą ir Sfinkse mokslą. Antras, kaip jau sakėme, neišmeta pirmojo ir turi daugelį atstovų; Natalis Comes (1653 m.) mytologijoje mato amnia prope naturalis et moralis philosophiae dogmata. Šitai, jei mums sako, kad dievai negali nutraukti Zeuso žemyn auksiniu retėžiu, tai šitame paveiksle liepia mums matyti godumo ir tuštybės gundymus suviliojimui narsaus vyro. Dupuis, prancuzų revoliucijonierius laikosi grynai gamtiškų aiškinimų ir mytologijoje mato astronomiškas poemas. Nedaug geresniais yra darbai dviejų vyrų, apteiktų ištikro sveika filozofiška pažinčia, Heyneo ir G. Hermanno, kurių tik antrasis, nors dėl daugeriopo kurstymoHeyneo, išdirbo pilną taislą. Šitos sistemos tikslu yra parodyti, jog mytologija turi moksliską aiškinimą svieto, kosmogonijos, astronomijos ir tt., kunigų išrastą prieštakėjimiškoje dvasioje, bet paduodamą minioms po priedanga pasakų apie dievus, idant jie negalėtų suprasti slaptos esoteriškos prasmės. J. H. Voss savo blaiviuose mytologiškuose laiškuose nurodė daug nesuomoniško šitame taisle; vienok neatėjo prie jokių tikrų išvadų pats, nes mytologiją statė išimtinai kaipo poetiško vaizdinimo padarą ir priešinosi pridavimui jai kokios nors kitos prasmės.

Mytologiški Schellingo ir Creuzerio darbai parodė dvigubą žingsnį priešingą pirmutiniems taislams, kadangi jie įteikė svarbą filozofiškoms kaipo ir tikėjimiškoms mytologiškų tardymų sąlygoms. Sulyg visų pirmutinių pažvalgų mytologija perdėm turėjo savarankišką ir priemoniską pobudį. Schellingas buvo pirmas, ką aprašė mytų tvėrimosi procesą kaipo butiną, sujungtą su tautų gyvenimo tvėrimusi ir vystymosi. Jis neturėjo aštrios Hegelio logikos išvedimui mąsties ir todėl jo mytologiškos diskusijos eina upais, bet jam priklauso garbė kaipo pirmutiniam pastebėjusiam šitą butiną sąlygą. Tą patį galima pasakyti apie Creuzerio nuopelnus, kuris priešinosi Hermannui, priskaitydamas tikėjimišką pobudį mytologijai, ir atsisakė priimti kokį kitą aiškinimą, sistematiškai nepripažystantį šitos pusės. Jis pats atkrito atgal ant sistemos žinomos kaipo simboliškoji mokykla, bet darydamas tą jis negalėjo išvengti senų pavojų ir teipgi įpuolė į daugelį naujų. Teisybė, kad jo "Symbolik und Mythologie", nors jau nebeturi nieko naudingo musų moksliškiems reikalams, vienok tai buvo pirmutinė mytologiškoji sistema ant didelės skalės. Šitame veikale jis apšnekėjo asmenybę kaipo ir tikėjimiškų mokybų formą ir suvedė graikų mytus su tikėjimiškais sanprotavimais rytų. Anot Creuzerio mytologija, anaiptol, nėra filozofija, tik tikėjimiškas mokinimas, ateinantis iš tiesioginės įžvalgos ir auklėjamas bei prižiurimas kunigiškos mokyklos. Šita senoviška kunigų išmintis prasidėjo rytuose, perėjo į Graikiją kaipo paslapta išmintis ir ten tapo diegu visiems mytams. Šito mokinimo branduolys yra senoviškas pradinis monoteizmas, jo forma yra simboliška. Išaiškinti šitą simbolizmą, ir suprasti šitą paslėptą išmintį yra darbas mytologų, kurie turi suimti myto organišką visą tiesiogine įžvalga ir duoti jo dvasiai veikti į save be perdidelio reikalavimo liudijimų. Mytologas kapo ir poėtas, nescitur non fit. Lygiose Leideno apielinkėse, kur jis nuvyko trumpam laikui iš Heidelburgo, Creuzeris jautėsi be išgalės, pradėti jokią mytologišką mintį. Šitos simboliškos mokyklos trukumai yra čiupnus. Pirmiausiai Creuzeris maišo mytą su simbolu, prileizdamas tik menką skirtumą terp jų ir visuomet maišydamas primityvišką ir gamtišką simbolizmą tikėjimiškų žmonių nuomonių su priemoniškn kunigų simbolizmu. Creuzerio sistemoje nė primityviškas monoteizmas nė kunigiška išmintis negali buti ginama, aršiausiu gi yra tas, kad jis pasirenka sau medžiagą savarankiškai, kad jis sumaišo įvairius perijodus ir sistematiškai atmeta grynai moksliską apšneką ir kritišką analyzą savo medžiagos. Welckeris neperdaug klydo išmėtinėdamas jam sakymą pamokslų apie mytologiškus tekstus su dideliu patepimu. Creuzerio sistema daro įspudį romantiško perijodo vokiečių rašliavos ir mokslo, kuriame ji iškilo. Vienok žymi pažintis ir geras skonis neleido Creuzeriui įpulti į daugelį klaidų, kurių jo mokiniai negalėjo išvengti. Jaunybiški F. C. Bauro darbai apdirbimui simbolizmo ir mytologijos taislo, ant laimės, likosi užmiršti dėl didžių nuopelnų jo vėlesnių darbų. Terp kitų dalykų jis aiškina tinklą, kuriu Ares ir Afroditė buvo sugauta, kaipo kosmiškąjį ryšį. Vokiečių, prancuzų ir anglų simbolininkai pasiekė netikimus dalykus savo besuomoniškais aiškinimais. Dabartinis lieka tik Teosofiškos Draugijos galvos, užimtos atidengimui Izidos ir statymu esoteriškos mokybos kaipo visų tikėjimų asmens (Sinnet, Olcott ir kunigaikštė Blavatskienė): Terp mokslo vyrų simboliška mokykla užmiršta.

Tikrai moksliškas mytologijos gvaldymas prasideda su pasirodymu K. O. Muellerio Prolegomena. Pirma jo visai bandymai buvo nukreipta į sistematišką mytologios aiškinimą; net vėlesnieji raštininkai ir terp jų Welckeris tvirtino, buk mytologija turint buti gvaldoma abelnai, nes visas visuomet eina pirma savo dalių. K. O. Muelleris išreiškė savo griežtą pasipriešinimą šitam bėgiui ir tuomi atidarė kelią aktuališkam istoriškam mytologijos gvaldymui. Jis nenorėjo pulti į mytologiją su salto mortale, bet prieiti prie jos tukstančiais budų. Jis įsteigė principą, kuris nuo to laiko yra vedančia žvaigžde visame mytologiškame išjieškojime, jog myto aiškinimas neturi buti nieku daugiau kaip tik aiškinimu jo prasidėjimo. Kartais jis pats išklydo iš šitos taisyklės ir norėjo atskirti mytuose "tikrą" elementą nuo "ideėliško", bet jo nuopelnai kaipo pirmutinio aiškiai padariusio tikrą mytologiško mokslo darbą, nėra tuomi sumažinami. Tai buvo dėl šito istoriško gvaldymo, jog jis žiurėjo į mytologiją išvien su visu žmonių gyvenimu ir

(Toliaus bus).

Kiek senovės Graikai ir Romėnai prisidėjo prie pastumėjimo gamtos mokslų priekyn.

IŠ VISOKIŲ AUTORIŲ SULASĖ

Jonas Šliupas, M. D.

3. Daugybė kitų, jam priskaitomų veikalų, tapo parašyta ar seniaus, ar nežinomų autorių, ar tiesiok pramanytų.

Paminėsime, kad Hippokratės dalina priežastis ligų į 2 kliasi: pirmon deda įtekmę metlaikių; klimatų, vandens, padėjimo ir tt.; antron, labiaus ypatiškas priežastis, kaip maistas ir užsiėmimai atskiro ligonio. Jis labai įtikėjo į įtekmę visokių klimatų ant žmogaus. Tai įtekmei jis priskaito budavonę kuno ir upą dvasės, ir todėl randa skirtumą tarp krupštaus graiko ir tarp tingaus azijato. Keturi skystimai arba humorai kuno (kraujas, phlėgma, geltonoji tulžis ir juodoji tulžis) skaitėsi pas jį už pirmutinę sėdenę ligos; sveikata buvo rezultatu tinkamos kombinacijos (krazis) šitų, o liga — pasekme disturbancijos šitos krazies, beje perdidelis susirinkimas vieno iš tų humorų tam tikrame organe. Užduotimi gydytojo yra prašalinti sargydinančius humorus valančiomis gyduolėmis, kaip kraujo nuleidimu, traidinimu, garstyčių pridėčkais, puslėtraukiais pleistrais, gyduolėmis ant prakaito ir tt. Jeigu liga ėjo geryn, humorai mainėsi (coctio), kas buvo ženklu grįžtančios sveikatos, išvarant laukan ligustąję medegą (kryžis), o tos kryzis linkę įvykti tam tikruose perijoduose, kurius todėl vadino "kritiškomis dienomis". Jo gydymas ligų buvo atsargus, lukuriuojantis (ekspektatyviškas); kartais jis vienatinai tesirupino dijęta ir regimenu, ir todėl jam neretai išmetinėdavo, kad jis leizdavęs ligoniui mirti, nieko nedarydamas, kad išliktų gyvas.

Hippokrato sunus, *Thessalius* ir *Drako,* bei jo žentas *Polybius* skaitomi yra įsteigėjais medicinos sektos, vad. Hippokratiškaje arba Dogmatiškaje mokykla, "nėsa jie sakės remiąsi tulais tėorėtiškais principais, gautais iš generalizacijos faktų ir observacijų, ir padarą tuos principus pagrinda praktikos."

Toliaus atsižymėjo medicinoje *Aleksandrijos mokykla,* įsteigta dosnumu Ptolomejų apie 300 m. prieš Christų. Tarpe garsiausių jos mediciniškų profesorių randame *Erasistratą,* kurs buvo mokytiniu Chrysippo ir kur, turbut, nuo savo mokytojo persiėmė prietaru priešingu leidimui kraujo bei vartonei veiklių gyduolių, velydamas remties ant dijėtos ir ant *vis medicatrix naturae;* ir *Herophilių,* vieną iš didžiausių gydytojų senovėje, kurs gimęs buvo Chalkedone, Bithynijoje, o darbavosi 4-tame ir 3-ame šimtmečiuose prieš Christų. Herophilius apsisėdo Aleksandrijoje, ir atsižymėjo ypatingu atsidavimu anatomijai. Sako, jis piaustęs kriminalistus gyvus. Keletas vardų, jo duotų įvairiomis kuno dalims, dar ir šiądien tebevartoja, kaip — Torcular Herophili, Calamus scriptorius, ir Duodenum. Sėdenę dušios Herophilius talpino smegenų ventrikuluose. Iš jo veikalų tik keletas fragmentų teužsiliko.

Apie tą laiką *Empyrikai* susitaisė atskirą sektą ir tapo atvirais nedraugais Dogmatistų. Jų ginčai labiausiai sukinėjosi apie klausimą, kiek tėorija gali turėti įtekmės praktikoje. Kuomet Dogmatistai arba Racijonalistai skelbė, kad pirma negu gydyt kokią ligą, reikia susipažinus buti su prigimtimi ir veikmėmis (funkcijomis) kuno, su veikme mediciniškų gyduolių, ir su atmainomis, kokias padaro jeib kokia ligusta priežastis; atbulai, Empyrikai tvirtino, kad tokia žinia nėsama galima įgyti, o jeigu ir galima, tai nereikalinga; kad vienintėliu vadu turi buti prityrimas, ir jeigu mes toliaus einame negu pramokome iš savo observacijų ar ištikimų kitų žmonių liudyjimo, mes galime įklimpti į pavojingas, o tankiai ir fatališkas klaidas. Anot Celsiaus, kurs parengė gražią peržvalgą nuomonių abiejų sektų, įsteigėjų Empyrikų buvo *Serapijonas* iš Aleksandrijos, nemanytinai mokytinis Herophiliaus. Tame laike kaip ir keliuose vėlesniuose amžiuose gydytojai priklausė prie vienos ar kitos šitų sektų.

Iš Pliniaus išgirstame, kad Romon medicina tapo įvezdinta vėliaus negu kiti mokslai. Pirmas, kurs padarė iš jos profesiją, buvo *Archagathus* iš Peloponnėzo, apsigyvenęsis Romoje, apie 200 m. prieš Christų. Jo gydymas buvo toks žiaurus ir nepasekmingas, kad galiaus jis tapo išguitas; ir bėgyje šimtmečio nes negirdime kito gydytojo Romoje, iki Asklepiadės iš Bitbynijos įgyjo didelį vardą. Jo populiariškumas prigulėjo nuo to, kad ligoniams jis leido vartoti ganėtinai vyno ir jų mylimus valgius, ir visatinai taikėsi prie jų palinkimų ir prietarų; ir todėl suprastinas bus jo pagarbinimas. Jį pasekė jo mokytinis *Themison* iš Laodikajos, įsteigtojas sektos, vad. *Methodikais,* kurie stovėjo tarpe tarp Dogmatistų ir Empyrikų. Bėgyje pirmų dviejų šimtmečių musų ėros, Methadikai buvo viryjančia sekta, ir tarp jų buvo *C. Aurelianus,* kurio keletas veikalų užsiliko. Potam jie pasidalino į keletą sektų, kurių vyriausios buvo— *Pneumotikai,* reprezentuajami *Aretaeaus* iš Kappadokijos, kurio veikalai užsiliko, ir — *Eklektikai,* tarp kurių *Archigenės* iš Apameos buvo garsiausios. Bet įdomiausiu rašytoju tos gadynės yra *Celsus,* kurio veikalas De Medicina suteikia istoriją medicinos iki jo laikų. Jis buvo pirmas gydytojas iš romėnų.

Vardai *Andromacho,* išradėjo Thėriaka, kuris preparatas išsilaikė pharmakopėjose iki pabaigai 18-tojo šimtmečio, — naturalisto *Pliniaus,* — ir *Dioskorido,* negalima praleisti nors trumpiausioje istorijoje ankstybos medicinos, nors jų prisidėjimai medicinos moksle negali susilyginti su darbais Galėno, kurio veikalai tapo visatinai pripažinti už galutinį autoritėtą, iki juos užpuolė ir viešai sudegino šundaktaris Paracelsus (16-me šimtmetyje). Rods šiądien galime apsieiti be Galėno raštų, bet garbė jo tegalėtų dingti tik dingstant pačiam mokslui. Kaip kad buvo su Hippokratu, jo nemieruotas pakilimas tarp sągadyniečių buvo kliudymu mėginimams toliaus plėtoti medicinos mokslą.

Klaudijus Gelėnus, paprastai vadinamas Galėnu, gimė Pergame, Myzijoje, 130 m. po Christui. Jo tėvas Nikonas, kurs buvo ketinęs jį išauklėti filozofu, dėlei tulo sapno, aprinko 17-mečiui sunui profesiją medicinos. Pirma jis mokėsi tą mokslą Pergame, paskui Smyrnoje, Korinthe ir Aleksandrijoje. Jis pagrįžo namon 29-me mete amžiaus, ir tuojau tapo paskirtas gydytoju gladiatorių mokyklos. Sako 34-me mete jis keliavo į Romą, kur pasiliko apie 4 metus, ir įgyjo tokį vardą, kad jam siulė — nors jis nepriėmė — vietą daktaro imperatoriaus. Jis sugrįžo namon 39-me mete, ir vos tik spėjo užsiimti savo paprastu gyvenimu, kaip atėjo pakvietimas nuo imperatorių M.Aurėliaus ir L.Vėro atkakti pas juos šiaurytynėn Italijos parubežėn, kur jie nuvykę buvo rengties į karę prieš šiaurines gentes. Galėnus atvyko į abazą galop 169 m.; bet kilus marams, imperatoriai su savo dvarais iškeliavo Romon, kur ir Galėnus patraukė.

M. Aurėliui grįžtant į sėdenę karės, Galėnus gavo leidimą pasilikti Romoje: teisinosi taip jam sapne liepęs Aeskulapius. Nežinia, kaip ilgai jis dabar Romoje gyveno, tik iš jo veikalų žinome, kad jis gydė M. Aurėlių ir jo du sunu, Kommodą ir Sekstų, ir kad galop 2-ro šimtmečio jis rengė garsią gydylę, vad. Thėriaka, imperatoriui Severui. Tur-but didesnę dalį savo sentelėjimo Galėnus praleido Romoje. Menama, kad jis pasimirė apie 201 m. Sicilijoje.

Sako, Galėnus parašęs į 500 veikalų, kuriuos galima padalinti: 1) į raštus apie anatomiją ir fyziologiją; 2) apie dijėtą ir hygijėną, 3) apie patologiją, 4) apie diagnozą ir sėmejologiją, 5) apie pharmaciją ir materiją mediką, 6) apie therapentiką ir chirurgiją, 7) komentarai Hippokrato, ir 8) filozofiški ir kitoki veikalai. Dauguma veikalų rašyti graikiškai, bet tuli užsiliko tik lotyniškai ir arabiškai. Svarbiausi anotomiški ir fyziologiški veikalai yra — De Anatomicis Administrationibus, ir De Usu Partium corporis Humani. Šitasai parašytas su giliu religišku jausmu ir moksliška žinia. Tie veikalai, be abejonės, atrodo, kad jis pažinojo praktišką anatomiją; bet ar tą pažintį jis įgyjo piaustydamas žmogaus kuną ar gyvulių, nežinia. Kad pastaroji pažvalga tikresnė, matyt iš to, kad: 1) jis tankiai privelyja piaustyti bezdžiones, meškas, ožkas ir tt., ir 2) jis pamini kaipo neparastą dalyką, kad gydytojai, kurie buvo prie imperatoriaus M. Aurėliaus jo karėse prieš germanus, turėjo progą piaustyti lavonus barbarų.

Jo pothologija buvo labai spekuliatyviška ir netobula. Diagnozoje ir prognozoje jis labai vertino pulsą, kurio dalyko jis yra pirmas ir didžiausias autoritėtas, nes pasekantiejie rašėjai priėmė jo systėmą be atmainų. Jis taipgi labai tikėjo į kritiškas dienas, ant kurių turįs įtekmę mėnulis. Materijoj medikoje jo autoritėtas buvo mažesnis už Dioskorido. Daugelis įdėtų (ingrediencijų), kartais suvis inertiškų, telpa daugumoje jo receptų. Jis regimai daugiaus įtiki į amulėtus negu į mediciną, ir — Cullen sako — jis buvęs autoriumi anodyniškos apikaklės, taip ilgai skelbusios Anglijoje. Jo praktika rėmėsi ant dviejų pamatinių principų: 1) kad liga yra kuomi priešingu noturai, ir kad ją reikia pergalėti tuomi, kas priešinga pačiai ligai; ir 2) kad noturą reikia palaikyti tuomi, kas jai yra gentainiška. Iš to išteka dvi visatini indukciji gydymui — viena paimta nuo ligos priešingos noturai, kurią tą ligą reikia pergalėti; kita iš tvirtumo ir prigimtos konstitucijos kuno, kurią reikia išlaikyti.

Pirm Galėno gadynės, mediška profesija buvo padalinta į keletą sektų, kurios nuolatos ginčus vedė savo tarpe, k. a. Dogmatikai, Empyrikai, Eklektikai, Pneumatikai ir Episynthetikai. Jo laikuose visos tos sektos tapo jo pasekėjais. Vėlesni graikų ir romėnų mediciniški rašėjai buvo tik kompiliatoriais iš jo raštų; ir kaip tik jo veikalai tapo perguldyti (9-me šimtmetyje) į arabiškąję kalbą, jie tapo visur rytuose priimti, atmetus kitus. Trumpai sakant, Galėnus viešpatavo civilizuotame sviete iki 16-tam šimtmečiui. Dar 1559 m. Dr Geynes "tapo pakviestas prieš daktarų kolegiją Londone už pasipriešinimą neklaidingumui Galėno.: Jam prisipažinus prie klaidos ir nuožemiai atšaukus, ir ant atšaukimo pasirašius savo ranka, jis tapo atgal priimtas į kolegiją."

Mirus Galėnui, tarp garsesnių vardų prasikiša *Oribasius, Aleksandras iš Trallės, Aetius* ir *Paulius Aiginietis,* kurie veikė tarp 4-to ir 7-to šimtmečių. Jie visi buvo stropus Galėmistai, ir veikalai jų, kokie užsiliko, yra kompiliacijomis jų pirmtakunų, o labiausiai jų didžio mokytojo. Su mirtimi Pauliaus, mokykla graikų medicinos — galima sakyti — užsibaigia, nėsa vėliaus jau netapo graikiškai parašyti vertingesni veikalai. Paskui pradėjo kilti garbėj arabų mokykla.

VII. DE RERUM NATURA.

Mes jau matėme, kad daugelis graikų paisėjo apie prasidėjimą gyvastinių formų; dabar dar užsiminsime apie spekuliacijas kaslin prigimties dalykų visatinai, ir suformulavimą tėorijos, kuri graikų kosmologiją sumezga su Daltono Atomiškąję Thėorija.

Dėmokritas, kiltas graikų filozofas, gimė Abdėroje, Trakijoje, apie 470 ar 460 m. prieš Christų. Apie jo gyvenimą mažai kas žinoma. Pasakoja, kad jis pamėgęs filozofiją per pažintį su tulais Magais ir Chaldejais, kuriuos Kserksės, keliaudamas į Graikiją, buvo palikęs Abdėroje. Taip-pat pasakoja, kad jis nuolatos juokęsi iš paikystos žmonių. Jis plačiai apkeliavo didelę dalį rytų, ir be paliovos su stropumu rinko veikalus kitų filozofų. Dėmokritas buvo mokyčiausias galvinys savo gadynės. Labai jį gerbė ir už jo morališką vertę. Matomai jis paliko didelę įspaudą tarp žmonių savo bešališkumu, mandagumu ir prastumu, nėsa net pašaipytojas Timonas, kurs nė vieno neaplenkė nepajuokęs, gyrė jį. Metas jo mirties (361) abejotinas. Tačiaus jis susilaukė karšaties. Tik keletas fragmentų teužsiliko iš daugybės jo fyzikališkų, matėmatiškų, etiškų ir muzikališkų veikalų. Cicero giria jo stilių, o Pyrrhonas pamėgzdžiojo jį.

Dėmokrito filozofijos systėma yra žinoma kaipo *atomiškoji systėma,* kurią jis tur-but labiaus ištobulino negu Lenkippas (495—428?) pirma jo: ji mėgina išaiškinti įvairius apsireiškimus gamtoje — ne kaip ankstybesniejie Jonijos filozofai, tvirtindami, kad pirmapradinės žymės medegos buvę kokybiškos (qualitatyviškos), bet kad jos buvę kiekybiškos (quantitatyviškos). Todėl jis priima kaipo galutinę elementarišką pagrindą gamtos, begalinę daugybę nedalytinų kuniškų krislelių, atomų, ir tvirtina juos turint primarišką judėjimą, neimtą nuo jokio augštesnio principo. Tas judėjimas suveda atomus su vienas kitu, ir iš daugeriopumo kombinacijų tarpe jų pareina ans didis ir įvairiuojantis aggreggas, vadinamas notura *(gamta),* matoma musų akims. Dėmokritas nepripažino prilikimo (predestinacijos) gamtoje, bet tik įstatymus. "Žodis *netyčios* — jis sako — yra tik išreiškimu žmogiškos nežinės". Jis tikrai tikėjo į sekundariškas arba fyziškas priežastis, bet ne į primarišką nemedegišką priežastį. Gyvastis, sužinė, mintis, pareina — anot jo — iš smulkiausių atomų, anie abrozai atjaučiamų fenomenų aplink mus, kuriuos vadiname dvasiškomis reprezentacijomis, yra — anot jo — tik materijališkomis įspaudomis, padaromomis delikatnesniųjų atomų, tekančių per skylaites musų organų. Dėmokritas drąsiai taikė savo tėoriją prie dievų pačių, kuriuos, jis tikrino, ėsant aggregatais atomų, tik galingesniais ir stipresniais negu žmonės.

Etiškoji Dėmokrito systėma yra tyra ir padori. Fragmentai jo veikalų talpina gražias, stiprias ir teisingas mintis apie iškalbumą, teisumą, tiesas, tvarką, pareigas valdymierių ir tt.; o ant vidujinio ramumo širdies ir sielos jis žiuri kaipo ant didžiausio labo, kaipo ant užbaigtuvių ir siekio visų padorių pastangų.

Titus Karus Lukrėtius atgaivino mokinimus Dėmokrito, Epikuro ir Empėdoklio apie atomiškąję tėoriją. Apie jo gyvatą mažai ką težinome. Hieronymas (+420 m. po Christ.), išguldyme Eusebijaus Chronikos, sako jį gimus 95 m. prieš Christų (anot kitų 99 m.), bet nepasako, iš kur jis tą žinią sėmė. Sako, jis miręs savžudysta 44 mete amžiaus, patrakęs nuo meilės gėralo, jam užduoto; jis rašęs savo veikalus protarpiuose, kada buvęs liuosas nuo patrakimo; ir tie veikalai buvę giriami Cicerono. Donatus (gyvatoje Virgiliaus), atbulai, tikrina, kad jis miręs 55 m. prieš Christų tądien, kada Virgilius gavo *toga virilis.* Pasaką apie čėrus, patrakimą, savžudystę, ir peržiurėjimą veikalų per Ciceroną, mažai autoritėtų teparemia, ir todėl reikia priimti su atsargumu. Ypatingos Lukrėtiaus nuomonės labiausiai nepatiko pirmutiniems krikščionims, ir gal-but todėl jie užleidžia ant jo tokį likimą, kurs, pagal mysterišką savo pobudį ir melancholišką užbaigą, buvo — anot jų — užmokesniu už jo drąsą ir bedievišką pamokymą.

Lukrėtius užsipelnė garbingumą savo veikalu *De rerum natura,* filozofiškai didaktiška poėma 6-iose knygose. Poėma tapo dedikuota L. Memmiui Gemelliui, ir tapo apskelbta aplink 56 m. prieš Christų. Lukrėtius buvo pagarbus pasekėjas doktrinų Epikuro, ir jo poėma iš didesnės dalies yra gvildentoja fyzikų, morališkų ir religiškų principų šito filozofo. Siekiu poėto buvo išliuosuoti savo sątėvainius nuo prietarų, ir pakylėti juos augščiaus geidulių ir silpnybių musų prigimto padėjimo. Kaip mokytojas jo Epikuras, taip Lukrėtius pasisavino tėoriją Leukippo, kuri mokino, kad tulos elementariškos dalytės, ėsančios nuo amžių, ir valdomos tam tikrų įstatymų, susikuopina ir sužiedžia visatą medegos; kad butybės ir įsikišimo viršiausios, valdančios dievybės nereikia aiškinimui to, kas stebuklinga ir nenormališka gamtoje; ir kad kas *išrodo* ėsą stebuklinga, iš tiesų taip nėra, bet yra rezultatu tulų pastovių įstatymų, kurie veikia su neklystančia precizija, ir naturališkoje tolynžengoje. Žiurint kaipo į literatišką kompoziciją, Lukrėtiaus veikalas prasikiša pro visas kitas didaktiškas poėmas. Aiškumas ir pilnumas, su kokiu menkiausiejie faktai fyziško mokslo ir filozofiškos spekuliacijos esti išplėtojami ir išaiškinami; gyvenimas ir reikalai, įtraukti diskusijon, arzinanti didumą apjakintos žmonijos; gražumas, turtingumas ir įvairumas epizodų, įpintų dalykuose poėmos, drauge su majestotišku versu, kuriuomi viskas esti išpasakota, padaro De Rerum Natura, kaipo veikalą dailos, vienu iš tobuliausių, kokius senovė mums paliko.

Todėl negalim apsieiti bent trumpų ištraukų nepadaręs iš šitos poėmos, idant arčiaus supažindinti lietuvius su ja. Juk negreitai užgims mums rimtas poėtas, kurs mėgins ją priderančiai išguldyti į lietuviškąję kalbą.

Su išdidumu Lukrėtius stoja prieš mus kaipo mokytojas, reformatorius, ir poėtas. Kaipo mokytojas "dėlei didumo mano argumento, ir todėl, kad aš atliuosuoju dvasę nuo užveržtų pančių prietarų; o toliaus todėl, kad, ant taip tamsios tėmos, aš sudedu taip skaidrų versą, palytėdamas kiekvieną punktą patogumu poėzijos". Kaipo mokytojas, jis aiškina doktrinas Epikuro apie gyvastį ir gamtą; kaipo reformatorius, jis užsipuola ant prietarų; kaipo poėtas jis suteikia gyvybę ir atomiškai filozofijai ir josios morališkam panaudojimui sanlydžiu ir patogiu versu, persiėmęs beveik religišku užsidegimu.

Apšnekėjęs iš pradžios visokias tėorijas kilties, ir atmezdamas jas, ypačiai tą, kuri tikrina, kad daigtai pasidarę ėsą iš nieko — "nėsa, jeigu, jeib kas galėtų užgimti iš jeib ko; niekam nereikėtų sėklos", Lukrėtius toliaus aiškina doktriną Leukippo ir kitų atomistų, kad daigtai susidedą iš dalelių medegos, valdomų jų judėjimuose neatmainingais įstatymais. Šitą tėoriją jis pilnai išgvildena, išaiškindamas procesus, kuriais atomai vienyjasi gemant, augant, ir nykstant daigtams, kurių įvairumas priguli nuo įvairumo formos atomų ir nuo skirtumo jų jungimosi kruvon; susijungimaigi prideria nuo gentystės ar ypatybės pačių atomų, "kadangi butinai nulemta yra, ką kiekvienas daigtas gali ir ko jis negali daryti sąlygomis gamtos". Atmaina yra įstatymu visatos; kas yra, pranyks, bet tik idant atsirasti kitokioje formoje. Mirtis yra "vienintėliai nemirtina"; šitai ir kas po jo pareitų, labiausiai kamuoja žmones. "Tai-gi šitą dušios nuogadą ir šitą tamsą reikia išvaikyti, ne spinduliais saulės ar šviesiais šulais dienos, bet išlaikine iššiura ir sutartiniu plianu gamtos". Lukrėtius aiškina, kad dušia, kurią jis talpina vidunkrutinės, taip-gi susideda iš labai smulkių atomų šilumos, vėjo, tykaus oro, ir plonesnės butybės, nuo kurios proporcijos priguli pobudis taip žmonių kaip gyvulių. Ji miršta drauge su kunu, kurį sakinį Lukrėtius paremia septyniolika argumentais, taip jis prisispyręs nori "išliuosuoti tuos, kurie iš baimės mirties per visą savo amžių pasilieka nelaisvėj".

Šitos tėmos pripildo pirmas tris knygas. Ketvirtoje jis imasi dvasiškų užduočių jautimo ir manymo, ir aiškina, kad tikėjimas į nemirtinumą kilęs yra iš šmėklų ir prisivaidinimų, kokie pasirodo per sapnus. "Kada miegas parbloškė kuną, vis-gi ne dėl ko kito proto nuojiega budi, kaip tik dėlto, kad musų protus sujudina tie patys abrozai, kurie sujudina juos, kada budime, ir tai tokiame laipsnyje, kad mums rodos, jog be abejonės regime tą, kurį gyvastis apleido, ir mirtis bei žemė pasistvėrė. Tatai gamta priverčia įvykti, nes visos pajautos esti tuomet suvaržytos ir ramume visose dalyse, ir negali užginčyti netikrus tikrais daigtais."

Penktojoje knygoje Lukrėtius šneka apie kilmę — saulės, mėnulio, žemės (kurią, jis manė, ėsant plokščią, ir neturint antipodų); gyvasties ir jos plėtojimosi; ir civilizacijos. Visam tame jis atmeta šalin tikslą, aiškindamas, kad viskas pasidaro ir užsilaiko prigimtomis spėkomis, "masos, umai kruvon sublokštos, pastojo pradmena žemės, jurių, ir dangaus, ir paderme gyvų daigtų". Jis tikėjo į atsiradimą augalų ir gyvunų po kits-kito, bet kad jie atsiradę skyrimai ir tiesiok iš žemės, "po įtekme lietaus ir saulinės šilumos", tokiu budu paantrindamas senus paisėjimus apie gyvasties kilimą iš gliaumės arba dumblo, "užką žemė su nuopelnu gavo ir tebturi vardą motinos". Jis atmetė Empėdoklio tėoriją "visus daigtus turint keturias šaknis", jis taippat kratosi nuo sparnuotųjų arkliukų (hippogryphų), chimėrų, ir centaurų, kurie iš dalies buvo sumanymu ano filozofo. Šitie, jis sako, "niekados nėra buvę", tokiu budu, pralenkdamas toli-gražu gadynes, kur butinai tikėjo į vienaragius, siaubunus (drakonus), ir tolygius pasakų žvėris. Viename dalyke, įžvalgesnis už Aristotėlį, jis priima doktriną apie pergyvenimą tinkamiausių, kaip mokino Agrigento galvinys, nėsa, jis nuomoniauja, kad "gamtai pasmerkiant pasiplatinimą tulų, taip jog jie negali atsiekti pageidautąjį prażydimą amžiaus, nė rasti maistą, nė apsipačiuoti",.... "daugelis veislių gyvunų išmirė, ir nejstengė paveisti ir pratęsti savo veislę". Kaip apie Epikurą, taip ir apie Empėdoklį Lukrėtius šneka su dideliu išgyrimu. Toliaus, tęzdamas savo spekuliacijas apie plėtojimąsi gyvunų, Lukrėtius tampa drąseniu ir originališku. Pereitoji istorija žmogaus, sako jis, ne buvo milžinų ar aukso amžiumi, bet išsiritimu iš nuožmumo. Tiktai kada "vaikai, prisimalonėdami, lengvai perlaužė išdydų upą savų tėvų", atsirado šeimynų ryšiai, iš kurių išdygo platesnė socijališka sutartis, ir švelnėjimas bei civilizacija prasidėjo. Kovoje dėl maisto ir prieglaudos, "žmogaus pirmutiniais ginklais buvo rankos, nagai ir dantys ir akmenis ir šakos, pasilaužtos miške, ir liepsna bei ugnis, kada tapo pažįstamos. Potam spėka geležies ir vario tapo surasta, ir pažintis vario pirmiau parėjo negu geležies, nes jis lengviaus apdirbamas, ir esti randamas didesniame gausume. Su variu jie galėjo apdirbinėti žemę ir subruzdinti bangas karo.... Tad palengva kardas iš geležies užviešpatavo ir dirbimas varinio piautuvo užsiliko tik minėjimuose, ir su geležia pradėjo arti žemės viršų, ir imtynės dvejojančio žmogaus tapo lygiomis". Kaslink kalbos, "Gamta privertė juos tarti visokius liežuvio garsus, ir besinaudojimas išskėlė vardus daiktams". Taip fyziškai ir protiškai žmogus. besiplėtodamas, "matė systėmą dan-

(Pabaiga bus).

S. H

---

knygą ir išėjo. Kuomet atėjo netoli Buizio namo — užuodė svaiginantį dvoką.

Įėjo į vidu....

— Kur tas jusų velnias?

— Tam kampe — parodė Bulzys.

Kunigas priėjo ir paspyrė su koja į sąšlavų kupsą. Angis pradėjo šnypšti....

— Mano mieli, čia ne velnias.

— Velnias, velnias!

— Nešnekėk man! Nešluojate, turbut, niekad aslos ir išmetas metate į kampą. Juk matote, kad angis išperėjo vaikus!....

—Tai velnias — pridurė Jieva.

— Mano miela! Užlaikyk švariai grinčią. Tas šąšlavas išmeskit ir paskui vis — kas dieną netik išsišluokit, bet reikia ir išplaut, tai bus ir gyvent sveika ir velnių nebus.... Supranti!?

Moteris priėjo — švakšt — pabučiavo kunigui į ranką ir nedrąsiai ištarė:

— Ačiu.

Kunigas išėjo.

— Tu tinginė. Per tave tokią sarmatą ir aš turėjau!

Vyras užsikaitė vandens ir paskui verdantį užpylė ant peryklos. Angis iškepė.... Paskui, paėmęs šiupelę išvertė laukan sąšlavas ir apsivalė grįčią.... *Sliburis.*

Tėvynės Mylėtojų Dr-stės Reikalai.

Visus raštus Tėv. Myl. Dr-jos reikaluose, kuopos ir pavienios ypatos malonės siųsti Dr-jos Lit. Kom. nariui ir redaktoriui.

J. LAUKIS,
501 Brick st., Valparaiso, Ind.

NAUJAI PRISIRAŠĖ IR UŽSIMOKĖJO UŽ 1909 M.

Wilkes-Barre, Pa., 30 kuopa: J. Danielius ir A. Mielšauskas.

Chicago, Ill., 28 kuopa: V. F. Andrulis, P. B. Zalatorius, B. A. Zalatorius, V. J. Sabaliauskas ir M. S. Juška.

Cambridge, Mass., 55 nauja kp.: J. Tamulynas, Juozas Tamulynas, J. Povilaitis, J. Kačenas ir T. Stelmokas.

Du pavieniu: V. Rupšis, Florence, N. J. Jakobka, Cusini, Mich. V. A. Greičius,

T. M. D. sekretorius...

APYSKAITA T.M.D. IŽDININKO NUO 15to RUGPIUČIO IKI 13 SPALIO 1909 M.

Nuo 15to rugpiučio iki 13 dienos spalio T. M. D. iždan įplaukė sekančios sumos:

Pribuvimas: a) Išleidimui Kudirkos Raštų:

Cleveland, Ohio, Draugija Šv. Juozapo, per J. Brazaitį $5.00
Chicago, Ill., Lietuvių pardavėjų Sąjunga, per Babričių $5.00
Chicago, Ill., Laižybos p. Žmuidžinavičiaus ir Kvedaravičiaus $1.00
Nanty-Glo, Pa., per J. Tamulevičią $1.10
Chicago Heights, Ill., K. Gedimino Dr-ja, per J. K. Valinckį $3.00
Scranton, Pa., 30 kp. S. L. A., per A. V. Zorską $5.00
Waterbury, Conn., Lietuvos Sunų Dr-jos tautiški centai, per Povilaiką $52.75

Viso V. Kudirkos raštų išleidimui $72.85

b) Kuopų ir pavienių mokestis:

Baltimore, Md., 11 kuopa, per S. Urlakį $12.60
So. Boston, Mass., naujas J. B. Bručas 60
Minersville, Pa., naujas, per M. Mikolavičienę 60
Rochester, N. Y., nauja 52ra kuopa, per P. Petronį .. $3.00
Brooklyn, N. Y., 3čia kuopa, per K. Čiuberkį $3.00
Cleveland, Ohio, 47 kuopa, per J. Brazaitį $12.00
Throp, Wis., nauja, per J. Kurtinaitį $1.20
Lewiston, Me., M. Senkus, pavienis 60
Kingston, Pa., J. Purvis pavienis $1.20
Cleveland, Ohio, 20ta kuopa, per J. Gritę $11.55
Clinton, Ind., nauja kuopa, per D. Riovką $5.40
Chicago Heights, Ill., nauja kuopa, per L. Svedą $4.80
Chicago, Ill., 37 kuopa, per F. A. Juozapaitį $1.20
Valparaiso, Ind., 13 kuopa, per V. A. Greičių 60
North Easton, Mass., P. Karialis, pavienis $1.00

Hammond, Ind., L. A. Jucevičia, pavienis .... 60.
Schenectady, N. Y., 18ta kp., per A. J. Gudziną .... $12.00.
Lorain, Ohio, per J. Putirskį $4.20.
Southboro, Mass., N. Jonuška, pavienis .... 60.
St. Charle, Ill., S. Kella, pavienis .... $1.00.
Cambridge, Mass., nauja kp., per J. Tamulyną ...... $4.68.
New Haven, Conn., per J. Butkų .... $5.40.
Wilkes Barre, Pa., 30 kp., per J. S. Vaškevičią .... $3.84.
Chicago, Ill., 28 kuopa, per M. Činiką .... $3.00.
Florence, N. J., Vincas Rupšis, pavienis .... $1.00.
Waterbury, Conn., 5 kuopa, per M. Brazaucką .... $25.80.
Už parduotas knygas, per A. Olševskį .... $5.50.

Viso pribuvo kuopų mokesčių nuo 16 rugpiučio iki 13 d. spalio .... $126.97.

Abelna suma pribuvimų:
a) Išleidimui Kudirkos raštų .... $72.85.
b) Kuopų ir pavienių mokesčiai (ir už knygas) .. $126.97.

Viso pribuvo .... $199.82.
Buvo iżde iki 16 d. rugpiučio (žiur. No. 35 "Liet.") $2434.18.

Iki 13 d. spalio iżde buvo pribuvimo .... $2634.00.

IŠMOKĖJIMAI T. M. D. REIKALUOSE.

1. A. Ramanauskui alga už sekretoriavimą nuo naujų metų iki II seimui ir krasos išlaidos .... $11.00.
2) J. Gabriui — parengimui paveikslų ir klišų Kudirkos raštuose ir kitoms išlaidoms .... $601.80.
3. Otto Mauderodei rankpinigių už Kudirkos raštų spaudinimą .... $716.75.
4. Expresas prisiuntimo T. M. D. antgalvių iš Chicagos į Waterbury .... 70.
5. Išdininko smulkios išlaidos .... $2.00.
6. A. Olševskiui už T. M. D. antgalvius (letterheads) $5.55.
7. Už T. M. D. ženklelius, per B. Balevičių $80.00

Viso išmokėta iki 13 d. spalio .... $1417.80.

Abelnas T. M. D. iždo balansas iki 13 dienai spalio:
a) Išviso buvo įplaukimų $2634.00.
b) Išviso buvo išlaidų $1417.80.

Lieka iki 13 d. spalio T. M. D. iżde gryno turto $1216.20.
A. J. Povilaika,
T. M. D. iždininkas.

IŠ VISUR.

‖ Iš Peterburgo išvijo amerikoną, inžinierių Ralphą Wilsnerą. Policija išmetė jį iš hotelio. Mat jam leista buvo Maskolijoj gyventi tik pusę metų. Čia vienok, turbut išvyjimo yra kitokios priežastys: vidurinį pasportą svetimtaučiams Maskolijos valdžios išduoda metams. Išėmimas daromas svetimiems żydams, kurie sostapiliuose gali tik trumpą laiką užsilaikyti. Wilner gi, kaip iš pravardės galima manyti, turbut yra żydas.

‖ Dėl nužudymo išpaniško revoliucijonieriaus Ferrer'o, Ryme darbininkai surengė visuotiną streiką; nė laikraščiai ne išėjo. Italijonai, pildę pareigas Išpanijos konsulių atsisakė Išpanijos randą atstovauti. Popiežiaus rume bijo užpuolimo ant Vatikano, nors tą popiežiaus rumą daboja kareiviai. Sustreikavo darbininkai ir Nopolij. Valdžios mieste Barcelionoj uždraudė kuną Ferrer'o palaidoti ant kapinių.

‖ Kadangi Finlandijos senatas atsisakė caro kariumenės reikalams duoti 8 milijonus doliarių, caras išleido prisakymą tuos pinigus be pritarimo Finlandijos atstovų su prievarta paimti iš jos iždo. Vietoj nepritarusių senatorių jeneral-gubernatorius paskyrė senatoriais rusiškos valdžios įnagius: admirolus Virrenius ir Sillmana, pulkininką Krause ir Bergą. Tas reiškia pradžią panaikinimo Finlandijos autonomijos. Žadama teipgi atimti nuo Finlandijos Viborgo apskritį ir jį priskirti prie Peterburgo gubernijos. Dar nežinia, kaip tuos caro sauvalios darbus priims finlandiečiai.

‖ Dėl nužudymo išpaniško revoliucijonieriaus Ferrero visuose Europos kraštuose žmonės kelia neprilankias Išpanijai demonstracijas. Išpaniškų pasiuntinių triobas Ryme, Vindobonoj ir Paryžiuj turi saugoti kariumenė. Florencijoj (Italijoj) susirėmime minių su kariumene ir policija daug žmonių tapo sužeistų. Paryžiaus miesto roda nutarė vieną Paryžiaus gatvę pavadinti yardu Ferrero. Jo du vaiku nutarta miesto lėšomis leisti mokslan. Laike demonstracijų Paryžiuj likosi užmuštas vienas policistas, o sužeista 76 ypatos. Mieste Cherbourge miesto majoras sugrąžino jam duotą išpanišką ordeną.

‖ Barcelonoj, forte Moutjuich likosi sušaudytas, kariškojo teismo nužudymu pasmerktas išpaniškų revoliucijonierių vadovas Francisco Ferrer. Dėl to nužudymo Išpanijos gyventojai, teipgi kituose civilizuotuose kraštuose smarkiai peikia Išpanijos randą. Paryžiuj buvo pakeltos demonstracijos prieš Išpanijos ambasadą. Čia buvo smarkus susirėmimas minių su policija, o paskui su kariumene.

‖ Sukelta jenerolo Estrado revoliucija prieš prezidentą Zelaya Nicaraguoj platinasi gana smarkiai. Revoliucijonieriai užėmė Rinas ir portą Corinto. Greytowną užėmė po kruvinam mušiui su prezidento Zelaya pajiegoms ir jas sumušė. Iš pradžių revoliucijonieriams gana sekasi.

‖ Užgimė vėl revoliucija respublikoj San Domingo ir, kaip iš pradžių, revoliucijonieriams gana sekasi. Mat revoliucijonieriams pasisekė iš svetur parsigabenti ganėtinai ginklų.

‖ Barcelionoj, rodosi, dėl nužudymo Ferrer'o, rengiamas yra žmonių sukilimas. Pereitą subatos dieną expliodavo 27 bombos. Expliozijų 5 ypatos tapo užmuštos, o 21 sužeista. Bandyta paliuosuoti nelaisvius sėdinčius forte Mantjuich. Į kalėjimo duris buvo mesta bomba, bet ji ne expliodavo.

‖ Anglijoj pabaigoj pereito mėnesio buvo smarkus lytus su debesų praplyšimais, nuo ko užgimę tvanai daug nuostolių pridirbo. Valijoj daugelyj vietų prigėrė ir žmonės.

‖ Šveicarijos policija pranešė Išpanijos randui, jog daugelis išpaniškų anarchistų iškeliavo iš Šveicarijos, kaip mano, į Išpaniją, gal rengti ką prieš jos randą.

‖ Vidurinėj Amerikoj, respublikoj Nicaragua užgimė revoliucija prieš naujai išrinktą prezidentą. Revoliucijonieriai prezidentu apšaukė Juaną J. Estrada.

‖ Kaime Pavlovske, netoli Batumo, gyventojai užmušė septynius vyriškius, kurie buvo apkaltinti, jog nusiviliojo trįs moteris į vieną atkampią karčiamą ir ten jas sužagė ir paskui užmušė.

‖ Nuo duonos iškeptos iš negerų rugių, kaime Duchevatizna, Smolensko gubernijoj, pasimirė 15 ypatų.

‖ Teisėjai orlaivių lenktynėse mieste Zueriche galutinai pripažino, jog amerikonas Mix pralenkė kitus lenktynėse dalyvavusius.

‖ Grekijos parlamentas užgyrė sumanymą, jog nuo dabar Grekijos sosto įpėdinis negali pildyti pareigų kariumenės perdėtinio ir jos komanduotojo.

‖ Laike orlaivių lenktynių mieste Juvisy, Prancuzijoj, nuo 50 pėdų su savo arlaiviu nupuolė aeronautas Richter, nusilaužė koją ir išsidurė vieną akį.

‖ Lenkijoj, išėmus Varšavos, Lublino, Sedlecų ir Petrchavo gubernijų, likosi panaikinta nepaprastoji apsauga; panaikinti ir kariškieji teismai.

‖ Holandijos pakrantėse, ardant paskendusio laivo griuvėsius, expliozijos likosi išardytas vienas laivas. Prie to pražuvo vienas laivyno oficieras ir penki jureiviai.

‖ Japonijos pakrantėse, Nagasaki distrikte, užtiko gražių raudonų koralių salą užimančią plotą 9 angliškų mylių. Metinis koralių surinkimas vertas 3 milijonų yenų. Per tai koralių kainos Japonijoj nupuolė ant trečdalio.

‖ Mažoj negrų respublikoj Liberijoj, Afrikoj, aplinkinėse miesto Monrovia užtiko aukso ir brangių akmenų laukus.

NAUJI RAŠTAI.

Vidunas, Apsišvietimas. Tilžė 1909 m. Išleido Vilhelmas Storost. 80pusl.

Telpa čia išaiškinimai: Kelias švieson; Šių dienų apšveitimas; Apsišvietimo Kliutys; Apsišvietimo išlygos; Išmislus auginimas. Straipsniai svarbus ir verti skaitymo.

Iš Chicagos Lietuvių Gyvenimo.

Dramatiškas Ratelis L. S. S., 17 d. spalio, Hull House teatre, lošė Br. Vargšo keturių veiksmų dramą "Pirmi Žingsniai". Dramos įtalpa tokia:

Žvirblis, pono Murinskio kampininkas, turėjo dukterį Oną, į kurią įsimylėjo Murinskio sunus, studentas, Enrikas; kad ji nepristojo prie Šmitkės-vokiečio, dvaro urėdo, tas stengėsi kaip nors Žvirblių šeimynai kenkti, ir piemenukui — Jonui, nepaprastai mylinčiam skaityti kunygeles, kurį Enrikas išmokino skaityti ir duodavo jam knygas. Dvaro urėdas Šmitkė — niekšas, persekiotojas ir darbininkų skriaudėjas. Murinskis, dvarponis, prisilaikąs senų poniškų pažvalgų, jog ponas turi engti savo darbininkus, kad tie prieš ponus drebėtų ir nepripažįstantis mužikams jokių tiesų, bet gana lengvaširdis. Jo sunus, naujų laikų žmogus, matantis sau lygius ir vertus žmones mužikuose kaip ir ponuose, norintis kiek galint vargšams prigelbėti. Murinskienė užtarianti sunų.

Drama paimta iš laikų sukilimo dvaro darbininkų. Studentas Šlapas, užėjęs pas Žvirblį, liepė visiems reikalauti nurodytų pagerinimų, kaip jau daroma kituose dvaruose, ponams nepristojant — nedirbti, kol bus neišpildyta. Šmitkė, urėdas, persergsti poną apie darbininkų reikalavimus ir liepia Žvirblius prašalinti. Murinskas nuo atvažiavusio kaimyno dasižino, jog aplinkiniuose dvaruose jau darbininkai streikuoja. Jie, sutarę su kitais, pakviečia kazokus pagelbon. Darbininkai per Žvirblį pareikalauja nuo pono pagerinimų. Šmitkė, įlindęs per langą, pavagia pono pinigus ir užmeta kaltę Žvirbliui, kuris papuola kalėjiman. Murinskis nuo savo kaimyno Fricko dažino, jog jo dvarą kazokai sunaikino, sudegino ir jį patį apkulė. Murinskis nori prašalinti, o urėdą palikti gaspadorium, bet Šmitkė visai iš tarnystės atsitraukia ir atsiima savo 200 rublių algos. Likęs vienas, sode vaikščioja ir kalbasi, su visais savo pinigais rankose, apie savo klastas ir gudrybes, o piemenukas, prisirengęs su šaudykle pasitikti kazokus krumuose, išgirsta apie jo darbus, jį nušauna ir pinigus pasiima. Atvažiuoja kazokai, išnakina viską, išvagia, patį Murinskį sunkiai sužeidžia. Jo sunus jam išmėtinėja jo klaidas ir prikalbino paleisti iš kalėjimo Žvirblį. Ant galo išreikalauja leidimo su Žvirbliuke apsivesti; jam Murinskis paveda dvarą ir Enrikiui ištariant: "Lai gyvuoja brolystė, susipratimas ir laisvė!" drama užsibaigia.

Drama paliko pas žiurėtojus smagų įspudį. Ištiesų, tai graži ir labai sumaniai parašyta drama. Čia nėra ne savo vietoje jokio išsitarimo, viskas gerai pritaikyta prie karakterių. Kiekvienas laikosi teisingai savo pažvalgų ir nusileidžia tiktai nemalonioms aplinkybėms susibėgus. Agitacija yra labai atsargi, pamatuota tikrais atsitikimais, ir paskirta, savo vietoje, tinkamoms ypatoms. Karakteriai gerai parinkti ir sutaikyti. Žodžiu, drama yra gyva ir įspudinga.

Lošėjai, išskiriant p. Strazdą (Fricką) ir p-lę Pakačimiutę (Žvirblienę) neatsakančius savo rolėms, buvo tinkanti savo užduočiai ir gerai atlošė. Artistiškai atlošusius ir savo ypata tikusius dramos karakteriams reikia pažymėti, iš eilės, šiuos: B. Vaitiekuną (dvarponį Murinskį), p. Briedį (Žvirblį), J. Levaną (Šmitkę), A. Žagarą (Murinskio sunų), J. Stankuną (piemenuką) ir K. Makaveckaitę, J. Bružėvičių, A. Žemaičiutę. Tikrai gerai lošė ir įžymesnes roles turėjo — B. Vaitiekunas, Briedis ir Levanas. A. Žagarui, tėvą pertikrinėjant, truko užsikarščiavimų. P-ą Vaitiekuną galima pavadinti tikru artistu.

Sufleris perdaug garsiai šnekėjo — kartais ir ant balkano buvo aiškiai girdimas. Linkėtina, kad kitiems perstatymams Dram. Ratelis kaip nors to išvengtų. Teipgi tarpakčiai buvo perilgi.

Užsibaigus dramai su dideliu dėlnų plojimu ir šauksmu, publika porą kartų iššaukė dramos autorių Br. Vargšą.

Lapkričio 1 d. tas pats Dram. Ratelis loš K. Jasukaičio dramą "Alkani Žmonės", tampat teatre.

Pietinės Chicagos dalyj, vadinamoj Burnside, nėra lietuviško saliuno, kaip pirmiaus buvo "Lietuvoj" minėta (jis buvo kiek laiko primiaus), bet ten yra apie 60 lietuvių šeimynų ir kiek pavienių. Teipgi yra trįs vertelgos: vienas, A. Pocevicz, laiko valgomų daiktų krautuvę, kitas, J. Skoots, turi cukrinių kromelį ir trečias, A. Briedis, turi barzdaskutyklą. Čia yra į 16—17 lietuvių turinčių savo namus.

(Už pranešimą ačiu p. J. Aleksandravičiai).

18 *dieną spalių, ryte, užsidegė Jurgio Marcinkevičiaus namai,* ant kertės 45 ir Honore gatvių. Namai abudu mediniai, ant 2-jų lubų. Gaisras užgimė iš užpakalio. Abiejų namų tik užpakaliai gerokai apdegė.

Chicagoj S. L. A. kuopų, kaip nurodė p. M. J. Damijonaitis, yra ne 8, kaip buvo 42 nr. "Lietuvos" pagarsinta, bet 10. Jose, sulyg liepos bertainINIO skaičiaus, sąnarių yra sekančiai: 36toj kp. yra 225 sanariai, 74toj yra 79 sąn., 109toj — 55, 122roj — 102, 129toj — 47, 139toj — 25, 183čioj — 17, 191moj — 12, 226toj — 39, 234toj — 11. Viso yra 612 sąnarių.

PAJIEŠKOJIMAI DYKAI.

Už dyką patalpiname pajieškojimus giminių, draugų, ar pažįstamų tik vieną sykį ant metų tiems, kurie turi užsimokėję iš augšto $2.00 prenumeratos už "Lietuvą". Už kitus visus sykius turi užsimokėti po 50c. Už pajieškojimus merginų ar vyrų apsivedimui, partnerių, tarnų, pagelbininkų, ar kitokius apgarsinimus turi mokėti kiekvienas ir už kiekvieną sykį, nepaisant ant įmokėtos prenumeratos už laikraštį.

Kainos pajieškojimų — 50c. *už kiekvieną sykį,* jei pajieškojimas neužima laikraštyje daugiau vietos kaip 1 colį. Pajieškojimai užimanti daugiau vietos kaip vieną colį apmokami pa 40c. už kiekvieną colį, kiekvieną sykį.

A. Olszewskis,
"Lietuvos" Išleistojas.

Vakarinės Mokyklos 1909 1910 Metams.

Dykai mokinančios vakarinės mokyklos, vadovystėje Chicagos Mokyklų Valdžios (Board of Education), atsidarys mokinių užsirašymui ketvergo ir pėtnyčios vakarais, spalių 14 ir 15, 1909 m. Mokimas prasidės panedėlyje, spalių 18, 1909 m. Mokymas tęsis po dvi valandi kas vakaras, penkis vakarus per sanvaitę, per aštuonioliką sanvaičių.

Šių mokyklų mokymas dalinasi į tris skyrius.

1. Mokinimas angliškos kalbos, nemokantiems ja susikalbėti.

2. Gelbėjimas užbaigimui edukacijos arba lavinimosi vaikinams ir mergiukėms apleidusiems mokyklas pirmapabaigsiant paprastą mokslą.

3. Suteikimas techniškų patarimų (instrukcijų) nepaprastesnėse temose (specijališkuose subjektuose).

1. Mokymas tautiškų statistikų vakarinėse mokyklose parodys šių mokyklų naudingumą pagaminimui šiai šaliai inteligentiškų valstiečių. Augštesnėji neangliškai kalbančiųjų žmonių kliasa, įgijusi mokslus užrubežiuose pirm atėjimo Amerikon, privalo mokėti angliškai kalbėti, kad galėtų čia įgyti patogesnį užsiėmimą. Vargingesnėji ateivių kliasa, paprastesni darbininkai, be angliškos kalbos labai sunkiai gali gauti kokį nors darbą, jie turi bent tiek pramokti, kad galėtų susikalbėti su darbdaviais ir perdėtiniais. Abiems šioms kliasoms, vakarinės mokyklos gali labai daug pagelbėti.

2. Mokinimasis dirbančių vaikinų ir mergiukių, pametusių mokyklą dėl šapų ir fabrikų darbo, yra beveik sunkiausia vakarinės mokyklos užduočia, nes jie, matę daug spartesnį mokinimąsi dienos laike, sunkiai gal sutikti su pavalesniu vakarinių mokyklų lavinimu ir jie jauni ir skubus vaikinai ir merginos nepridurs dienos darbą su vakariniu mokinimuisi, jeigu tas mokinimas jiems nebus brangus ir užimantis. Mokiniai nori jaustis ką nors nepaprastesnio atsiekę tokiame žiemos besimokinime. Visoms išgalėms yra stengiamosi duoti šio skyriaus mokiniams geriausius nurodymus, geriausią mokslą ir geriausias reikmenis arba prietaisas mokymuisi.

3. Dienoms dirbantiems žmonėms vakarinėse mokyklose suteikiama mokslas teipgi visokiuose išimtinuose dalykuose (subjektuose).

Knygvedystė mokinama visose vakarinėse mokyklose, pradinėse (elementariškose) mokslas mokinama lengvai, bet perdėm. Augštesnėse mokyklose (High Schools) mokinama augštesnis ir sunkesnis knygų vedimas, su daug knygų ir visokiuose prietikiuose. Pilnas kursas vertelviškos aritmetikos duodamas pagal reikalą.

Stenografija mokoma visose augštesnėse mokyklose ir 4 pradinėse: Burr, Lane, Scammon ir Washington. Mokinių kėlimas remiamas ant dviejų dalykų — greito prirengimo ir jų prisidėjimo bei gabumo išmokti. Į penkis mėnesius augštesnėsės kliasos gali jau parašyti nuo šešiosdešimts iki šimtui žodžių per minutą nuo diktavimo.

Mašinėlių rašymas (typwriting). Šis, mašinėlių rašymo, kursas yra po ypatingesne užžiura, žiurint į tai, jog kaskartas randasi didesnis tokių darbininkų pareikalavimas, nepaisant ar jie moka stenografiją ar ne. Mokinama kaip reikia apsieiti ir vartoti mašinėlę, kaip žodžius skirstyti, didėses raides vartoti, kaip pirštais dirbti, žodžiai ir paeilinis lavinimas klevišius vartoti, skubumas, vertelviški išsireiškimai ir laiškų bei billų formos, perrašymas stenografiškų ženklų diktuojamų stenografijos kliasoj ir rašymas laiškų nuo diktavimo su teisinga rašyba. Prasilavinusiems mokiniams suteikiamas skubumo ir teisingumo lavinimas. Per penkių mėnesių laiką mokiniai turi išmokti parašyti nuo 30 iki 60 žodžių per minutą. Tas mokinama visose augštesnėse mokyklose ir pirmminėtose pradinėse.

Metinis Lavinimas, elementariškas, suteikiamas Burley, Burns, Burr, Crane, Englewood, Foster, Froebel, Harrison, Jackson, Jirka, Lake, Lane, Medill, Phillips, Pullman, Sullivan ir Washington vakarinėse mokyklose.

Metinio lavinimo vakarinių mokyklų kursų užduotis įgalioti jaunus vaikinus tam tikrame laipsnyje mechaniško sumanumo ir tikimo. Augštesniųjų mokyklų kursų užduotis lavinti sunkesniuose ir svarbesniuose, jiems jau žinomo užsiėmimo, dalykuose ir platesnėje mechanikoje. Neatbutinai reikalinga metinius lavinimosi kursus pradėti nuo supratimo geometriškų plianų piešti ir čia tas yra suteikiama. Čia teipgi yra kursai budavojimo, drauge su popiera, raffia ir Venetiška geležia.

Kurpiavimo, liejyklų ir mašinšapių darbas mokinamas Crane, Lake ir Lane vakarinėse augštesnėsėse mokyklose.

Piešimas (drawing). Pridedama piešimas visokių industrijos piešinių. Suteikiama pilnas kursas architekturos, mašinų ir laisvarankiško piešimo. Mechaniškas piešimas suteikiamas visose augštesnėse vakarinėse mokyklose, teippat Burr, Chase, Froebel, Jackson ir Washington, pradinėse.

Stubvedystės dailės. Įvedant virimo kursus stengtasi užinteresuoti merginas gerai vedamų namų gyvenimu ir dvasia; suteikiama joms žinias apie namus ir žmones lietinčią hygieną, apie saulės spindulių vertę, šviežią orą ir valumą; mokoma atsakančio apsėjimo ir darbo budo; parodoma taupumo (ekonomijos) vertė; pamatuojama praktiškas virimas abelnai priimtais teoretiškais principais (budu), labiausiai, kad jis butų tikrai žinomas; perstatoma gyvenimas savo pilnume ir lavinama atsakančiai vesti paprastus namus.

Siuvimo kurse mokoma moterių drabužių ir kepurių rankų siuvimo, vartojimo ir apsėjimo su siuvama mašina, lavinimas "petrinų" kirpimo, pritaikymo ir išženklavimo ir apkalbėjimai sekančių dalykų: supratimas gero skonio rėdymesi, pasirinkimas tinkančio materijolo, išskaitymas ir skalbimas gatavų parėdalų.

Virimas mokoma Burr, Englewood, Foster, Franklin, Hamline, Jackson Jirka, McAllister, Medill, Phillips, Pullman ir Washington vakarinėse mokyklose.

Siuvimas mokoma Burley, Burr, Dante, Foster, Froebel, Hamline, Jackson, Lane, McAllister, Medill, Phillips, Pullman, Scammon, South Chicago, Sullivan, Washington ir Wells vakarinėse mokyklose.

Chemija ir fizikos. Šie kursai svarbiausiai paskirti turintiems kokį mechanišką užsiėmimą, bet jie tinkami mokytojams ir mokiniams, kurie šį mokslą nesimokinę mokykloje. Mokymas surištas su laboratorijomis, kur mokiniai gali praktikuoti. Chemija mokoma Lane, Phillips ir Waller vakarinėse augštesnėse mokyklose. Fizikos mokoma Lane ir Phillips mokyklose.

Šiolaikinės kalbos: Francuziškai, Vokiškai ir Išpaniškai. Šių kursų užduotis suteikti artimą pažintį su toms kalboms ir jose parašyta geriausia literatura. Francuziška mokoma Crane, Englewood, Lane ir Phillips augštesnėse mokyklose. Vokiška — Englewood, Lane ir Phillips, o Išpaniška — Crane, Lane ir Phillips augštesnėse mokyklose.

Komercijinė geografija. Naturališkas pakilimas ir puolimas fiziškų ir ekonomiškų komercijos pajiegų; geografiškas prekių (produktų) padalinimas; mokinimas manufakturos (išdirbystės) principų; komercijos neapseitinumas.

Fizikos Kultura. Šio departamento užduotis — lavinti jaunus žmones, kuomet jie dar nesubrendę, pajiegose, stiprumui, sveikatai ir galvumui ir prirengti jų protiškas ir kuniškas spėkas į busiantį ofisų, šapų, mokyklų ir fabrikų darbą. Lavinimas teikiama vaikščiojimu, bėgimu, lipimu, taktika, maršavimu ir kilnojimais; teippat supuoklėms ir tt.

Istorija. Elementariškose mokyklose duodamas pilnas Suvienytų Valstijų istorijos kursas su pradiniu supažindinimu su Išpanijos, Francuzijos ir Anglijos istorijomis, kad geriaus suprasti Amerikonišką Istoriją. Septintose ir aštutose "gradėse" ypatingai bus prirodoma Civiliška ir Politiška Ekonomija.

Pirmmetiniai augštesnių mokyklų subjektai (angliškai ir algebra) mokoma Englewood, Lane, Phillips, Tuley ir Walsh vakarinėse mokyklose.

Pilni elementariški subjektai. Skaitymas, rašymas, spelinimas, aritmetika, geografija, istorija ir knygvedystė mokinama visose vakarinėse mokyklose, pradinėse ir augštesnėse, apart Lane augšt. mokyklos.

Pilnai augštesni subjektai. Pagal vakarinių mokyklų taisykles, kiekvienas subjektas, mokinamas dienos laike, bus paimtas ir vakarinėje augštesnėje mokykloje, jeigu į ją lankysis apie 20 mokinių; nupuolus žemiaus 15-os mokinių skaičiui, mokinimas bus pertrauktas.

Techniškos ir Toliau-lavinimo augštesnės mokyklos. Techniški nurodinėjimai bus teikiami Crane, Lake ir Lane Techniškose Augštamokykliose ir Specijališki Vertelvystės (Business) Kursai — Central Continuation High School. (Apie šias mokyklas galima gauti jose platesnį aprašymą).

Ella Flagg Young.
Mokyklų Superidentė.

Vakarinės Augštamokyklos yra sekančiose vietose: Waller — Orchard ir Centre gat., Hoyne — Cass ir Illinois gat., Tuley — Potomac ir Claremont avenue, Lake — 47-ta gatvė ir Union ave., Crane — Oakley Blv. ir Van Buren gatvė, Melill — 14th place ties Throop gat. Wendell Phillips — 39-ta st. ir Prairie ave., Englewood — Stewart ave. ir 62-ra gatvė, South Chicago — Houston avenue ir 93-čia gatvė, Pullman — Morse ave. ir 113 gat., Lane — Division ir Sedgwick gat.

Vakarinės Elementariškos Mokyklos žieminėj dalyj:

Burley — Barry ave. netoli Ashland ave., Waller — Orchard ir Center gat., Franklin — Goethe st. netoli Wells st., Chase — Point pl. ir Cornelia ct., Burr — Ashland ir Wabansia ave., Tuley — Potomac ir N. Claremont ave., Washington — Morgan st. ir Grand ave., Wells — Ashland ir Cornelia aves.

Vakarinėj ladyj:

Scammon — Morgan ir Monroe gat., Dante — Desplaines ir Forquer gat., Foster — Union ir O'Brien gat., Walsh — 20-ta ir Johnson gatvė, Garfield — Johnson st. ir 14 pl., Medill — 14 pl. netoli Throop gat., Jackson — Sholto ir Better gat., Burns — 25 st. ir Central Park ave., Froebel — 21 ir Robey gat., Hammond — 21 pl. netoli California ave., Jirka — 17 ir Laflin gat.

Pietinėj dalyj:

Jones — Harrison gat. ir Plymouth pl., Harrison — 23 pl. netoli Wentworth ave., Wendell Phillips — 39 gat. ir Prairie gat., McAllister — 36 ir Gage gat., Hamline — 48 ir Bishop gat., Englewood — Steward ave. ir 62 gat., Pullman — Morse ave. ir 113 gat., South Chicago — Houston ave. ir 93 gat., Sullivan — Houston ave. ir 83 gat.

APGARSINIMAI.

MES IŠMOKSTAM PER KLAIDAS.

Jeigu kadanors tavo gyvenime pasidarė klaida, ji turi buti tau pamokinimu. Nėra tokio žmogaus, kuris nepadarytų klaidą, todėl mes galime pasimokyti ir iš kitų padaromų klaidų. Paprasčiausios klaidos papildoma sveikatos dalykuose; mes žinom, kad turim saugotis, bet retai kada paisome. Jeigu tokios klaidos pastoja tavo įpročiu, turi žinoti kaip turi atitaisyti. Visokiose skilvio ligose, paeinančiose nuo mus klaidų jo užlaikyme, Trinerio Amerikoniškas Kartaus Vyno Elixiras bus pagelbinčiu, nes jis nuvargusiems organams sugrąžina paprastą veiklumą. Jis sustiprįs skilvį ir žarnas, išvalys kraują, suteiks gerą apetitą ir pasilsinantį miegą. Vartok jį, kuomet reikalingas sustiprinimas, kada jautiesi nuvargintu. Aptiekose. Jos. Triner, 1335—1339 So. Ashland ave., Chicago, Ill.

Draugysčių reikalai.

NEUŽMIRŠKITE!

Visiems jau gerai žinomas "Dramatiškas Ratelis" L. S. S. iš Chicagos, netikėtai atlankys Waukeganą su Br. Vargšo drama "Pirmi žingsniai". Veikalo vardas pats už savę kalba, kad jis duos ką nors naujo. Todėl, kaip Waukegano, teip ir aplinkinių miestų lietuviai *yra užprašomi* kuoskaitlingiausiai atsilankyti. Kurie norite pamatyti, musų jauno rašėjaus, tą žingeidų kiekvienam veikalą, — nepraleiskite progos! Veikalas bus suloštas gabliausiems artistams-mylėtojams dalyvaujant. Lošimas atsibus 23 d. spalio (October), subatoje, 7:30 val. vakare, visiems žinomoj S. Woitans Hall, kampas 13 ir Presscot st., North Chicago, Ill. Neužmirškite! Pradžia lygiai 7:30.

Ratelio Komitetas.

16-tas DIDELIS APVAIKŠČIOJIMAS SU PRAKALBOMIS, DAINOMIS IR DEKLEMACIJOMIS.

Chicago, Ill. Parengtas draugijos Simano Daukanto, atsibus nedėldienyj, 31 d. spalių (October), 1909 m., Freiheit Turner salėje, 3417—3421 S. Halsted st., Salė atsidarys 3 val. po piet, o prakalbos, dainos ir deklemacijos prasidės 4 val. po piet. Įžanga 25c. porai. Maloningai užkviečiame visus lietuvius ir lietuvaites atsilankyti į mųs tą apvaikščiojimą ir balių, kur kalbės mųs garsingi kalbėtojai. Visiems lietuviams ir lietuvaitėms gera proga pasiklausyti prakalbų, dainų, deklemacijų ir pasilinksminti. Po apvaikščiojimui bus balius.

Širdingai užprašo Komitetas.

TEATRAS IR BALIUS!

Nedėlioje, 24 d. spalių (October), 1909 m., Kolumbijos salėj, kampas 48-os ir Paulina gatvių, Draugija Tėvynės Mylėtojų No. 1, statys ant scenos juokažaislę Gudri Našlė. Teatras prasidės 5:30 val. vakare. Po teatrui dainuos 81 kp. L. S. S. choras lietuviškas dainas. Bus giedotas duetas. Po tam bus balius ir šokiai, su lietuviškais gėrymais ir kilbasais ir lekiojanti pačta. Visus lietuvius ir lietuvaites užkviečia atsilankyti ir pasilinksminti, nes tokį vakarą apleidę po laikui gailėsitės.

Komitetas.

TEATRAS IR BALIUS.

Parengtas Mockaus Teatrų Komp. Teatras Lošiamas Vardu Tarnas Be Kantrybės, nedėlioj, 24 spalio (Oct.), 1909, Freiheit Turner salėje, 3421 So. Halsted st., Chicago, Ill. Durys atsidarys 6:30. Teatras prasidės 7:30. Įžanga 25c. ypatai. Draudžiamos sėdynės 50c. Po teatrui Balius. Kviečia atsilankyti skaitlingai

M. T. K.

BALIUS SU DOVANOMIS.

Parengia L. S. S. 6-ta kuopa, Pittsburg, Pa., 27 d. spalio, Lietuvių Mokslo Draugijos svetainėje, 142 Ohio st. Paskirta šios dovanos: už įžangos tikietus leisis išlaimėjimui puiki mandolina; kas geriausiai pašoks "Klumpakojį", gaus 5 dol.; vyrui daugiausiai gavusiam "Lekiojančios Pačtos" laiškų dovanos knygų pundelį, o merginai kvietkų bukietą. Atsilankykit kuoskaitlingiausiai. Įžanga porai 50c.; moterims ir merginoms pavienėms 25c.

Pajieškojimai.

Pajieškau apsivedimui jaunos, nuo 18—21 metų merginos. Turi buti Kauno gub., turi mokėti skaityti bei rašyti ir mokėti gerai apsieiti su žmonėmis, nes apsivedęs noriu uždėti savo biznį. Aš esmi 24 metų amžiaus, tamsiai geltonų plaukų, augšto ugio. Merginos malonės rašyti laiškus adresu:
C. D. Enulevičia
Box 349, Benton, Ill.

Aš J. Brasauskas pajieškau apsivedimui merginos, ne senesnės per 18 metų ir turi buti gražaus ir meilaus pobudžio. Aš esmi 21 metų senumo. Merginos, kurioms patinka, teiksitės atsišaukti adresu:
J. Brasawsky
202 Jefferson st., Newark, N. J.

Pajieškau savo dėdės Jokubo Rimeikos. Jis jau 10 metų, kaip gyvena Amerikoje, Chicagoje, Ill. Paeina jis iš Kauno gub., Šiaulių pav., Lygumų volosties, Lygumų parapijos, Dokšų sodos. Turiu svarbų reikalą. Jis pats ar kas kitas malonės duoti žinią adresu:
Jon. Knebernakštas
Cotton Mills, Mays Landing, N. J.

Pajieškau savo pusseserės Aleksandros Mačienės, po tėvais Višmontaitės. Paeina iš Šiaulių pav., Triškių parap., Stakminių sodos. Trys metai, kaip gyveno Amerikoj, Lynn, Mass., atvažiavusi iš Lietuvos, o dabą nežinau kur ji yra. Jeis kas apie ją žino, tegul duoda žinią ant adreso:
S. K. R.
20 Waltham st., Boston, Mass.

Aš Antnas Lipinckas, pajieškau savo brolio Pijušo Lipincko, 20 metų gyvenančio Amerikoj. Teipgi mano moteries, po tėvais Ona Kisieliauskiutė, pajieško dviejų dėdžių, Matėušo ir Povylo Dunčikų, 25 metai, kaip gyvena Amerikoj. Šie pastarieje paeina iš Suvalkų gub., Kalvarijos pavieto, Rudaminos gm. ir parapijos, Alvariškių sodžiaus. Jei kas žinot apie juos, meldžiu pranešti, ar jis pats malonės atsišaukti antrašu:
A. Lipinckas
1919 Lorain ave., Cleveland, Ohio.

Pajieškau savo švogerio Petro Kvedravičio, Suvalkų gub., Seinų par., Melelių parap., Butskunų kaimo, 8 metai kaip Amerikoj. Turiu svarbų reikalą. Meldžiu atsišaukti antrašu:
O. F. Burnisky
Box 490, Troy, Ill.

Aš Aleksandra Azerskis pajieškau apsivedimui merginos arba moteries — našlės, kad nebut jaunesnė kaip 20 metų, o ne senesnė kaip 30 m. Aš paeinu iš Kauno gub., Laukuvos parap. Esmiu 29 metų našlys, turiu vieną septyhių metų vaiką. Jei kuri teiksitės atsišaukti, meldžiu atsišaukti šiuo adresu:
Mr. Joseph Smith
Boone Co., Ogden, Iowa.

Pajieškau savo draugo Vinco Puskunigio, Suvalkų gub., Griškabudžio parap., Pentiškių kaimo. Keturi metai, kaip Amerikoje. Noriu su juom susižinoti. Meldžiu atsišaukti šiuo adresu:
Frank Milkaitis
183 N. 4 st., Brooklyn, N. Y.

Pajieškau savo draugo Jono Gudo. Paeina iš Kauno gub., Panevėžio pav., Pasvalo parap., Tetervinų sodos. Pirmiaus gyveno Pittsburge ir išvažiavo į Rasine, Wis. Turiu svarbų reikalą. Jis pats ar kas kitas malonės duoti žinią adresu:
Rupinas Ragažinskas
116 st., Kensington, Ill.

Pajieškau savo tikro brolio Juozapo Grigaičio, 13 metų Amerikoj, 3 metai atgal gyveno New Jersey, N. J., dabar girdėjau gyvena Illinojuj. Jis paeina iš Kauno gub. ir pavieto, Josvainių parap., Graužų kaimo. Jis pats ar kas kitas malonės duoti žinią adresu:
Kazimieras Grigaitis
Box 12, Sommersville, Conn.

Pajieškau savo draugų Juozapo Vanago, lietuvio, ir Konstantino Vildavo, latvio, abu Kauno gub., Šiaulių pav., Akmenės vol., Alkiškių sodžiaus. Pirmasis, apie 3 metai atgal buvo Baltimore, Md., antrasai-gi apie 2 metai atgal buvo Chicago, Ill. Jie patys ar kas kitas malonės duoti žinią adresu:
Jonas Šiurkus
% S. L. Hollester, Washington, Conn.

Pajieškau Juozapo Kavaliausko ir Juozapo Kaveckio; paeina iš Kauno gub., Raseinių pav., Eržvilkių parap., sodos Opieniškių, 9 metai Amerikoj. Pirmiaus gyveno Pittsburge, Pa. Teipgi pajieškau Franciško Sanvaitio, Suvalkų gub., jis pirmiau gyveno Californijoj. Jie patys ar kas kitas malonės duoti žinią adresu:
Kazimieras Zirgaitis
5 Spring Water st., Waukegan, Ill.

Ant Pardavimo.

Pigiai parsiduoda lietuviškas saliunas geroje vietoje, šale didelių dirbtuvių. Gryno pelno atneša į mėnesį nuo $100 iki $125. Priežastis pardavimo — nusipirkimo farmos. Atsišaukite adresu:
P. Satkauskas
Cor. 35 ir Morgan st., Chicago, Ill.

Pigiai parsiduoda puikus dviejų augštų murinis namas, didumo 27x37 pėdas, didelės ir puikios verandos, visoki naujausi įtaisymai, šale namo geras vanduo, daržas didelis su visokiais vaisių medžiais, pujkiai aptvertos. Lotas, ant kurio namas stovi, yra kampinis, 50 pėdų pločio ir 130 pėdų ilgio. Arti prie publiškos mokyklos ir lietuviškos bei lenkiškos bažnyčios; labai parankioje vietoje. Taipgi parsiduoda kitas puikus medinis namas su 5 kambarjais, pats namas yra 22 pėdas pločio ir 38 pėdas ilgio; gera kelnorė; visoki naujausi įtaisymai, vanduo arti, geras šulinys. Kartu parsiduoda du dideli lotai. Viskas parsiduoda labai pigiai iš priežasties išvažiavimo Europon. Atsišaukite adresu:
Joe. Fabritzki
P. O., Spring Valley, Ill.

PARDAVIMUI.

Ant pardavimo Kendžių ir visokių smulkių daiktelių štoras. Pigiai. Už pusę prekės (cienios). Gera vieta, tarp lietuvių ir lenkų. Galima laikyti grosernę.
P. M. Kaitis
1644 North ave., Chicago, Ill.

Labai pigiai parsiduoda bučernė ir grosernė, lietuvių apgyventoj vietoj, prie 1302 S. Canal st. Dasižinokite pas:
Kristupas Jakštas
1302 So. Canal st., Chicago, Ill.

PIRMA LIETUVIŠKA BANKA AMERIKOJE

3252 SOUTH HALSTED STREET, Kampas 33čios, CHICAGO, ILL.

A. OLSZEWSKIS, Savininkas.

ŠITA BANKA skolina žmonėms pinigus pirkimui namų ir lotų mieste Chicagos nuo mažiausios iki didžiausios sumos. Jeigu perki namą ar lotą, o neturi visų pinigų, ateik pas mus, o męs tau juos paskolinsime už prieinamą procentą ir ant lengvų išmokesčių.

ŠITA BANKA taipgi priima užčėdyjimui pinigus nuo mažiausios iki didžiausios sumos ir moka depozitoriams 3% metams.

ŠITA BANKA taipgi parsamdo žmonėms skryneles (Boxes) pasidėjimui pinigų už $3.00 metams. Šios skrynelės taip yra apsaugotos, kad prie jų nė ugnis nė vagis negali prilįsti.

ŠITA BANKA parduoda namus ir lotus lengvais išmokėjimais. Jei nori pirkti namą ar lotą mieste Chicago, ateik pas mus, o męs tau surasime tą ką norėsi ir ką jieškai.

ŠITA BANKA apsaugoja nuo ugnies namus, biznius ir naminius baldus turtingiausiose Apsaugojimo (Insurance) Kompanijose. Taigi apsaugoja ir gyvastį bei susižeidimą ("Life and Accident Insurance").

ŠITA BANKA iškolektuoja dalis ir skolas iš Europos ir kitų šalių pigiau ir greičiau kaip visos kitos bankos.

ŠITA BANKA parduoda Šifkortes visų linijų ir siunčia pinigus į Europą ir visas dalis svieto geriau, greičiau už visas kitas bankas.

KO TIK REIKALAUJATE, ateikite pas mus, o męs su noru išklausysime Jųsų reikalus ir jeigu bus galima, męs juos geriau ir pigiau atliksime už visus kitus.

BANKOS VALANDOS.

Musų Banka yra atdara priėmimui, išmokėjimui ir siuntimui pinigų ir Šifkorčių kasdien nuo 8 valandos ryto iki 9 valandai vakaro, o nedėldieniais ir šventomis dienomis nuo 9 valandos ryto iki 9 valandai vakare.

Olszewskis pats Bankoje buva šiose valandose:

Šiokiomis dienomis:

Nuo 8 valandos ryto iki 6 valandai vakare.

Nedėldieniais ir šventomis dienomis:

Nuo 11 valandos ryto iki 4 valandai po pietų.

Panedėliais:

Nuo 8 iki 9 valandos ryto iki 1 valandai po pietų ir

Nuo 8 iki 9 valandai vakare.

Norintieji su patim Olszewskiu asmeniškai (asabiškai) pasimatyti malonės kreiptis augščiau nurodytose valandose.

GYVENANTI tolymesniuose miestuose kreipkitės prie musų laiškais adresuodami.

A. OLSZEWSKI

3252 SOUTH HALSTED ST. CHICAGO, ILL

Pardavimui Saliunas. Turiu du biznius, todėl perdaug. Vienas turi but parduotas. Pigiai. Aplink lietuviai ir lenkai. Netoli Šv. Mykolo lietuviškos bažnyčios. North Side. 1700 Wabansia av., kampas Paulina st.

Parsiduoda pigiai groserně ir bučernė, lietuvių apgyventoj vietoj. Geras biznis. Atsišaukite pas:

V. Ambrozevičių

178 Ferry st., Newark, N. J.

Reikalavimai.

Reikalauju 10 kriaučių, mokančių gerai siuti vyriškas ir moteriškas drapanas. Darbas eina gerai ir mokestis nuo $10.00 iki $15.00 ir daugiau sulyg darbininko gabumo. Norinti gauti gerą darbą malonės atsišaukti adresu:

L. L. Kasper

3129—3131 Wentworth ave., Chicago.

Reikalaujame gyvulių kirpėjų, kirpti gyvulius. Kreipkitės į Time Office, Morris & Company, Union Stock Yards.

Radau aukso šliubinį žiedą. Kas pametėte, atsišaukite ant adresu:

Adam Gimbut

1903 Ruble st., Chicago, Ill.

PATYS ŽMONĖS KALBA.

Iš daugelio atėjusių padėkavonių, čionai patalpiname vieną trumpai, iš kurios matyti, kad Collins New York Institutas yra geriausia vieta pagelbai sergantiems Amerikoje; nes patys darbai už save kalba ir žmonės kurie likosi išgydyti, kaip kitur niekur negalėjo surasti pagelbos sveikatai, o daktarai to Instituto, nelaimingai serganti pilnai išgydė; štai jis kalba:

Mielas Daktare profesoriau!

Nors turėjau didelį skaudėjimą nuo seniai viduriuose ir visam kune, krutinėję, sanariuose net kauluose, buvau silpnas, kad dirbti buvo labai sunku, nors daug daktarų ir visokių vaistų parleidau, bet nepagelbėjo man; o jų tikras augštas daktariškas mokslas, su gerais vaistais, Collins Medical Instituto kurias suvartojau, kaip prisiuntėte man aprašius ligą; tad pasilikau pilnai sveikas — išgydytas. Dabar džiaugiuosi budamas laimingas, už ką širdingai dėkavoju, pripažindamas už geriausius daktarus visoje Amerikoje. Su guo-

randu Stanis Mošnys

and, River, Ohio.

LIETUVIŠKAS ŠIUPINYS

Lietuviški šokiai: Suktinis, Našlys, Aguonėlė chorui su pritarimu piano; Klumpakojis ir Suktinis pianui; duetas sopranui ir tenorui iš operetės "Kamin. ir Mal.". Prie šokių yra paaiškinimai kaip juos šokti. Kaina $1.00. Gaunama pas kompozitorių.

M. PETRAUSKAS

3327 Lowe ave., Chicago, Ill.

Naminė Mokykla.

Gramatika angliškos kalbos mokytis be mokytojo (apdaryta).. $1.00.

Vaikų Draugas arba kaip mokytis skaityti ir rašyti be mokytojo.. 15c.

Naujas Budas mokytis rašyti be mokytojo .... 10c.

Aritmetika mokytis rokundų be mokytojo (apdaryta) .... 35c.

Pinigus siųskite per Money Order šiuo adresu:

P. MIKOLAINIS,

Box 62, New York City.

Ziurėkite.

Bravoras turi gerų saliunų pardavimui, gerose vietose. Jeigu neturi visų pinigų, tai gausi išmokestimis lengvomis išlygomis. Atsišaukite arba rašykite pas Brewing Co. Agentą, Washington Inn., 434 High st., Porth Amboy, N. Y.

FARMOS! FARMOS!

Pirkite Farmas Didžiausioje Amerikos Lietuvių Farmerių kolionijoj, kurioje gyvena jau daugelis lietuvių, žemė lygi ir gera, ne akmenuota ir ne balos. Puikiausia vieta žmogui, jieškančiam geros ir nebrangios žemės. Galima gauti lengvomis išmokestimis; reikia įmokėti mažą dalį, o kitą galima išmokėti per daugelį metų. Žemė derlinga, auga visoki javai: kviečiai, rugiai, vasarojai, bulves ir kiti. Yra žemės pagal upes ir ežerus, su tokiais-pat laukais kaip ir Lietuoje, todėl mes ir vadiname tą žemę Naująja Lietuva. Ji guli vakarinėje dalyje Michigano valstijos, nepertoli nuo Chicagos, šale pavietinio miestelio Manistee, Mich. Žemė parsiduoda dabar po $8.00 akers ir brangiau. Norėdami daugiau dasižinoti ar apžiurėti tas žemes, atvažiuokite ar susinėškite su manim, gyvenančiu ant tų žemių, šiuo adresu:

Antan Kiedis,

Peacock, Mich., Lake Co.

Ukininkystei Zemės.

Pasiturinčiuose Rock Island-Frisco Valsčiuose Texas, Oklahoma, New Mexico, Kansas, Arkansas ir Missouri yra daugelis tukstančių akrų derlingos gerai drėkinamos žemės. Šitie akrai laukia TAVĘS juos išdirbti. Mums linksma bus pagelbėti energiškam praktiškam žmogui be skirtumo tautybės surasti gerą vietą. Šituose valsčiuose padėjimų aprašymai atapausti visokiose kalbose ir lengvai suprantami reikalaujant bus pasiųsti apmokėta krasa. Adresas:

C. B. Schmidt, Room 1100 La Salle Station, Chicago, Ill., arba Room 1100 Frisco, St. Louis, Mo.

Musu Vargdieniai.

Daugumas musų žmonių, tai tikri vargdieniai. Nemokant amato ir angliškos kalbos, jie turi dirbti sunkiausius darbus už menką mokestį. Vienok, pažiurėjus į tų musų vargdienių gyvenimą, persitikrįsime, kad jie sudeda milžiniškus kapitalus užlaikymui sau tinkamų įstaigų.

Viena iš mylimiausių įstaigų, užlaikomų musų varguolių, yra, be abejonės, karčiama. Jeigu suskaitysime visas karčiamas lietuvių užlaikomas vien ant Bridgeporto, Chicagoje, tai nusistebėsime jų skaitlingumu, patyrę, jog jų yra ne mažiau trisdešimts, kurias užlaiko lietuviai.

Apskaitykime dabar nors paviršutiniai lėšas užlaikymo vienos karčiamos į metus, o tada turėsime mažaug supratimą, kiek sunkiai uždirbtų pinigų musų žmonės praleidžia be jokios naudos. Visų pirma, "laisniai" (licensia) kaštuoja $1000 į metus; randa, šviesa ir šiluma — $1000; patarnavimas ir kiti iškaščiai — $2000. Taigi iškaščiai vienos karčiamos, be gėrymų, išneša maž-daug į $4000 į metus. Karčiamninko uždarbis, daleiskime, $1000. Taigi karčiamninkas turi pelnyti mažiausiai $5000 į metus, kad galėtų užlaikyti savo karčiamą. Daleiskime dabar, kad karčiamninkas gauna nuo visų parduotų gėrimų 50% pelno, arba antra tiek, kiek išmoka, tada atrasime, kad už visus gėrimus jis turi išmokėti ne mažiau kaip $5000 per metą. Taigi, tokiu budu, užlaikymas vienos karčiamos kaštuoja ne mažiau kaip $10000 per metą. Jeigu, tada, musų žmonės, vienoje tik dalyje miesto, užlaiko 30 karčiamų, tai jų užlaikimui turi paaukauti ne mažiau kaip $300-000, o gal but į $500000, arba pusę milijono dolliarių kas — metas. Į dešimts metų, tokiu budu musų vargdieniai praleidžia be naudos penkis milijonus dolliarių vienoj tik dalyj miesto. O tokių dalių yra keturios ar penkios, ir galime drąsei sakyti, kiti visi Chicagos lietuviai prageria kas — metas, ne mažiaus kaip du milijonus dolliarių. Taigi ir skųskimes dabar ant milijonierių!....

Bet ne tame dalykas. Kiekvienas turi teisę sunaudoti savo uždirbtus pinigus teip, kaip jam pasidaboja. Mes atkreipiame tiktai atydą, kad musų žmonės kasmetas praleidžia milijonus doliarių be jokios sau naudos, ir toliaus norime parodyti kokią naudą turėtų tie patįs žmonės, ir tauta, jeigu suvartotų tuos pačius pinigus kitonišku budu. Daleiskime, Chicagos lietuviai nustotų gėrę per vienus metus, o tuos du milijonus apverstų pirkimui namų. Puikų namą galima pirkti už $5000. Už vieną milijoną dol. tokių namų galima pirkt 200, o už du milijonus — 400. Toks namas paprastai atneša gryno pelno į $500 per metą. 400 namų atneštų tada $200000 į dešimts metų. Tokiu budu tie du milijonai doliarių vėl sugrįžtų į kišenių tų pačių žmonių, o nejudinamas turtas, vertės antrų dviejų milijonų butų jų savasčia. Tauta butų turtingesnė keturiais milijonais doliarių iš vienų metų blaivystės, o per dešimts metų — $40.0000.000.

Toks turtas lietuvių rankose ne tik pagerintų jų buvį, bet ir padidintų musų tautos garbę. Bet, pasakys kiti, jog tas yra negalimu daiktu. Girtuoklystės niekas negali sustabdyti. Gal but. Vienok tas nėra sapnu. Tas yra galimu daiktu, tiktai reikia noro.

Tarpe dešimčių lietuviškų karčiamų, stovi viena lietuviška banka. Žmonės, kurie supranta, kad pragėrimas kruvinai uždirbtų pinigų neatneša naudos, taupina savo pinigus bankoje, o sutaupinę kelis šimtus ar tukstančius doliarių, perka sau namus.

Šiuose metuose, apie 50 lietuvių, taupinusių musų bankoje pinigus, nusipirks. Šitie musų kostumeriai, yra tokių, kurie nori pirkt, bet tokiems namams, koki jiems patinka, jie dar per mažai turi pinigų. Bet į metą laiko jiems visiems surasime tokius namus, koki galės patikti, ir jie nusipirks. Šitie musų ko stumeriai, yra tai vis geresni lietuviai, kurie žino kaip naudingai suvartoti savo pinigus. Toki lietuvių mums reikia daugiaus. Todėl mes raginame kiekvieną "Lietuvos" skaitytoją, kad ateitų į musų ofisą ir gautų pilną paaiškinimą apie namų pirkimą.

Žemiaus priduriame surašą kelių namų, kurie yra verti pirkimo.

3) 2 lubų kampinis murinis namas, 6 pagyvenimai. Lotas 35x148, randa $45 į mėnesį. Kaina .... $3700.

11) 2 lubų, plikus medinis namas. Randa $28 į mėnesį. Kaina .. $2500.

15) Murinis namas 2 pagyvenimai, 9 ruimai. Kaina .... $2000.

23) Murinis namas, 6 kambariai, arti musų bankos. Kaina .... $1500.

51) 2 lubų murinis namas. Krautuvė su 4 ruimais ir 2 pagyvenimai po 4 ruimus. Staldas. Kaina $4500.

52) 8 ruimų murinis namas, 2 pagyvenimai. Kampinis. Lotas 23x147 pėdas, arti Halsted st. Kaina $2300.

56) Puikus 3 lubų murinis namas, 3 pagyvenimai po 6 ruimus su maudykloms ir 6 ruimų gražus murinis namelis užpakalyj. Randos neša $57 į mėnesį. Kaina .... $5700.

57) Labai gražus murinis namelis, aukštas ponamis ir viškai. Užpakalyje staldas. Lotas 27½x127½ pėdas. Kaina .... $2000.

60) 6 ruimų murinis namas. Lotas 25x125. Kaina .... $1200.

61) 6 ruimų murinis namas. Lotas 27½x127½. Kaina ...... $2100.

73) 2 lubų murinis namas. 2 pagyvenimai po 6 kambarius. Lotas 25x135. Randa $22. Arti parko Kaina .... $2500.

80) 2 lubų medinis namas. 2 pagyvenimai po 6 ruimus. Lotas 25x 125. Randa $25. Kaina ...... $2400.

81) 2 pagyvenimų medinis namas. Lotas 25x125. Randa $21. Kaina .... $2250.

89) Puikus trijų lubų murinis na mas ir gražiais medžiais apsodintas lotas šalyj už .... $6000.

91) 1 lotas ant 34 st., 25x125. Kaina .... $500.

93) Murinis namas ant stulpų, 10 ruimų. Randa $18. Kaina $1750.

94) 2 lubų murinis namas, 2 gyvenimai po 5 ruimus. Lotas 25x150. Kaina .... $2300.

95) 3 lubų murinis namas, 6 gyvenimai. Randa $47. Kaina $4700.

96) 2 lotai, 50x150 pėdų ant 33 place arti Auburn ave. .... $1600.

98) Du mediniai namai 5 ir 4 ruimų, lotas kampinis 31x147 pėdų. Kaina .... $2000.

99) 2 lubų murinis namas, 2 pagyvenimai po 8 ruimus, su visais naujausiais įtaisymais. Garu apšildomas. Namas 25x72 pėdų. Lotas 27½x125 pėdų. Akmenų priešakis. 2 lubų muriniai staldai. Randa $65. Kaina .... $6600.

101) 2 lubų murinis namas. Štoras ir 3 pagyvenimai, po 4 ruimus. Lotas 25x82. Randa $27. Iš kalno reikia įmokėti tik $1400. Kaina $2850.

102) Geras lotas ant Halsted st. 25x135. Kaina .... $1000.

105) 2 lubų murinis namas (dvigubas) 4 pagyvenimai po 4 ruimus. Kampinis lotas 30½x147. Randa $40. Kaina .... $3950.

106) 2 lubų murinis namas, 2 pagyvenimai, 4—5 ruimų, ir 4 ruimų murinis namas užpakalyj. Lotas 25x 100 pėdų. Randa $35. Kaina $4000.

107) 2 lubų murinis namas 22x56, kampinis, 4 pagyvenimai po 4 ruimus. 2 lubų medinis namas 22x34, 4 pagyvenimai, 2 po 4 ruimus ir 2 po 3 ruimus ir 3 ruimų medinis namas užpakalyj. Lotas 55x110 pėdų. Randa $69 į mėnesį. Kaina $6000.

PASARGA. Kas nori nusipirkt sau lotą pigiai, tegul ateina pas mus.

A. Olszewski

3252 S. Halsted St.

Vincas Pukas

Vincas Pukas, "Lietuvos" keliaujantis agentas šiose dienose aplankys lietuvius *Oklahomos* ir *Kansas* valstijas. Kur jis atsilankys galite prie jo užsirašyti laikraštį "Lietuvą" užsimokėti jam prenumeratą ir teipgi duoti pinigus ant šifkorčių ir išsiuntimo į krajų. Mes už jį atsakome.

A. OLSZEWSKIS,
"Lietuvos" Išleistojas.

Knygų Kataliogas

No. 4 Alluma ir kitos pasakos Guy de Maupassant'o, vertė J. Laukis. Telpa šios pasakos: 1. Alluma, 2. Netikri brangieji akmenys, 3. Baimė, 4. Du maži kareiviai, 5. Dienynas padukėlio, 6. Mėnesienoje, 7. Vaidulys, 8. Užšalusioj padangėj, 9. Atsikirtimas, 10. Vienatvė, 11. Tėvas ir sunus ir 12. Rožė. Guy de Maupassant yra vienas iš geriausių raštininkų pasakų iš žmonių gyvenimo. Chicago, Ill. 1908, pusl. 136. .... 35c

No. 27 Gyvenimo mokykla. Parašė Orison Svett-Marden. Lietuviškon kalbon išvertė K. žegota. Užrašai pagarsėjusių žmonių. Labai naudinga knyga. Didelio formato. Chicago, Ill. pusl. 235. .... $1.25
Apdaryta $1.50

No. 35 Gyvenimo vaizdeliai, susidedanti iš devynių sekančių gražių pasakaičių: Atsisveikinimas, Vagis, Kas kaltas, Gatvės vaikai, Paparčio žiedas, Miško sargas, Signalas, Keleivis, Buvio esybė. Chicago, Ill 1902, puslapių 99. .... 15c

No. 43 Iš gyvenimo lietuviškų Vėlių bei Velnių. Pasakos surinktos d-ro J. Basanavičiaus. Šioje knygoje telpa keli šimtai gražių pasakų, apie rojų (dangų), čyščių, peklą; apie giltinę, marą, cholerą; apie dvasias (dušias), velnius, jų vaidinimąsi ir tt. Pasakos užrašytos tokioje tarmėje, kokioje buvo girdėtos. Panevėžyj — pagal tarmę panevėžiečių; Šiauliuose — pagal tarmę šiauliečių; Suvalkų gub. — pagal tarmę suvalkiečių; Prusų Lietuvoje — pagal tarmę Prusų lietuvių; Dzukijoj — pagal tarmę dzukų ir tt. Chicago, Ill. 1903, pusl. 470. Popieros apdaruose. $1.50
Audimo apdaruose. $2.00

No. 44 Iš mano atsiminimų. (Su autoriaus pav.) Parašė Dr. Vincas Pietaris. Spaudon parengė d-ras J. Basanavičius. Platus bijografiški apipasakojimai kai-kurių Lietuvos vietų. Chicago, Ill. 1905, pusl. 301. .... 75c

No. a44 Iš Gyvenimo Samojėdų. Apie Lizdininkus ir kiti naudingi pamokinimai. 10c

No. 63 Karės Laukuose. (Kareivio atsiminimai.) Parašė Vsevolod Garšin. Vertė A. Lalis. Užimanti pasaka iš laikų karės maskolių su turkais. Chicago, Ill. 1906, pusl. 81. .... 20c

No. 67 Lietuviškos pasakos įvairios. Surinko Dr. J. Basanavičius. Dalis I. Čia telpa 141 labai gražių, juokingų, išmintingų ir žingeidžių pasakų. Chicago, Ill. 1903, pusl. 280. .... $1.25
Drutai apdaryta. $1.50

No. 68 Lietuviškos pasakos įvairios. Surinko Dr. J. Basanavičius. Dalis II. Čia telpa 205 labai gražių ir juokingų pasakų, bovijančių kiekvieną skaitytoją ir klausytoją ir labai naudingos. Chicago, Ill. 1903, pusl. 330. ..... $1.25
Drutai apdaryta. $1.50

No. 69 Lietuviškos pasakos įvairios. Surinko Dr. J. Basanavičius. Dalis III. Čia telpa 202 dar gražesnės ir juokingesnės pasakos. Chicago, Ill. 1904, pusl. 333. .... $1.25
Drutai apdaryta. $1.50

No. 70 Lietuviškos pasakos įvairios. Surinko Dr. J. Basanavičius. Dalis IV. Chicago, Ill. 1905, pusl. 299. Šioje dalyje, teip kaip ir pirmesnėse dalyse Dro. J. Basanavičiaus surinktų pasakų, telpa keli šimtai užimančių ir juokingų pasakų. Kiekvienas, nusipirkęs iš paminėtų knygų I, II, III ar IV dalį, turės per visą savo amžių neišsemamą pasakų turtą. $1.25
Drutai apdaryta. $1.50

No. c71 Laikrodininko atminimai. Pasak Erkman-Šatrijaną sutaisė S. M. Paveikslas iš Napoleono I paskutiniųjų kariavimų. Chicago, Ill. 1907, puslapių 44. .... 15c

No. 76 Maxim Gorkij. Pasakojimai. Iš rusų kalbos vertė A. L—is. Turinys: Giesmė apie sakalą, Nenaudėlis, Makaras Čudra, Rudenyj, Dvidešimts šeši ir viena. Chicago, Ill. 1906, puslapių 103. .... 25c

No. 90 Olitipa. Graži apysaka iš laikų savitarpinės karės Šiaurinės Amerikos indijonų. Vertė A. Olševskis. Antra pataisyta laida. Chicago, Ill. 1906, pusl. 95. .... 25c

No. 97 Pamokslai išminties ir teisybės, išguldinėti galvočių visų amžių Lietuvos vaikeliams. Parašė kun. Tatarė. Trečia laida. Čia telpa 128 juokingų, bet išmintingų ir pamokinančių pasakaičių, mokinančių doros ir išminties. Chicago, Ill. 1899, puslapių 182. .... 50c

No. 98 Pragaro atgijimas. Parašė L. Toistoi, vertė Z. A. Kritiškas piešinys dabartinės draugijos tvarkos, alegoriškai parašytas. Chicago, Ill. 1908, pusl. 22. .... 10c

No. 100 Pasaka apie kantrią Aleną, dukterį turkų ciesoriaus Antonijaus, kuri per 22 metus vaikščiodama po svietą, daugybę bėdų ir vargų iškentėjo. Antra laida. Iš lenkiško vertė A. Olševskis. Chicago, Ill. 1902, puslapių 66. .... 20c

No. 103 Pasaka apie Adomą ir Jievą. Priedas prie sulyginamosios mythologijos. Parašė Paul Lafargue, pagal vokišką vertimą lietuviškai sutaisė P. Miškinis. Chicago, Ill. 1908, puslapių 31. .... 10c

No. 114 Ponas ir bernas. Apysakė iš L. Tolstojaus iš gyvenimo maskolių kaimiečių. Žingeidi norintiems susipažinti su buviu ir sąlygomis maskolių kaimiečių gyvenimo; ji verčia skaitytoją drauge jausti su vargo prislėgtais žmonėmis. Chicago, Ill. 1904, pusl. 60. .... 15c

No. 124 Robinzonas Kruzius. Graži morališka pasaka. Antra pataisyta laida. Chicago, Ill. 1903, pusl. 83. ... 25c

No. 130 Revoliucijos žmonės. Parašė A. Niemojewski, vertė K. Puida. Turinys: 7. Paukštis, 8. Ponas Jėzus Varšavoje. Knygelė įdomi kiekvienam. Chicago, Ill. 1908, pusl. 76. .... 20c

No. 134 Sidabrinis kryželis arba dalidė iš Nazareto. Apysaka iš laikų kankinimo Kristaus. Eugenijus Sue. Vertė J. Laukis. Chicago, Ill. 1906, pusl. 53. (Šitą knygelę Vilniaus vyskupas uždraudė lietuviams skaityti.) Kaina 50c

No. 185 Žmogus nepiliuškis. Vertė iš švediško Nėris. Labai graži apysakėlė, vedė su varginga mergina ir laimingiau gyveno už kitus, apsivedusius su turtingoms. Šita apysakėlė užima kiekvieną jauną vaikiną ir merginą ir lė, kaip turtingo prekėjo sunus apsi Telpa čia sekanti apsakymai: 1. suntakiais, 2. Viesula, 3. Motiejus Balia, 4. Laisvės šventė, 5. Juras, 6. Redakmokina žmogiškos doros. Chicago, Ill. 1903, pusl. 23. .... 10c

No. 200 Akis už akį, dantis už dantį. Juokai viename akte. Perdirbta iš vokiško. Chicago, Ill. 1907, pusl. 29. Kaina. 10c

No. 210 Dėdė atvažiavo. Komedija viename akte. Pagal lenkišką sutaisė B. B—a ir M. P—is. Chicago, Ill. pusl. 62. .... 20c

No. 225 Geriaus vėlilaus, negu niekad. Komedija viename akte. Pagal lenkišką sutaisė K. B—a ir M. P—is. Chicago, Ill. 1902, pusl. 48. .... 15c

No. 257 Kun. Gramulos raštinyčioje. Komedija viename akte. Parašė kun. Fr. Hudor. Gražiai parašyta komedija, tinkanti perstatymui. Chicago, Ill. 1906, pusl. 14. .... 15c

No. 262 Mindaugis, Lietuvos karalius. Istoriškas paveikslas 5-se aktuose. Lenkiškai parašė Julius Slowacki. Lietuviškai vertė V. Kapsas (Dr. V. Kudirka). Chicago, Ill. 1900, puslapių 86. .... 25c

No. 286 Pirmi žingsniai. Drama keturiose veikmėse. Parašė Br. Vargšas. Drama parašyta iš revoliucijos judėjimo Lietuvoj. Chicago, Ill. 1909, pusl. 50. .... 20c

No. 295 Pietro Caruso. Vieno veiksmo drama. Parašė R. Bracco. Vertė K. Puida. Veiksmo vieta — Neapolis. Šių laikų atsitikimas. Chicago, Ill. 1908, pusl. 32. .... 10c

No. 302 Šiaurės Karžygiai. Keturių veiksmų tragedija. Parašė H. Ibsen. Iš rusų, lenkų ir vokiečių vertimų vertė K. Puida. Veikimas atsibuva Norvegijos šiaurėje karaliaus Eriko Kruvinojo Kirvio laikuose. Chicago, Ill. 1908, pusl. 77. .... 25c

No. 331 Žilė galvon — velnias vuodegon. Komedija viename akte. Pagal lenkišką sutaisė M. P—is. Chicago, Ill. 1902, pusl. 31. .... 10c

No. 381 Gyvybė (kantatas) ir kitos trumpos poėmos. Parašė Jonas Viskoška. Telpa čia eilės: Gyvybė, Ištvirkėlis, Vylius, 3 sonetai, Proverbai ir Jautimai. Chicago, Ill. 1907, puslapių 41. .... 15c

No. 397 Keplos kančios. Eilės. Parašė Liepukas. Chicago, Ill. 1909, puslapių 28. .... 10c

No. 436 Revoliucijos dainos. Surankiotos iš visur 24 dainos naujos gadynės iš revoliucijos atbalsių. Chicago, Ill. 1908, pusl. 30. .... 15c

No. 442 Svajus arba vaizdas siekimo augštybės. Tragedija-poėma. Penkiose aktuose. Parašė Jonas Viskoška. Yra fantastiškas piešinėlis, parašytas sceniškoje formoje. Chicago, Ill. 1907. pusl. 135. .... 40c

No. 471 Akyvi apsireiškimai sviete, į kuriuos žmonės nuolat žiuri, bet jų gerai nesupranta. Su 7 paveikslėliais. Labai naudinga knygelė tiems kurie nori sužinoti, iš ko darosi žaibai, griausmai, lietus ir sniegas. Kas yra debesiai, ant ko jie laikosi ir tt. Chicago, Ill. 1894, pusl. 79. .... 25c

No. 472 Apsireiškimai atmosferoje arba meteorologija. Pagal profesorių Vojeikov'ą sutaisė Šernas. Aprašo, iš ko susitverla ore žaibai ir griaustiniai, nuo ko atsiranda ant dangaus įvairios šviesos ir šešėliai, ir daugybė kitų įvairiausių ore apsireiškimų. Plačiai ir labai suprantamai paaiškinta, kaip galima sužinoti oro permainas ir daug kitų įdomių dalykų. Kiekvienas aprašymas, aiškesniam supratimui, parodytas ant paveikslo. Norintiems arčiau susipažinti su oro ypatybėmis, verta perskaityti. Chicago, Ill. 1907, pusl. 238. .... 75c
Apdaryta. $1.00

No. 473 Apie žemę ir kitus svietus, jų buvį ir pabaigą. Pagal Heilperną, Falbą ir kitus sutaisė Šernas. Aprašo, kas yra žemė, iš ko ji susideda, ant ko laikosi ir kaip sukasi. Kas yra saulė, žvaigždės, mėnulis, planetos, kometos ir kitos retai matomos žvaigždės. Su 30 astronomiškų paveikslų. Yra tai vienatinė knyga, iš kurios žmogus tikrai gali apsišviesti. Chicago, Ill. 1896, pusl. 255. .... 75c
Ta pati apdaryta. $1.00

No. 480 Biologija arba mokslas apie gyvus daiktus. Pagal profesorių Nusbaumą sutaisė Šernas. Mokslas, kokiu budu radosi gyvi sutvėrimai ant musų žemės, kaip jie vystėsi, pradėjus nuo mažų vabalėlių, iki daėjo lig paukščių, žvėrių ir paties žmogaus. Su paveikslėliais. Chicago, Ill. 1901, pusl. 147. .... 40c

No. 490 Dvi Kelioni į Tolimą šiaurę. Sutaisė S. Matulaitis. Labai žingeidus ir naudingas aprašymas iš kelionės į šiaurės poliusą. Chicago, Ill. Kaina. 20c

No. 507 Gamtos istorija Pagal Bert vertė Dr. A. Bacevičia. Knyga su daugeliu vabalų, žuvių, žmonių, medžių ir akmenų paveikslėlių; trumpai, aiškiai ir suprantamai išaiškina gamtos istoriją, ypač tuos dalykus, į kuriuos žmonės žiuri, bet jų gerai nesupranta. Chicago, Ill. 1903, pusl. 209. .... 50c

No. 508 Gamtos pajiegos ir kaip iš jų naudotis. Pagal Bitnerį sutaisė Šernas. Svarbios moksliškos vertės knyga, su daugybe paveikslų įvairių mašinerijų ir kitokių prietaisų išnaudojimui gamtos pajiegų. Chicago, Ill. 1904, pusl. 238. .... 50c

No. 516 Iš kur atsirado musų naminiai gyvuliai ir auginami augmenys? Pagal Lunkevičių sutaisė Šernas. Su paveikslėliais. Chicago, Ill. 1901, puslapių 73. .... 20c

No. 525 Kaip gyvena augmenys? Pagal Lunkevičių ir kitus sutaisė Šernas. Su paveikslėliais. Yra tai aprašymas apie įvairius musų žemės augalus, jų sudėjimą ir atmainas, gyvį ir plėtojimąsi nuo pat menkiausių pavidalų iki didžiausių ir tobuliausių. Chicago, Ill. 1901, pusl. 129. .... 35c

No. 526 Kada ir kokiu budu svietas sutvertas. Parašė Prof. Dr. M. W. Meyer. Iš vokiečių kalbos vertė J. Ilgaudas. Aprašyta, kokiu budu tverėsi dangiški kunai ir kaip musų žemė susitvėrė, teipgi, kokiu budu atsirado ant jos gyvybė. Su paveikslais. Chicago, Ill. 1906, pusl. 140. .... 35c

No. 527 Kada ir kokiu budu gali svietas kada-nors pasibaigti. Parašė Prof. Dr. M. Wilh. Meyer. Iš vokiečių kalbos vertė J. Ilgaudas. Knygelėje aprašyta svieto pabaiga. Kas nori atsižinoti, kada ir kokiu budu gali svietas pasibaigti, tegul perskaito šitą knygelę. Chicago, Ill. 1906, pusl. 135. Kaina. 35c

No. 546 Nematomi priešai ir draugai žmonių. Pagal Bitnerį sutaisė Šernas. Aprašymas smulkiausių bakterijų, gimdančių visokias ligas pas žmones, jų susekimas, vystymąsi ir tt. Su paveikslėliais. Chicago, Ill. 1905, pusl. 113. .... 30c

No. 548 Oras, Vanduo, Šviesa ir Šiluma. Lekcija Prof. Blochmann'o. Sutaisė Šernas. Visiems suprantamai aprašyta ypatybės chemiško ir fiziško proceso, aiškesniam parodymui kurio yra daugelis tam tikrų paveikslėlių. Chicago, Ill. 1907, pusl. 138. ..... 40c

No. 566 Senų gadynių liekanos gyvi sutvėrimai. Pagal Hutchinsoną sutaisė Šernas. Su paveikslėliais. Aprašo seniausių gadynių įvairius sutvėrimus, gyvenusius ant žemės dar prieš atsi-

išguldytus lietuviškai. Prie kiekvieno radimą žmogaus. Šiandien tų sutvėrimų kunus žmonės, kasdami gilius šulinius, kanalus, arba imdami iš žemės anglis, randa giliai palaidotus žemėje. Tulų sutvėrimų atrado čielus, nesugadintus kunus, užlaikotus keliolikos sieksnių storio ... eile. Jie yra šiandien išstatyti įvairiuose muzėjuose, iš kurių žmonės mokinasi pažinti, kaip sena yra musų žemė. Mokslinčiai, pagal storumą ir senumą žemės sluogsnių, kuriuose tų sutvėrimų kunus randa, gali spręsti, kaip sena yra musų žemė ir kaip seniai žmogus ant jos atsirado. Chicago, Ill. 1900, pusl. 370. .... $1.00
Apdaryta. $1.25

No. 553 Paėjimas organiško svieto. Pagal Bitnerį sutaisė Šernas. Knyga didelės moksliškos vertės. Ji aprašo tvėrimąsi viso sutvėrimo ir visų gamtos sutvertų daiktų; parodo, pagal seniausius ir giliausius žemės sluogsnius, daug milijonų metų atgal gyvenusius ant žemės augmenis, vabalus, žvėris, paukščius ir tt. Su paveikslėliais. Chicago, Ill. 1905 pusl. 137. 35c

No. 569 Svieto pabaiga. Iš rusiško vertė Pr. Siulelis. Kas nori atsižinoti, kada bus svieto pabaiga, tegul perskaito šią knygelę. Chicago, Ill. 1902, pusl. 31. .... 10c

No. 597 Žvėrys ir žmogus. Pagal Schmehl'į sutaisė Šernas. **Mokslas apie** subudavojimą kuno visokių žvėrių, paukščių, sąnarkojų, žarnapilvių ir žmogaus. Kiekvienas žvėris arba gyvis aprašytas kas sau su visomis jo ypatybėmis ir kokią gyvunų giminę jis tveria. Su paveikslėliais. Chicago, Ill. 1906, pusl. 313. .... $1.00
Apdaryta. $1.25

No. 606 Airija. Lapai iš istorijos Airijos. Parašė A. Janulaitis. Chicago, Ill. 1908, pusl. 53. .... 15c

No. 635 Etnologija arba mokslas apie žemės tautas. Pagal Dr. M. Haberlandą parašė Šernas. Su paveikslėliais. Yra tai svarbiausia moksliška knyga apie visas musų pasaulės žmonių veisles. Ji parodo visų viešpatysčių, visų žemės kraštų ir net mažiausių šalelių žmones ir jų paveikslus. Aprašo jų kilmes, parvą, tikėjimą, papročius, užsiėmimą ir abelnai viską. Kas nori pilnai pažinti žmonių istoriją, tegul perskaito šią knygą. Chicago, Ill. 1903, pusl. 667. .... $2.00
Apdaryta. $2.50

No. 641 Geografija arba žemės aprašymas. Pagal Geikie, Nalkovskį ir kitus sutaisė Šernas. Su paveikslėliais. Aiškiai ir suprantamai aprašo musų žemę, jos pavidalą, didumą ir platumą; jos kalnus, jų vardus, augštį, vulkanus, metančius iš savęs ugnį; iš kokių sluogsnių susideda žemė, kur ir kiek joje yra anglių, geležies, aukso, druskos ir kitų gėrybių; kiek marių, ežerų, upių, jų vardai, plotis, gylis; kokie kuriuose vandenys: surus, prėski, kartus; kokie juose gyvena gyvunai ir tt. Žemė aprašyta dalimis: išskaitytos visos viešpatystės,

karalystės, kunigaikštystės, respublikos ir tt. Kiek kurioje žemėje yra gyventojų; kokie jų tikėjimai, kalbos, papročiai, užsiėmimai, pramonės, išdarbiai, ir tiesos; kokie miestai, su kiek gyventojų, fabrikų, pramonių; kur kokie orai: šalčiai ar karščiai, lytus ar giedros; kur koks ilgis dienos ir nakties. Knyga didelė 6x9 colių, ant geros standžios popieros spaudinta. Chicago, Ill. 1906, pusl. 469. Kaina. $2.00

Ta pati apdaryta audimo apdaruose, parašai ant nugaros ir šono. $2.50

No. 655 Istorija abelna. Dalis I. Nuo seniausių laikų Chinijos — 2800 m. pr. Kr. iki galutiniam išdalinimui imperijos Aleksandro Makedoniškojo 146 m. pr. Kr. Parašė Dr. A. Bacevičia. Su paveikslais, parodančiais tų laikų piramidas, sienas pilių, tvirtovių; typus kunigų ir kareivių. Hieroglifus Akkadų rašto ir tt. Chicago, Ill. 1904, pusl. 498. .... $1.00
Ta pati tvirtuose apdaruose. ... $1.25

No. 657 Istorija Suvienytų Valstijų Šiaurinės Amerikos nuo atradimo ir dar prieš atradimą Amerikos iki 1896 m. Aprašo, kaip Kolumbas atrado Ameriką, kokie čia tada žmonės gyveno, kokie žmonės pirmiausiai iš Europos pradėjo plaukti į Ameriką, kokios karės buvo, už ką kariavo ir kokiuose metuose; kiek buvo prezidentų, kokie ir kiek kuris gero šiai šaliai padarė. Prie galo knygos telp Suvienytų Valstijų Konstitucija, k... reikalingiausia žinoti kiekvien...

Šifkortēs ir Pinigų Siuntimas.

Jei nori, kad tavo Šifkortē butų gerai ir greitai išsiųsta ir kad tavo pasažierius gerai atvažiuotų, tai siųsk ją per,

A. Olszewskio Banką

Jei nori, kad tavo siųsti pinigai greitai ir gerai nueitų, tai siųsk juos teipgi per—

A. Olszewskio Banką

Olszewskio ofisas siuntimui pinigų ir šifkorčių tapo įsteigtas prie laikraščio "Lietuvos" išleistuvēs 1893 metuose mažytēje pasamdytoje stubelēje po No. 941 33rd Place, o kad žmonių reikalus kaipo tai: Siuntimą pinigų, Šifkorčių ir kitus reikalus geriau ir teisingiau vedē kaip kiti, tai šiądien tas pats Olszewskio ofisas randasi savame, didžiausiame ir gražiausiame šios miesto dalies name vertame $110.000.00 ir gērisi geriausių pasisekimų, kurio net musų konkurentai mums užvydi. Męsgi ant keno užvydējimų nepaisome, bet savo biznį kasdien platiname ir stumiame pirmyn, ir čia vēl paduodame dabartines kainas Pinigų ir Šifkorčių, kad žmonēs žinotų kiek jos kaštuoja ir kur jas geriausiai pirkti.

Dabartinis pinigų kursas yra $52.25 už 100 rublių. Dabartinēs šifkorčių kainos atvažiuoti Amerikon, nuo Tilžēs iki Chicago yra sekančios:

1. *Holland-American Linija,* perplaukianti mares iš Rotterdam į New Yorką per 8 iki 10 dienų .... $66.10.
2. *North German Lloyd Linija,* perplaukianti mares iš Bremo į Baltimore per 12 iki 16 dienų .... $63.20.
3. *North German Lloyd Linija,* perplaukianti mares iš Bremo į New Yorką per 9 iki 12 dienų .... $67.20.
4. *North German Lloyd, Expresinē Linija,* perplaukianti mares iš Bremo į New Yorką per 6 iki 8 dienų .... $69.70.
5. *Hamburg-American Iinija,* perplaukianti mares iš Hamburgo į New Yorką per 10 iki 14 dienų .... $64.35.
6. *Red Star Linija,* perplaukianti mares iš Antwerpo į New Yorką per 8 iki 10 dienų .... $66.30.
7. *Canadian Pacific R. R. Linija,* perplaukianti mares iš Antwerpo į Montreal per 12 iki 15 dienų .... $62.80.
8. *Russian-American Linija,* perplaukianti mares iš Liepojaus į New Yorką per 13 iki 18 dienų .... $57.50.
9. Hamburg Philadelphia .... $59.10.

Dabartinēs šifkorčių kainos išvažiuoti Europon nuo Chicagos iki Tilžēs yra sekančios:

1. *Holland-American Linija,* perplaukianti mares iš New Yorko į Rotterdamą per 8 iki 10 dienų .... $55.60.
2. *North German Lloyd Linija,* perplaukianti mares iš Baltimore į Bremą per 12 iki 16 dienų .... $53.20.
3. *North German Lloyd Linija,* perplaukianti mares iš New Yorko į Bremą per 9 iki 12 dienų $54.20
4. *North German Lloyd, Expresinē Linija,* perplaukianti mares iš New Yorko į Bremą per 6 iki 8 dienų .... $61.20.
5. *Hamburg-American Linija,* perplaukianti mares iš New Yorko į Hamburgą per 10 iki 14 dienų $55.85
6. *Red Star Linija,* perplaukianti mares iš New Yorko į Antwerpą per 8 iki 10 dienų $55.80
7. *Canadian Pacific R. R. Linija,* perplaukianti mares iš Montreal į Antwerpą per 12 iki 15 dienų .... $56.85.
8. *Russian-American Linija,* perplaukianti mares iš New Yorko į Liepojų per 13 iki 18 dienų .... $51.00.

Išvažiuojantiems Lietuvon parupiname ir pasportus nuo Rosijos konsulio, teip kad kiekvienas gali drąsiai eiti per rubežių policijos netrukdomas.

Reikalaujanti šifkorčių į kitus miestus rašykite mums į kur norite išvažiuoti ar iš kur parvežti, o jeigu su vaikais, tai paduokite mums visų vaikų metus, o męs atgal pačta prisiųsime jums visų linijų kainas, tada jųs pasirinkę sau liniją kokią norēsite, prisiųsti mums pinigus per Money Orderį ir męs jusų šifkortes kuo greičiausai išsiųsime.

Adresuokite mums visada šiteip:

A. Olszewski
3252 So. Halsted St. Chicago, Ill.

žmogui, gyvenančiam šioje šalyje. Chicago, Ill. 1896, pusl. 364. .... $1.00
Ta pati audimo apdaruose, aukso litaros ant nugaros ir šono. $1.25

No. 658 Istorija Chicagos Lietuvių, jų parapijų ir kun. Kraučuno prova su laikraščiu "Lietuva", buvusi balandžio mēnesyje 1899 m. Čia telpa aprašymas: kiek lietuvių yra Chicagoje, kiek lietuviškų draugysčių, su kokiais vardais ir siekiais; chronologiška peržvalga Chicagos lietuvių darbų nuo pat čia jų atsiradimo iki pabaigai 1900 metų; istorija jų parapijų ir prova kun. Kraučuno su "Lietuva". Chicago, Ill. 1901, pusl. 580. Kaina. $1.00
Apdaryta. $1.50

No. 678 Lietuvių Pratēviai Mažoje Azijoje nuo senovēs iki jie pateko po valdžia Persų. Parašē Lietuvos Mylētojas (Dr. J. Šliupas). Knyga turi 283 puslapius ir 4 dideles mapas, parodančias vietas, kur senovēje gyveno lietuvių pratēviai. Aprašo lietuvių padējimą čar 800 metų prieš Kristaus gimimą. Chicago, Ill. 1899. .... 50c

No. 722 Trumpa senobēs istorija. Pagal prof. R. Vipper vertē iš rusų kalbos D. Su paveikslais senoviškų liekanų ir 5-iais spalvuotais žemlapiais (mapomis). Yra tai tikriausia svieto istorija nuo seniausių laikų, daug metų prieš Kristaus gimimą iki nupuolimo Rymo viešpatystēs. Chicago, Ill. 1904, pusl. 305. .... $1.00
Drutuose apdaruose. $1.25

No. 851 Apie turtų išdirbimą. Parašē Schram. Vertē S. M. Veikalas gvildenantis politišką ekonomiją. Kokiais keliais išsidirba turtai, kaip jie susikrauna ir kaip atsiliepia ant gyvenimo draugijos. Chicago, Ill. 1900, pusl. 139. .... 35c

No. 856 Aukos Karēs Dievui. Parašē Jonas Gražys. Ši knygelē aprašo, kokios kada buvo karēs, kas buvo jų priežastis, kiek blēdies padarē ir daro žmonēms ir kas į jąs žmoniją stumia. Chicago, Ill. 1902, pusl. 40. .... 10c

No. 861 Dr. J. Basanavičius. Lenkai Lietuvoje. Iš rusų kalbos vertē V. Gintautas. Nurodymai, kaip lenkiška kalba sunaikino ir sudemoralizavo Lietuvą ir kaip ji kenkia lietuvystei sulyg šiai dienai. Chicago, Ill. 1903, pusl. 41. .... 15c

No. 907 Kaip žmonēs su ponais kovojo? Sodiečių sukilimai Ispanijoje XV amžiuje, Anglijoj XVI amžiuje. Parašē A. J—tis. Chicago, Ill. 1908, pusl. 34. .... 10c

No. 921 Labdarybē pirmiaus ir dabar. Parašē P. Lafargue. Vertē M. N—as. Telpa čia: I. Senovēs pagonų labdarybē, II. Vyskupų ir vienuolių labdarybē ir III. Buržuazų labdarybē. Chicago, Ill. 1908, pusl. 36. .... 10c

No. 925 Moteris ir jos vieta žmonijoje. Parašē J. Laukis. Šita knygelē aiškina moterų klausimą, todēl yra akyva perskaityti moterims ir vyrams. Kalbētojai joje atras sau daug medžiagos. Chicago, Ill. 1908, pusl. 47. Kaina. 15c

No. 946 Priedelis prie lietuviško klausimo. Raštelis gvildenantis lietuvystēs reikalus po valdžia Rusijos ir po įtekme lenkystēs. Chicago, Ill. 1905, pusl. 28. .... 10c

No. 970 Tautiškos Politikos Knygynēlis. Telpa čia Rusijos policijos viešpatavimas, persekiojimas ypatos laisvēs, draugijų ir susirinkimų, laisvēs žodžio ir sąžinēs, ir kame išganymas. Chicago, Ill. 1907, pusl. 47. .... 10c

No. 1102 Auginimas ir maitinimas mažų kudikių. Parašē Dr. J. Kulis. Chicago, Ill. 1907, pusl. 28. .... 10c

No. 1135 Hygiena arba mokslas apie užlaikymą sveikatos. Pagal Bernesą, D-rą Noll ir kitus sutaisē Šernas. Kas ją su atyda perskaitys, pataikys apsisaugoti nuo visokių ligų, užlaikyti čielybēje savo sveikatą, pailginti savo amžių ir užauginti sveikus ir tvirtus savo vaikus. Chicago, Ill. 1897, pusl. 132. .... 35c

No. 1140 Išsivystymas vaisiaus gyvunų. Parašē Dr. J. Kulis. Su daugeliu paveikslēlių iš embrioliogijos. Chicago, Ill. 1907, pusl. 21. .... 10c

No. 1157 Koks privalo buti vaikų auklējimas? Rankius raštų, parašytų D-ro J. Šliupo. Chicago, Ill. 1908, puslapių 91. .... 25c

No. 1176 Pamatas Visokiai Reformai. Vadovas sveikatai, turtui ir laisvei. Populiariškas raštas apie klausimą valgybos. Parašē Otto Carque. Su raštininko leidimu vertē J. Laukis. Knygutē nurodo, kad mēsa ir kai-kurie kiti, teip pavadinti dilginanti valgiai yra netinkančiais žmonēms maistais. Chicago, Ill. 1907, pusl. 113. 30c

No. 1209 Angliškos Kalbos Vadovēlis tiems, kurie nori trumpu laiku pramokti angliškai susikalbēti kasdieniniuose reikaluose. Sutaisē J. Laukis. Antra pataisyta laida. Chicago, Ill. 1908, pusl. 90. .... 25c

No. 1210 Aritmetika. Sutaisē S. Skačkauskas. Lengvas budas išmokti skaitliuoti (rokuoti). Knyga padalyta į penkis skyrius. Skyrius I — Apie skaitlius. Skyrius II — Trupiniai. Skyrius III — Dešimtiniai trupiniai. Skyrius IV — Prilyginimai ir proporcijos. Skyrius V — proporcijų prievadinēs. Chicago, Ill. 1897, pusl. 104. 25c

No. 1300 Rankvedys angliškos kalbos. Pagal Ollendorfą, Harvey, Maxwell ir kitus surašē J. Laukis. Yra tai praktiškiausia knyga išsimokinimui angliškos kalbos pačiam per save be pagelbos mokytojo. Chicago, Ill. 1906, pusl. 307. .... $1.25
Apdaryta. $1.50

No. 1328 Žodynas lietuviškai-angliškos ir angliška lietuviškos kalbų (abi dalys — I ir II, t.y. No. 1326 ir No. 1327) vienoje knygoje. Yra tai reikalingiausia knyga norintiems gerai pažinti anglišką kalbą. Formatas ir apdarai tokie pat kaip No. 1327. $6.00

No. 1329 Žodynas. Tas pats kaip No. 1328, tik pilnai apdarytas brangia, gražia moroko skura. (Čia audimo nēra nē biskio.) $7.00

No. 1326 Žodynas lietuviškai-angliškos kalbos. (Dalis I.) Sutaisē A. Lalis. Čia rasi visus lietuviškus žodžius išguldytus angliškai. Kožnas žodis paženklintas kursyvoms litaroms prie kokio gramatikos skyriaus jis priguli. Knygos formatas 6x9 colius. Kieti audimo apdarai. Chicago, Ill. 1902, pusl. 382. .... $2.00
Popieros viršais. $1.75

No. 1327 Žodynas angliškai-lietuviškos kalbos. (Dalis II.) Sutaisē A. Lalis. Čia rasi visus angliškus žodžius angliško žodžio kabēse yra pridēta tarmē, kaip žodžius angliškai tarti, teipgi kiekvienas žodis paženklintas kursyvoms litaroms prie kokio gramatikos skyriaus jis priguli. Knygos formatas 6x9 colius. Gražiais drutais apdarais, nugara ir kampai drutos, gražios moroko skuros, šonai audimo, ant nugaros parašas aukso litaroms, lapų kraštai marmuruoti. $4.00
Ta pati knyga popieros apdar. $3.00

No. 1428 Vaišēs Kristaus pas popiežių Pijų IX. Parašē Viktoras Hugo. Antra laida. Chicago, Ill. 1907. Kaina. 10c

No. 1498 Lietuviškas Sapninykas, surinktas iš daugelio svetimų sapninykų ir sutaisytas pagal tikrą persiškai-egiptišką sapninyką, su aprašymu planetų atspējimo ateities. Geriausiai išguldo visokius sapnus, kokie tik žmogui prisisapnuoti gali. Chicago, Ill. 1895, pusl. 205. .... 50c
Tas pats drutai apdarytas. 65c

No. 1515 Naujas pilnas Orakulas arba knyga burtų, monų ir visokių paslapčių ir praktiška C. C. St. Germain Delnažinystē, su paveikslēliais. Surinko ir išguldē iš svetimų kalbų J. Laukis. Yra tai didžiausia ir praktiškiausia monų knyga, burtų ir delnažinystēs mokslo. Formatas 6x9 colius, ant viršaus apdarų koloriuotas paveikslas burtininko ruimo. Chicago, Ill. 1904, pusl. 412. .... $2.50
Apdaruose. $3.00

A. Olszewski
3252 S. Halsted St., Chicago, Ill.

"SUNNY TIMES"
TIKRAI DEGTINE
PASENDINTA PO PRIEŽIURA
4 piln. kvort., $2.95
8 piln. kvort., $5.50
12 piln. kvortų, $8.25
EXPRESAS APMOKAMAS

"SUNNY TIMES" sena tikra degtinē yra gryniausia seniausia ir geriausia degtinē ir priimnio skonio. Distiliuota iš į arinktų grudų ir pasendinta uždarytose S.V. valstybēs sąkrovose. Užtikrinta gryna, tikra degtinē, liuosa nuo visokių priemaišų. Nēra tai mišalas, bet GRYNA TIKRA DEGTINE.

Siųsk savo užsiskymą musų arčiausiai krautuvei.

SCHILLER BROS.
Dept. 317 Cairo, Ill., ir Kansas City, Mo.

VYRAMS TIKTAI

Kas gali but matyta

GALERIJOJ MOKSLO
344 So. State St. CHICAGO, ILL.
arti Harrison gatvēs
INEJIMAS DYKAI!

Žingeidumai Pathologijos
Žingeidumai Osteologijos
Žingeidumai Gromuliavimo Organų

Tyrinēk pradžią ir išsivystymą žmogiškos rasos nuo lopšio iki grabo, pamatyk keistumus gamtos, žingeidumus ir milžiniškumus.

Tyrinēk įtekmę ligos ir paleistuvystēs, peratatytas gyv didum figurose, sveikuose ir ligotuose padējimuose. Lavus išrodinētojas atsakinēja visokius klausimus. Didžiausia proga tavo gyvenime.

INŽENGA DYKAI!
Atidaryta kasdien nuo 8 valandos ryto iki vidurnakčiui.

LIUOSA GALERIJA MOKSLO
344 S. State St. Chicago, Ill.

A. Olszewskio Bankoj

galite aprupinti visus savo reikalus

TOJ BANKOJ LIETUVYS NOTARAS

Išdirba **"Doviernastis" — Kontraktus, Raštus pardavimo** ir visokius kitus dokumentus, ir užtvirtina visokius dokumentus pas konsulių. Inkorporuoja draugijas ir atlieka visokius kitus notarijališkus darbus.

Visokiuose notarijališkuose reikaluose kreipkitēs į

J. J. Hertmanowicz
(Notary Public)
3252 So. Halsted st., Chicago.

Tel. 1532 Yards.
Dr. J. KULIS
Lietuvių Gydytojas ir Chirurgas.
3255 So. Halsted St., Chicago, Ill.
Gydo visokias ligas moterų, vaikų ir vyrų. Teipgi turi didelę praktiką ir gydo pasekmingai visokias limpančias, užsisenējusias ir paslaptingas vyrų ligas. Daro operacijas pasekmingai.

Mokslainē Akušerijos

Įkorporuota pagal tiesas Suv. Valst. 1871 m.

Pilnas kursas akušerijos. Pigios kainos. Diplomai svarbųs visoje Amerikoje. Į mokslą prisiima kiekvienu laiku.

Teipgi turime ligonbutį, kuriame nēščios moteriškēs apturēs gerą priežiurą, kartais už dyką beturčios. Artesnioms žinioms kreiptis į

Polish College of Midwifery
Dr. W. Statkiewicz, Prez.
Naujas num. 1169 (825) Milwaukee ave., Chicago, Ill.
MOKINAME LIETUVIŠKAI

Vienatinē Lietuviška Sankrova

ir agentura literaturos ant "North Side" Chicago. Čion galima gauti mokslišką, svietiškų ir dvasiškų knygų, rašančių, škapilierių, abrozēlių, visokių laikraščių, Amerikos ir Europos ir popierą gromatoms. Teipgi užlaikau visokio tavoro: juodylo, paišelių plunksnų, drukuojamų mašinukių, britvų, stereoskopų ir daugelio kitų daiktų. Neužmirškite atsilankyti, o busite užganēdinti.

PETRAS M. KAITIS
281 N. North ave. Chicago, Ill.

NEAPSIGAUK PATS SAVE.

Vyrai ir moteris, kurie apsigaudinēją patys, yra didžiausį savo priešai. Dievas davē Tau sveikatą, tą didžiausią turtą, idant ją sergētumei ir atsakančiai naudotumeis. Didelēs upēs susiliejа iš mažų upēlių. Didelis medis išauga iš mažų atžalų teipgi ir sunkios naikinančios žmogų —ligos ir išsipletoją iš menkų apsireiškimų nesveikumų; todēl jei pajutęs tuojaus nesigydysi o sakydams lauksi rytojaus, tada apsigaudinēsi patsai save.

Dr. E. C. COLLINS,
uždētojas
Collins N. Y. Medical Instituto.

Neapsigauk patsai save belaukiant rytojaus; ateik ar rašyk dar šiandien lietuviškai, pas gerai žinomus pasauleje Profesorius, kurie tuojaus užsims Tavo sveikatą, suteikiant vaistus ir pagelba, teip kaip ir tiems tukstančiams išgydytų, ką jau kiti daktarai buvo atsisakę, nustojant vilties. Neapsigaudinēk pats save, ilgiau. Neatidēliok, kad iš menkų nesveikumų, pasidarytų didelē liga. Bet jei esi jau apsileidęs ir liga yra pavojinga, nenustok vilties, nors kiti daktarai neišgydē. Musų garsus Profesoriai yra atsižymēją Medicinos moksle ir žino, ką ir kada reikia daryti išgydymui, kada kiti nesujegē pagelbēti. Atsilankyk ar parašyk:

The COLLINS N. Y. MEDICAL INSTITUTE

140 West 34th Street, New York, N. Y.
Dr. J. J. McGlade, Dr. J. F. Coyle, Medical Direktoriai.

Kasdien nuo 10 iš ryto ik 5 po p. Švent. nuo 10 ik 1 Vak. Ut. ir Pet. 7-8

Prisiusk 10c. markēms, apturēsi garsiąją knygą, Dr. E. C. Collins, "Vadovas in Sveikatą", parašytą lietuviškai.

DR. A. L. GRAICZUNAS

Pasekmingai gydau visokias ligas vyrų. moterų ir vaikų, neaplenkiu ir paslaptinų.

Atsišaukiantiems iš kitur suteikiu sąžiningus patarimus per laiškus.

3312 So. Halsted St., Chicago, Ill.
Telefonas Yards 3162

D-rē Marija Dowiatt-Sass

Moterų ir Vaikų Ligų Specialistē.

OFISAS, 749 W. 18-th St. Tel. Canal 1208.
VALANDOS: Nuo 9:30 iki 11:30 ryte, Nuo 8:30 iki 7 val. vakare. Nedēldieniais: Nuo 9:30 iki 12 val. tik.

BUSTAS, 2891 W. Harrison St. (arti W. 53-os Ave.)
VALANDOS: Iki 9 val. rytmetyj, Nuo 7 iki 8:30 vakare. Tel. Austin 459.

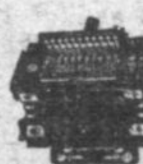

VIENATINE LIETUVIŠKA DIDELE KRAUTUVE

Gereusiu armoniku, skripku, klernetu, triubu, koncertinu ir daugybę visokiu muzikališku instrumentu. Puikiausiu dziegoreliu, lenciugeliu, visokiu grazžiu ziedu, geru britvu, drukavojimui mašinuku, albumu, revolveriu, kryžiu, guminiu litaru, istoriszku ir maldaknygiu, visokiu gražiu popieru del raszymo gromatu tuzinas 25c., 5 tuz. už $1.00. Atsiusk savo tikrą adresą ir už 5c. marką o apturesi No. 3 katalogą su 450 paveikslu ir 1,000 visokiu naudingu daiktu. Aas gvarantuoju kad mano tavoras pirmos kliasos o preke pigesnes kaip kitur. Orderius isszsiunczia greitai in visus Amerikos, Kanados ir Anglijos krasztus. Kvieczu visus atlankit su visokiais pirkiniais ir orderiais pas K. WILKEWICH, Dep. L. 112 GRAND ST. BROOKLYN N. Y.

IŠGYDO IN 5 DIENAS

VARICOCELE HYDROCELE (Papurtimas gyslų) Be peilio ar skausmo

Noriu išgydyti kiekvieną vyrą sergantį išplerimu lytiškų dalių gyslų, striktura, užsikrečiamus kraujo nuodus, nervišką sunegalējimą pažlugimą lytiškų dalių at ligas liečiančias vyrus. — Šitas nuoširdus pasiulinimas yra atviras visiems, kurie praleido daug pinigų ant daktarų ir vaistų be jokios naudos, ir mano noru yra parodyti visiems šitiems žmonēms, kurie buvo gydomi dešimties ar daugiaus daktarų be jokio pasisekimo, kad aš turiu vienintēlį budą, kuriuomi tikrai išgydau.

Nemokēk už gydymą be naudos — mokēk už tikrą išgydymą.

Aš tikrai išgydau ligas skilvio, plaučių ir inkstų net ir labai užsendintas.

Slaptos vyrų ligos
išgydoma greitai, tikrai ir su pilna slaptybe. Nervų nusilpnējimas, nupuolimas sveikatos, žudymas stiprybēs, nubēgimas kraujo, užnuodijimas, šlapuminēs gaištys.

Plaučių ligos,
Dusulys, Bronchitas ir kitos plaučių ligos tikrai išgydoma mano vēliausiu budu. Širdies ligos.

PATARIMAS IR IŠTYRIMAS DYKAI.

Išgydo kad butum sveikas.

Specialistas vyrų ir moterų ligų.

Moterų ligos,
Vidurinēs ligos, skausmai strēnose, Baltosios tekējimas ir kitos ligos tikrai išgydomos. Užpakalinēs žarnos, užsendintos ir nerviškos ligos moterų.

Užnuodijimas Kraujo,
ir visos odos ligos, kaip ve pučkai, piktoji dedervinē, šunvotēs, niežulys, hemorhiodai, sutinimas gilių, naikinamti nubēgimai, įsisenējusios ligos.

AŠ KALBU LIETUVIŠKAI.

DR. ZINS, 41 SO. CLARK ST. CHICAGO
(terp Randolph ir Lake Str.)

Valandos: Nuo 8 ryto iki 8 vakaro, Nedeloj, nuo 9 ryto iki 4 po pietų.

GERA NAUJIENA Kenčiantiems

MUSU DRAUGAM Lietuviam!

Skaitytojau, jeigu esi apimtas kokios ligos ar painiais nesveikumais, užsimokēs tau atsišaukti į **Chicago Medical Clinic, 344 So. State St.** prieš ējimą gydytis kur kitur, nes jie užtikrina tau nuoseklų ir laikantį išgydymą kožnos ligos, kurią prisiima gydyti. Ar esi nerviškas ir nusiminęs, silpnas ir nuilsęs, pavargęs rytmečiais, truksta noro, be gyvybēs, lengvai nuvargstantis ir neramus? Ar atmintis tavo prasta, gēdysi draugijos, truksta energijos ir tvirtumo, akys įdubusios ir nečystos, pajuodavę paakiai, spaugai, plētmai ar kitoki išbērimai ant odos, nemorališki ir

Nusilpninanti Sapnai, Patrotytas Vyriszkumas, Sekliszka Silpnybe

nesuaugusios ir šaltos dalys, nusistojimas šlapume paliktame per naktį, pienētas šlapumas, skausmai strēnose, turi nesveikumą puslēs ar inkstų? Išsiputimą Gyslų Maišelyj; Užsendintą Puletekį; Užakimą Varpskylēs; Syfilitišką Užnuodyjimą Kraujo, ar kokią kitokią gēdingą nervų, odos, kraujo ar užsendintą ligą? Ar skruostai įdubę, žymus rupesčio išreiškimas ant veido, neramus naktyje, mainančio upo, silpnas vyriškumas, turi užkurduses dalis, prieślaikinį nykimą, skausmus kauluose, puolimą plaukų, skaudamą gerklę ir tt.?

Jeigu turi, tai Chicago Medical Clinic

užtikrins tau pilną ir laikantį ant visados išgijimą, jeigu jie nuspręs, kad tavo liga yra išgydoma. Jausi pagerējimą iš pirmos dienos, ir neužilgio atrasi save karalium tarp vyrų ant kuno, proto ir širdies. Niekas taip nesunaikina jaunus ir pusamžinius vyrus kaip išbēgimai sēklos nakties laike, arba slaptingas nubēgimas sēklos su šlapumu. Tas padaro žmogų netinkančiu prie darbo, ženatvēs ir smagumo. Nedaro skirtumo, ar tas paeina nuo jaunystēs blogų darbų, naturališko silpnumo ar nuo pertankaus užganēdinimo lytiškų geidimu.

Męs tikrai tave išgydysime.

Męs gydom ir išgydom sēklos nubēgimus, nervų nusilpnējimą, užsenējusį puletekį, syfilį, nenaturališkus bēgimus, patžagystą, inkstų ir puslēs ligas, teisybę sakant, **visas Vyrų Ligas.** Visos kliutys laimingam ženybiniam gyvenime bus prašalintos. Tukstančius jaunų ir pusamžinių vyrų kasmet prieš laiką nušluoja į grabą jaunystēs išdykumai, per tankus susikuopinimai ir kraujo ligos. Jeigu turi nors vieną iš virš pamiuētų ženklų, pasirodavyk su mumis pakol da nēra per vēlu.

Roda tau nieko nekaštuoja, o gali užčēdyti daug kentējimų.

Valandos priēmimo ligonių: nuo 10 ryto iki 4 po piet, ir nuo 6 iki 7 vakare. Nedēliomis ir kitomis šventoms dienoms: nuo 10 ryto iki 12 val. pietų tiktai.

CHICAGO MEDICAL CLINIC
344 SO. STATE STREET CHICAGO, ILL.

Męs Apdraudžiame
(Insuriname)

Nuo **Ugnies** visoki turtą, ar tai butų namai, naminiai daiktai, vaizba ar kitoniškas turtas.
Nuo **Vagių** ir **Plēšikų.** Nuo **Ligos** ir **Sužeidimų.** Nuo **Mirties.**

Męs apdraudžiame VISKĄ ir nuo VISOKIŲ NELAIMIŲ

Kiekvienoj nelaimēj pinigai yra reikalingi, todēl nusipirkite pas mus Apdraudimo Raštą (Insurance Policy), o atsitikime ar ugnies, ar ligos, ar mirties, ar kitokios nelaimēs, nereikalausite rupintis apie pinigus. Apdraudimo Kompanija išmokēs jums tiek pinigų, ant kiek jųs busite apsidraudę.

Apsidraudimo kainos yra labai mažos. Su apdraudimo reikalais kreipkitēs pas

A. OLSZEWSKI
3252 S. Halsted St. Chicago.

Ar nori turēti geresnį Użpelną?

Švaresnį darbą? Ar turi savo biznį? O gal nori pradēti biznį? Tai mokykis Knygvedystę (bookkeeping). Reikalauk knygutę "Kaip lengvai išmokti Knygvedystę?" prisiųsdamas už 5c markę persiuntimui.

G. J. LEVESKIS
3312 S. Halsted st., CHICAGO, ILL.

50,000 KNYGU

DYKAI DEL VYRU Vertes Ira $10.00 Kožnam Vyru Ligoniu

Jeigu sergate kokio vyrišku ligoie, rašikiete ing mus ogausite didelos vertes knygelē. Ta knygelē pasakia aiškei keip kožnas vyras, sergantis nuo kraujo užnuodyjima, silpnibes vyriškume, abelnam nupulime speku, rhumatizme, organiško ligoie, vyduriu, kepenu, inkštu arba pusles lygosie, gali lengvai išigydyte namosie. Jeigu asatie nusimine mokiedami piningus daktarams ir uz gidukles, negaudame jokios pagelbos ta, apatingai dykai gauta knygelē del vyru, jums bus vertesni bagelboi, keip $100.00. Jic pasakis tu kuo jus sergate ir keip galet buti greitai išgydyti. Tukstančei vyru atgava sveikato ir vyriškumo per pagelba tos vertingos knigelēs. Ta knykelē ira krautuve žiniu, apie kurios kožnas vyras neatbutinai turi žinoti. Pamikitie, jog ta knygelē yra gaunama vysai dykai; mas užmokam ir pačtau. Jškirpkite žemia paduota kupona, ir prisiuskitie mum, o mas kuo greičiaus prisiusma jums vysai dykai ta brange knygelē.

Siusk ta kupona dykai gautos knygeles šendena.

DR. JOS. LISTER & CO., L. 702 Northwestern Bldg., 22 Fifth Ave., Chicago, Ill.
Garbingas Daktarai: Meldziu prisiusti man vysai dykai, jusu abgarsinta knygelē.

Vardas ir pravardē ....
Pačta .... Štatas ....

Dr. O. C. HEINE
DENTISTAS
OFISAS—Kampas 31 ir So. Halsted gat.
(Gyvenimas virš aptiekos.) CHICAGO, ILL.

"DAGIS"

Satyros, pašaipos ir juokų
: : mēnesinis laikraštis : :
su juokingais paveikslēliais iš lietuvių politiškojo lauko ir musų didvyrių gyvenimo. Teipgi visoki linksmi pasiskaitymai, eilēs, monologai ir tt. Išeina 16 pusl. formoje knygos, su viršais. Pirma išeidinējo Bostone, dabar persikelē į Chicagą. Prenumerata metams $1.00, pavienis num. 10c. Adresas:

"DAGIS" PUB. CO.
812 33rd St. Sta. K Chicago, Ill.

Dr. P. G. WIEGNER
(IŠ LATVIJOS)
Priima ligonius savo ofise:
3315 S. MORGAN ST.
Kasdieną iki 2 val. po pietų ir nuo 6 val. vakare. **Telefonas: Yards 709.**

Naujas Išradimas

Sustiprinimui ir užlaikymui plaukų. Tukstančiai plikų žmonių atgavo puikius plaukus, sulaiko slinkimą plaukų galvos labai trumpame laike. Vietoje senų ataugą nauji, gražus plaukai. **Visokia informacija dykai.** Artesnēms žiniomss reikia rašyti įdedant krasos ženklelį.

PROF. J. M. BRUNDZA
BROADWAY & SO. 8TH ST., BROOKLYN-NEW YORK.

KOŽNAS GAUS DYKAI

kuris prisiųs keletą markių, musų No. 3 katalioga, didžiausią lietuviškoj kalboj, 64 dideli puslapiai. Jame telpa aprašymai suvirš 300 ligų, vyrų, moterų ir vaikų, pasako nuo ko jos prasideda, kaip jas pažinti, kaip nuo jų apsisaugoti, kokias gyduoles naudoti, kiek jos prekiuoja ir kur jas gauti. Paveikslai ir prekēs yvairių kvepiančių ir gydančių muilų, Perfumų, Elektro-gydančių aparatų, Roberinių išdirbinių, Monų, Painų, Štukų, Drukuojamų Mašinēlių, Armonikų, Koncertinų, Britvų, Pavinčevonių ir šimtai kitokių kožnam reikalingų daiktų. Iškirpk šitą apgarsinimą ir prisiųsk mum, o tuojaus gausi visai dykai katalioga. John I. Bagdziunas, Prop.

JOHN'S SUPPLY HOUSE
2334-2336 SO. OAKLEY AVE., CHICAGO, ILL.

Vardas ....
Adresas ....
Miestas .... Štate ....

F. P. BRADCHULIS

Attorney & Counselor at Law
132 S. Clark, Cor. Madison St.
Atwood Bldg., Room 806
Tel. Franklin 1178.

Lietuvys advokatas, baigęs tiesų mokslą Amerikoje. Veda visokias bylas, civiliškas ir kriminališkas visuose teismuose (suduose).

Gyv. 3112 S. Halsted st., arti 31mos
Telephone Yards 2390.